

DR.6.8.2001

[DOKUMEN INI BELUM DISEMAK]

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Isnin, 6 Ogos 2001

Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi

D O A

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG KESIHATAN MENTAL 2001

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula perbahasan yang ditangguhkan atas masalah, "Bahawa Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang." **[2 Ogos 2001]**

Tuan Yang di-Pertua: Minta Yang Berhormat Setiausaha Parlimen menyambung ucapan.

10.01 pagi

Tuan S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Parit Buntar dan Yang Berhormat Teluk Intan telah membangkitkan isu sama ada kajian telah dilakukan tentang kes-kes mental ini. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, di sini saya ingin membentangkan senario kesihatan mental dunia. Dunia kini memperlihatkan anjakan pola penyakit yang ketara di mana penyakit berjangkit menampakkan trend yang menurun, manakala penyakit tidak berjangkit seperti penyakit mental semakin meningkat.

Laporan Pertubuhan Kesihatan Sedunia melaporkan bahawa sekitar 400 juta penduduk dunia mengalami, dengan izin, anxiety disorder, seramai 60 juta orang pula mengalami kerenatan mental. Laporan ini juga menyatakan golongan pemuda dalam lingkungan umur 20-an adalah kumpulan yang kerap dilanda *Schizophrenia* di seluruh dunia, manakala bagi golongan penduduk berusia 60 tahun pula,

kemungkinan digugat penyakit *dementia* turut meningkat. Bagi negara-negara membangun masalah tekanan jiwa atau depression merupakan beban keempat terbesar kepada negara-negara ini.

Kajian-kajian yang ada setakat ini telah dengan konsisten menunjukkan bahawa lebih kurang 15% daripada populasi mempunyai masalah psychiatry yang boleh didiagnosakan.

Tinjauan Kesihatan dan Morbiditi Kebangsaan Kedua pada tahun 1996 mendapati kadar prevalence penyakit psikiatri di kalangan orang dewasa adalah 10.7%. Tinjauan ini juga menunjukkan tiada perbezaan yang ketara antara kadar prevalence penduduk di bandar dan luar bandar. Namun golongan wanita didapati mencatatkan 1.5 kali lebih tinggi kadar prevalence berbanding golongan lelaki dewasa.

Adalah dijangkakan kadar morbidity psychiatry bagi penduduk berumur 16 tahun ke atas adalah lebih kurang 11%. Golongan tertentu seperti wanita, orang tua, golongan berpendapatan rendah, janda dan penganggur adalah kumpulan yang berisiko. Negeri Pulau Pinang mencatatkan kadar prevalence yang terendah iaitu pada kadar 6.1%. Kadar prevalence di kalangan kanak-kanak dan remaja kita ialah 13%. Bagi kumpulan penduduk ini, kadar prevalence di kawasan luar bandar didapati tinggi sedikit daripada kawasan bandar.

Setakat tahun 1998 terdapat seramai 24,356 pesakit mental atau lebih tepat lagi kes psychosis di seluruh hospital Kementerian Kesihatan di mana 9,702 bersamaan 40% menerima rawatan di institusi psikiatri dan baki 60% adalah pesakit mental yang telah dirawat di hospital kerajaan lain. Daripada 9,702 pesakit, 4,686 berada di Hospital Bahagia Ulu Kinta, Perak; 2,312 berada di Hospital Permai Tampoi, Johor; 1,923 berada di Hospital Jiwa Bukit Padang dan 780 di Hospital Mental Sarawak. Daripada 24,356 pesakit mental pula 16,399 ataupun 67.3% adalah golongan lelaki dan baki 7,957 adalah golongan perempuan.

Distribusi pesakit mengikut geografi tempat rawatan ialah:

<u>Negeri</u>	<u>Peratus</u>
Perlis	1.4
Pulau Pinang	8.5
Perak (Termasuk Hospital Bahagia)	25.4
Selangor	2.6
W/Persekutuan	8.2

Negeri Sembilan	3.2
Johor (Termasuk Hospital Permai)	14.4
Pahang	6.0
Terengganu	3.79
Kelantan	5.8
Sabah	7.5
Sarawak	3.7

Ahli Yang Berhormat Kepong telah membangkitkan isu sama ada mampukah pengawalan dan pemantauan yang ketat dilakukan oleh pihak Kementerian Kesihatan bagi mengelakkan penubuhan hospital psikiatri swasta disalahgunakan. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta 1998 akan melesenkan hospital psikiatri swasta dan terdapat syarat-syarat serta standard-standard yang perlu dipatuhi sebelum lesen dikeluarkan kepada hospital tersebut.

Di samping itu, di bawah rang undang-undang ini hanya hospital-hospital psikiatri swasta, rumah jagaan kejururawatan psikiatri swasta, pusat kesihatan mental masyarakat swasta diwartakan sahaja dibenarkan merawat pesakit-pesakit psikiatri. Dengan itu, pemegang lesen dan Pengarah Perubatan sebagai orang yang bertanggungjawab dan yang dilantik mestilah memastikan semua peruntukan rang undang-undang ini dipatuhi sepenuhnya.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat Sri Gading ada membangkitkan bagaimana mengenali tanda-tanda berpotensi penghidap penyakit jiwa. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, tidak terdapat tanda khusus untuk mengenali potensi penghidap penyakit jiwa. Beberapa fakta boleh meningkatkan kecenderungan, vulnerability terhadap penyakit mental iaitu:-

- (i) penyalahgunaan dadah, terutama cannabis dan arak;
- (ii) perhubungan keluarga yang renggang atau dari keluarga yang bercerai berai;
- (iii) mengalami banyak kejadian hidup atau life event seperti kematian dan sebagainya;
- (iv) wanita yang baru melahirkan anak;
- (v) kanak-kanak kematian ibu bapa sebelum berumur 11 tahun;
- (vi) kecederaan otak akibat kemalangan, stroke dan sebagainya;
- (vii) kurang sokongan sosial;

- (viii) tiada kawan rapat yang berunding sama;
- (ix) pengangguran;
- (x) keadaan perumahan yang tidak stabil.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ada yang bangun, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terlalu laju sangat dia baca itu. Jadi, kita pun tidak boleh ikut. Saya hendak tanya satu fakta tadi, hendak mencelah tadi pun terlalu laju. Tentang perempuan lebih tinggi insiden mengalami penyakit mental dibandingkan dengan lelaki, padahal sebagaimana yang kita tahu yang keluar orang lelaki, ketua keluarga orang lelaki, yang bertanggungjawab pada segala tentang keluarganya orang lelaki. Apa di antara sebab yang menyebabkan perempuan mempunyai insiden lebih tinggi daripada lelaki tentang hal mental ini.

Tuan S.G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, seperti yang saya katakan daripada 10 faktor yang telah saya senaraikan tadi. Kalau kita lihat seperti wanita yang baru melahirkan anak, kurang sokongan sosial. Ini semua adalah masalah keluarga dan tiada kawan rapat yang boleh berunding sama. Mungkin mengikut pihak pembangkang perempuan tidak boleh keluar, tidak boleh bekerja, duduk rumah sahaja. Memanglah ini akan memberi tekanan kepada mereka. Jadi, ini adalah di antara sebab-sebab. Banyak lagi perempuan mereka masih lagi tidak mempunyai peluang bersosial di kalangan orang ramai. Jadi, mereka tidak ada ruang di mana mereka boleh mengadu ataupun berbincang tentang masalah yang mereka hadapi.

Kalau kita perhatikan satu-satunya masalah sebabnya ialah kita tidak boleh meluahkan perasaan. Kalau kita hadkan bahawa kita cuma boleh duduk dengan keluarga, kepada siapakah kita hendak mengadu masalah yang kita hadapi. Bagi lelaki pula banyak tempat di mana kita boleh mengadu ataupun boleh memberitahu masalah yang kita hadapi. Jadi, kita kurang menghadapi tekanan.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ada dua orang yang bangun, Yang Berhormat. Yang Berhormat hendak bagi?

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya hendak tanya pandangan Yang Berhormat mengenai penyakit yang dihadapi oleh

orang yang lama berkuasa ini seperti mana yang berlaku di... *[Disorak]* Seperti mana Suharto, apabila beliau turun daripada jawatan presiden Indonesia, beliau didapati mempunyai mentaliti sebagai seorang yang berumur 12 tahun, begitu juga dengan Presiden Reagan. Apabila dia turun dari jawatan Presiden Amerika, dia mempunyai penyakit 'senal', jadi apakah orang yang lama berkuasa ini mempunyai penyakit yang sedemikian, patutkah mereka ini dicek juga kedudukan mentalnya. Sekian.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan S.G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak tahu kenapa kita hendak bangkitkan isu tentang Suharto dan Reagan di sini. Seperti yang saya katakan, bila umur meningkat memang ada kecenderungan untuk menghadapi masalah seumpama ini tetapi tidak semestinya semua orang yang telah meningkat usia mereka menghadapi masalah ini. Mungkin sebentar lagi saya pun akan memberi keterangan tentang apakah sindrom-sindrom ataupun yang kita boleh mengetahui seseorang itu boleh menghadapi masalah mental ini atau tidak. Janganlah kita katakan semua orang yang tua itu menghadapi masalah jiwa.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ada yang bangun di sana. Tumpat yang bangun, Yang Berhormat. Tumpat bangun itu, hendak beri jalan atau tidak?

Tuan S.G. Sothinathan: Saya bagi Tumpat dulu.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Terima kasih Setiausaha Parlimen, terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Pertamanya sindiran Yang Berhormat berkaitan dengan kawasan pembangkang mempunyai masalah, ini tidak tepat daripada statistik Yang Berhormat sebutkan sendiri bahawa di Kelantan hanya lebih kurang 5% menghidap penyakit mental ini.

Tetapi soalan saya ialah statistik yang Yang Berhormat sebutkan tadi menyebut bahawa kadar wanita berpenyakit mental ini 1.5 kali ganda lebih banyak daripada lelaki tetapi statistik yang di hospital-hospital yang disebutkan itu, lelaki lebih ramai daripada wanita. Kenapa tidak ada keseimbangan yang berlaku, walhal yang sakit ramainya wanita tetapi yang di hospital ramainya lelaki.

Tuan S.G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, pertamanya kalau kita lihat statistik yang saya berikan tadi ialah distribusi pesakit mengikut geografi tempat rawatan. Jadi, di mana-mana ada kemudahan rawatan ataupun keempat-empat hospital ini, di situ terdapat lebih banyak pesakit yang mendapat rawatan. Saya tidak mengatakan bahawa negeri Kelantan itu kurang atau Terengganu itu kurang ataupun

Selangor itu lebih. Cuma tempat mereka mendapat rawatan itu kerana di situ ada kemudahan untuk rawatan. Jadi, itulah yang saya katakan tadi.

Bagi wanita tadi saya katakan the prevalence wanita itu 1.5 kali lebih tinggi daripada lelaki tetapi kalau kita lihat lelaki itu lebih garang. Kalau dia sakit, memang susah hendak control. Jadi, keluarga atau sanak saudara mereka menghantar mereka untuk mendapat rawatan, manakala perempuan boleh dikawal, boleh diberi rawatan di dalam rumah dan sebagainya. Jadi, lelaki yang sebenarnya memang susah untuk dirawat kerana dari segi fizikal mereka lagi, mereka kuat lagi. Yang Berhormat Parit Buntar.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Terima kasih. Tidak salah saya, saya yang menimbulkan soal kajian-kajian yang pernah dibuat tentang pesakit mental ini. Yang Berhormat tadi menyebutkan banyak statistik. Saya hendak tahu berapa kajian yang telah dibuat, siapa yang membuat kajian dan data-data yang disebutkan tadi itu refer kepada kajian yang mana? Terima kasih.

Tuan S.G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, seperti yang saya sebutkan tadi, sebahagiannya adalah kajian daripada WHO dan selainnya adalah kajian daripada piecemeal Yang dilakukan di beberapa institusi mental yang kita ada di negara kita ini tetapi kita tidak ada kajian menyeluruh di negara kita. Jadi, daripada kajian-kajian inilah kita mendapat beberapa faktor dan statistik-statistik ini diambil daripada hospital-hospital yang memberi rawatan kepada pesakit-pesakit ini.

Tuan Bung Moktar bin Radin: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Kinabatangan bangun...

Tuan S.G. Sothinathan: Sekejap, biar saya teruskan sedikit. Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat Sri Gading membangkitkan apakah benchmark sebelum seseorang itu memerlukan rawatan. Yang Berhormat Parit Buntar, kalau saya laju bolehlah berdiri. Saya rasa Yang Berhormat itu world class, jadi saya ingat bolehlah ikut dengan kelajuan saya.

Jadi, untuk makluman Ahli Yang Berhormat Sri Gading, tanda-tanda awal penyakit mental termasuk kecelaruan emosi, pemikiran, tingkah-laku dan cognitive. Benchmark yang kita gunakan termasuk penilaian pertuturan, kelakuan dan tahap fungsi yang kurang optimum dengan ciri penyakit seperti di atas. Dengan pendekatan dan penumpuan di peringkat prima, tekanan diberi kepada rawatan awal dan penyaringan. Pendekatan baru ini membolehkan anggota kesihatan melawat dan merawat pesakit di rumah.

Ahli Yang Berhormat Parit Buntar juga membangkitkan isu adakah pesakit mampu membayar kos rawatan swasta dan jika diberi rawatan di hospital kerajaan, mereka tidak akan berpeluang untuk mendapat rawatan menggunakan ubat Olanzapin dan Clozapine. Untuk maklumat Ahli Yang Berhormat, peruntukan membenarkan pihak swasta menjalankan perkhidmatan ini bertujuan memberi kemudahan pilihan kepada mereka yang mampu. Kemudahan rawatan seperti ubat Olanzapin dan Clozapine yang dikenali sebagai *second generation anti-psychotic drug* bukan sahaja digunakan di hospital swasta tetapi juga telah digunakan di hospital kerajaan. Peruntukan ubat baru ini pada tahun 2001 adalah sebanyak RM2.5 juta dan pada tahun 2002, Kementerian Kesihatan bercadang menambah peruntukan sehingga RM5 juta.

Ahli Yang Berhormat Parit Buntar juga membangkitkan juga sama ada pihak Kementerian Kesihatan Malaysia bercadang menubuhkan National Institute of Mental Health. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, cadangan menubuhkan National Institute of Mental Health telah dinyatakan di dalam polisi dasar kesihatan mental. Jadi, ini akan mengambil sedikit masa lagi untuk menubuhkan National Institute of Mental Health.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat Tumpat membangkitkan bagaimana peratusan pesakit mental yang ada sekarang di Malaysia berbanding negara-negara lain. Untuk makluman Yang Berhormat, prevalence penyakit psychiatry di Malaysia adalah 15% dan ini tidak berbeza dari negara maju atau membangun yang lain.

Ahli Yang Berhormat Tumpat juga telah membangkitkan terdapat kesalahan di dalam Fasal 8 dalam susunan fasal di muka surat 1. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat Tumpat, susunan fasal bukanlah sebahagian daripada undang-undang. Ia hanyalah untuk memudahkan rujukan kepada undang-undang itu sahaja. Sebagai contoh, sesuatu akta yang dipinda susunan fasal tidak dipinda kerana ia bukan sebahagian daripada akta. Kesilapan yang ada dalam rang undang-undang ini adalah merupakan kesilapan cetakan dan akan dibetulkan.

Ahli Yang Berhormat Tumpat juga meminta penjelasan mengenai penggunaan istilah 'mental disorder' dalam rang undang-undang ini yang tidak selaras dengan penggunaan istilah 'unsoundness of mind' yang digunakan dalam penghakiman mahkamah.

Tuan Bung Moktar bin Radin: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Kinabatangan bangun.

Tuan Bung Moktar bin Radin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, minggu lalu dalam rang undang-undang perbahasan saya, saya ada bertanya kepada kerajaan iaitu statistik menunjukkan potensi penyakit-penyakit mental ini boleh disembuhkan. Jadi, setakat ini, apakah Yang Berhormat sudah mempunyai maklumat peratusan ataupun perincian kemungkinan potensi mereka yang berpenyakit serius atau kurang serius ini boleh disembuhkan.

Kedua, apakah kementerian ini mencadangkan kepada kerajaan untuk menjalankan satu kajian yang konstruktif untuk memastikan bahawa penyakit mental di negara kita ini dapat dikurangkan kerana insiden demi insiden setiap hari berlaku. Apabila berlaku pembunuhan dan sebagainya maka diklasifikasikan mereka ini sebagai pesakit mental. Jadi, apakah perancangan kerajaan untuk langkah yang seterusnya.

Tuan S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, saya percaya kalau sesuatu pesakit itu yang pentingnya kalau dia mendapat sokongan keluarga dan juga boleh mengamalkan ataupun mengikuti preskripsi perubatan yang diberikan oleh doktor-doktor ataupun pakar-pakar, saya rasa ada kemungkinan besar kita boleh merawat kes-kes mental ini tetapi sebenarnya kita tidak mempunyai satu data base yang menyeluruh tentang semua pesakit mental ini, jadi kita tidak boleh mengatakan dengan tepat berapa peratus ataupun potensi secara khusus tentang peluang untuk sembuh ini. Tetapi peluang untuk sembuh itu memang ada kalau mereka boleh mengambil ubat seperti yang dipreskripsikan oleh doktor dan juga mendapat sokongan daripada keluarga dan juga masyarakat setempat.

Memang kita menerima saranan ataupun cadangan yang diberikan oleh Yang Berhormat. Sememangnya kementerian berhasrat, kami telah pun menjalankan satu kajian di Hospital Kuala Lumpur dan juga kalau boleh, tidak lama lagi kita akan menjalankan satu kajian terperinci ke seluruh negara untuk pesakit-pesakit mental ini.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Tumpat meminta penjelasan mengenai penggunaan istilah "mental disorder" dalam rang undang-undang ini yang tidak selaras dengan penggunaan istilah "unsoundness of mind" yang digunakan dalam penghakiman mahkamah. Mengapa istilah ini tidak terdapat dalam rang undang-undang ini.

Mental disorder adalah merupakan adalah merupakan terma perbuatan yang digunakan bagi maksud perubatan dan mempunyai ruang lingkup yang luas daripada unsoundness of mind. Kita kena faham maksud dan matlamat rang undang-undang ini iaitu untuk penjagaan, rawatan, pemulihan, pengawalan dan perlindungan orang-orang yang bercelaru mental termasuklah melindungi kepentingan mereka dalam segala segi. Unsoundness of mind digunakan dalam situasi yang khusus. Sebagai contoh, di bawah Seksyen 84 Kanun Keseksaan, seseorang dikatakan tidak siaman, unsound mind, untuk tujuan pembelaan dalam kes jenayah jika ada. Sebab ketidaksiumannya itu menyebabkan dia tidak berupaya mengetahui keadaan perbuatannya itu atau apa yang dilakukannya itu, atau apa yang dilakukannya ialah satu kesalahan atau bertentangan dengan undang-undang.

Ahli Yang Berhormat bagi Tumpat juga ada menimbulkan apakah definisi "amuk" dan apakah kajian yang menunjukkan yang dia melibatkan satu jenis kaum sahaja. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, amuk ialah satu sindrom keganasan yang sering timbul di kepulauan Pasifik Selatan dan sebagainya. Ia dilihat sebagai satu sindrom silang budaya dan bukan hanya terdapat di Malaysia sahaja.

Ahli Yang Berhormat bagi Tumpat juga ada menyentuh tentang pusat kesihatan mental masyarakat. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pusat kesihatan mental masyarakat ialah sebuah pusat bagi rawatan penjagaan masyarakat yang memberikan perkhidmatan pemeriksaan, membuat diagnosis, memberi rawatan dan pemulihan. Pusat kesihatan mental masyarakat kerajaan di bawah Kementerian Kesihatan adalah klinik kesihatan yang mempunyai pakar perubatan keluarga dan anggota kesihatan yang terlatih selari dengan konsep penjagaan kesihatan prima yang bersepadu.

Sehingga tahun 2001, kita mempunyai 2,767 klinik desa, klinik kesihatan dan pesakit luar di seluruh negara. Daripada jumlah ini, 572 pusat-pusat ini memberi rawatan susulan kepada pesakit psikiatri dan sebanyak 18 buah pusat tersebut memberi psychosocial rehabilitation services, dengan izin. Kementerian Kesihatan bercadang untuk membangun 10 buah pusat psiko sosial tersebut setiap setahun.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Teluk Intan meminta penjelasan mengenai saranan Pertubuhan Kesihatan Sedunia untuk adakan seorang pakar psikiatri bagi setiap 10,000 penduduk dan sama ada kita akan mencapai sasaran tersebut. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kadar sasaran bilangan psikiatri bagi bilangan penduduk anjuran Pertubuhan Kesihatan Sedunia kita jadikan

sebagai panduan. Sasaran kita sendiri adalah seorang pakar psikiatri bagi setiap 14,000 orang penduduk. Pada masa kini kita mempunyai seramai 69 orang pakar psikiatri berkhidmat dengan kerajaan dan 30 orang pakar psikiatri berkhidmat dengan universiti. Kita juga melatih pakar psikiatri dan seramai di antara 15 hingga 20 pakar dapat dikeluarkan setahun. Harus juga diingat bahawa rawatan pesakit mental boleh diberi oleh pegawai-pegawai perubatan yang telah dilatih dalam bidang ini.

Ahli Yang Berhormat bagi Teluk Intan turut membangkitkan, kenapa Rang Undang-undang Kesihatan Mental ini mengambil masa yang lama sebelum dibentangkan di Dewan ini. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, taboo dan prejudice dalam penerimaan masyarakat terhadap pesakit merupakan satu daripada punca utama rang undang-undang ini mengambil masa yang lama untuk matang sebelum boleh dibentangkan di Dewan ini. Kita telah mengadakan banyak kempen dan diantaranya mengisytiharkan tahun 2001 sebagai promosi kesihatan mental di dalam kempen cara hidup sihat. Kemuncak dari kempen kita juga bertepatan dengan perisytiharan Pertubuhan Kesihatan Sedunia yang telah mengisytiharkan tahun 2001 sebagai Tahun Kesihatan Mental Sedunia. Kami beranggapan bahawa pembentangan rang undang-undang ini adalah tepat pada masanya.

Ahli Yang Berhormat bagi Bagan ada menimbulkan kenapa kita beri cuti kepada pesakit mental dan mengapa tidak dibina pusat pemulihan sahaja. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pemulihan pesakit mental sekarang memberi penekanan kepada pemulihan di dalam komuniti. Penyakit mental merupakan satu penyakit disebabkan faktor biologi dan kecelaruan kimia dalam otak; faktor sosial seperti keadaan ekonomi; dan faktor psychological.

Pembinaan pusat-pusat pemulihan hanya akan melanjutkan pengasingan pesakit mental dan tidak menangani faktor sosial dan faktor psikologi tadi. Pemulihan haruslah menitikberatkan untuk pesakit diberi peluang berintegrasi semula dalam masyarakat.

Ahli Yang Berhormat bagi Bagan ada membangkitkan, bolehkah kita tambah hospital psikiatri di setiap bandar di negara ini. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sehingga kini terdapat empat institusi psikiatri dan 28 hospital yang mempunyai katil psikiatri. Selari dengan konsep decentralization dalam program kesihatan mental, kita bercadang untuk mewujudkan lebih banyak pusat kesihatan mental komuniti dan bukannya menambah bilangan institusi psikiatri.

Ahli Yang Berhormat bagi Sri Gading ada menimbulkan apa yang dimaksudkan dengan pendekatan pemulihan dalam komuniti. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pendekatan pemulihan dalam komuniti merupakan pendekatan perawatan yang memberikan penumpuan kepada rawatan di dalam keluarga, di rumah dan masyarakat, tidak di dalam institusi-institusi psikiatri dan hospital. Ia meliputi aspek krisis intervention, pemberian ubat, pendidikan dan kaunseling. Ia bertujuan meningkatkan penerimaan pesakit oleh keluarga dan masyarakat dan secara tidak langsung boleh mengurangkan stigma sebagai pesakit mental.

Ahli Yang Berhormat bagi Arau ada membangkitkan, apakah kemampuan kita untuk menguatkuasakan rang undang-undang ini. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, penguatkuasaan Rang Undang-undang Kesihatan Mental 2001 ini adalah berdasarkan peruntukan di bawah Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta 1998 yang mana terpakai kepada hospital psikiatri yang dibenarkan. Peruntukan yang terdapat di bawah akta ini adalah memadai bagi menguatkuasakan rang undang-undang ini.

Pihak perkhidmatan Kementerian Kesihatan Malaysia sedang dalam usaha melengkapkan bilangan anggota penguat kuasa dan memberi latihan sewajarnya. Daripada segi penguatkuasaan, kerjasama daripada pihak institusi latihan kehakiman dan perundangan serta pihak Polis Diraja Malaysia telah diperolehi bagi melatih anggota-anggota Kementerian Kesihatan Malaysia bagi tujuan tersebut.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ada yang bangun.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih. Saya hendak tanya sikit sahaja. Ini masalah orang yang merawat pesakit-pesakit mental sama ada mereka juga menghadapi tekanan. Kerana kita tahu untuk menjaga orang sakit mental bukannya senang. Ada atau tidak, kes-kes di mana para kakitangan yang menjaga pesakit mental ini turut juga berjangkit dengan pesakit mental ini dan sejauh mana kajian dibuat oleh kementerian bagi mengelak mereka ini turut dijangkiti penyakit sedemikian ataupun mereka ada satu jadual, tukar-tukar daripada masa ke semasa ataupun orang yang sama menjaga semua pesakit mental ini. Saya ingin mendapat penjelasan daripada kementerian sama ada kajian dibuat kerana kita bimbang juga baru-baru ini pihak kementerian telah menemu duga beribu-ribu permohonan baru. Jadi, kita tidak mahu setakat mereka mendapat pekerjaan tetapi masalah timbul, pesakit mental tidak dapat dirawat dengan baik, ada orang lain pula masuk. Terutama dalam suasana sekarang yang kita hadapi pada hari ini dengan

kes-kes amuk dan sebagainya. Jadi, saya minta penjelasan, sama ada kajian dibuat, mereka yang merawat pesakit-pesakit mental ini juga berpotensi untuk dihindangi penyakit ini. Minta penjelasan.

Tuan S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya kita harus memahami bahawa penyakit mental ini bukanlah satu penyakit berjangkit tetapi melalui tekanan kerja ataupun lain-lain tekanan ada kemungkinan sesiapa sahaja boleh menghidap penyakit ini.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Pembesar suara tidak berfungsi]* Tuan Yang di-Pertua, saya ingat kena ganti mikrofon, sudah lama saya ingat. Takut ia pun berjangkit juga.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Saya maksudkan tadi bukan berjangkit tetapi secara psikologi, tekanan. Jadi, adakah dengan mereka menjaga - okaylah kita perbaiki perkataan 'berjangkit' kerana tekanan daripada segi mental psikologinya mereka mungkin juga akan terikut-ikut dengan pesakit mental yang ada. Ini kerana ada berlaku orang yang melawat pesakit mental ini dia melihat pesakit itu sedang memancing, padahal tidak ada kolam, dia bertanya "Ada ikankah?" sebagai contoh.

Tuan S. G. Sothinathan: Memanglah melalui tekanan kerja itu kita boleh menghadapi sakit jiwa tetapi ini tidak boleh dikatakan kerana seseorang itu kerana dia merawat dia mendapat penyakit itu. Ini boleh terjadi kepada sesiapa sahaja. Kita sebagai Ahli Parlimen pun boleh jadi pesakit mental *[Ketawa]* Jadi, seperti yang saya katakan prevalence adalah lebih kurang 15% di kalangan semua penduduk. Yang lebih serius itu adalah di antara 1.5% ke 2%. Jadi, ini memang secara umum. Ini tidak bermakna mereka merawat pesakit mental kerana itu mereka juga turut ataupun prevalence mereka adalah lebih tinggi, saya rasa itu tidak tepat. Tetapi ada kemungkinan kerana tekanan kerja ataupun...

Tuan Yang di-Pertua: Sila, sila.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Pembesar suara tidak berfungsi seketika]* Ada suarakah, terima kasih. Saya tak berani ketuk sebab Tuan Yang di-Pertua larang dahulu, saya ingat. Bila hendak buat sahaja teringat Tuan Yang di-Pertua cakap.

Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya hendak bertanya Setiausaha Parlimen. Soalan hampir sama dengan Yang Berhormat bagi Larut kerana salah

sebuah rumah rawatan orang yang kurang siuman ini terletak di Kuching, dahulu dikenali sebagai Batu 7, jadi kalau orang pergi ke Batu 7 samalah orang pergi ke Tanjung Rambutan. Jadi, bila orang melintas Batu 7, orang sudah tanya, "Tidak kena sakit Batu 7kah? Jadi, hospital pun macam itu juga, doktor yang keluar daripada itu dipanggil doktor psikologi. Bila dia sampai dekat sana pun dia bercakap dengan orang pun tak bunyi orang biasa lagi. Dia bunyi..., orang Sarawak kata 'marito', [Ketawa] Tidak siuman bunyi cakap dia. Jadi, saya memang berkehendakkan jawapan yang khusus sebagaimana yang ditanya oleh Yang Berhormat bagi Larut.

Yang kedua, saya hendak tanya juga Tuan Yang di-Pertua, sebab saya hendak bercakap tetapi sudah lima kali berdiri tidak sempat, jadi saya tinggal sahaja minggu lepas. Saya hendak bertanya soalan yang amat relevan, kalau kita lihat di negara-negara lain di peringkat sekolah, di peringkat universiti, di peringkat jabatan-jabatan kerajaan mempunyai ahli psikiatri dalaman yang mana apabila pegawai-pegawai itu ataupun sifulan itu melihat berlainan nampaknya ataupun ada indikasi-indikasi yang tertentu menunjukkan dia akan mendatangkan satu masalah, dengan seberapa segera jabatan atau agensi berkenaan menghantar orang itu pergi berjumpa psikiatri untuk bantuan ataupun temu ramah dengan dia. Umpamanya berlaku baru-baru ini yang mana seorang askar mengambil senjata lalu terus mengamuk. Ceritanya yang saya tahu ialah dia hendak berjumpa dengan isterinya dilarang oleh mertuanya. Jadi, dia naik berang dan terus mengambil senjata dan mengamuk.

Jadi, indication sedemikian sepatutnya memang dilihat. Tetapi kalau jabatan itu tidak mempunyai bandan dalaman sendiri, dengan sendirinya orang ini terpaksa dibawa kepada hospital luar yang mana stigma ataupun nama baik dan buruk akan terkeluar daripada jabatan. Jadi, adakah dalam master plan kementerian, mewujudkan di tiap-tiap jabatan, dari peringkat sekolah umpamanya, di sekolah-sekolah mesti ada. Semasa saya di universiti di England dahulu ada mempunyai badan, kalau seorang itu nampak tertekan oleh kerana pelajarannya, dia di refer kan kepada doktor untuk dinasihatkan dan berinteraksi dengan doktor itu supaya dia mengetahui apa masalah dia sebenarnya. Jadi, ini sepatutnya dalam satu master plan, kalau tidak macam mana, adakah ulasan daripada kementerian? Terima kasih.

Tuan S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, memang isu yang ditimbulkan pertama itu adalah sama dengan Yang Berhormat bagi Larut tadi. Yang Berhormat pun turut hendak mengetahui sama ada, adakah orang yang merawat itu

ada potensi untuk menghidap penyakit ini. Tetapi kalau kita lihat orang yang merawat itu, dia biasa merawat orang yang sakit jiwa, jadi mungkin saya percaya ada satu ketika time lack kalau kita hendak berbincang dengan mereka, mungkin ada satu time lack because bagi mereka sudah biasa berhubung dan merawat orang-orang sakit mental ini. Jadi, bila kita terus-terus masuk mungkin rawatan yang kita terima pun sama seolah-olah seperti seorang sakit jiwa. Tetapi mungkin selepas mereka dapat mengenali siapa kita, mungkin saya rasa beliau pun boleh menyesuaikan diri dan memberi kita satu jawapan ataupun memberi perkhidmatan yang lain kepada kita.

Satu lagi yang saya hendak beritahu kepada Ahli-ahli Yang Berhormat sebenarnya kita harus mengetahui apa yang sebenarnya kita mahu melalui pindaan ini ialah untuk memberi rawatan secara menyeluruh, bukan sahaja seperti yang kita fahami sakit mental sekarang. Yang kita faham dengan pesakit mental sekarang ini bermakna orang-orang yang betul-betul sakit jiwa, betul-betul kes yang serius. Tetapi apa yang kita buat ini ialah untuk memberi ruang kepada semua golongan 15% yang saya kata tadi daripada populasi keseluruhan penduduk negara ini sekiranya kita menghadapi sebarang tekanan jiwa, seperti kalau kita lihat definisi kecelaruan mental ini terlalu luas untuk membolehkan setiap rakyat mengalami tekanan jiwa ini untuk menerima rawatan. Jadi, eloklah kita mengeluarkan stigma. Kalau kita pergi mendapat rawatan di sesuatu hospital ataupun dibawa ke klinik, janganlah kita menganggap bahawa pesakit itu adalah pesakit mental kerana dia menghadapi salah satu daripada penyakit yang biasa, jadi dia pergi untuk mendapat rawatan. Jadi, ini kita membawa ke satu taraf....

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat beri peluang kepada Sri Gading?

Tuan S. G. Sothinathan: Biar saya habiskan.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Tuan S. G. Sothinathan: Jadi, kita hendak beri peluang kepada siapa sahaja yang mengalami masalah ini supaya jadi sebagai seorang pesakit biasa di mana kita boleh dengan berani masuk ke mana-mana klinik ataupun hospital untuk mendapat rawatan tanpa merasa takut bahawa kita akan diklasifikasikan sebagai pesakit mental. Itulah hasrat Kementerian Kesihatan dengan membawa pindaan kepada Akta Kesihatan Mental ini.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Rantau Panjang bangun. Hendak bagi yang mana dahulu?

Tuan S. G. Sothinathan: Sri Gading dahulu.

Tuan Yang di-Pertua: Ya Sri Gading dahulu.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Yang Berhormat Setiausaha Parlimen. Saya hendak bertanya tiga perkara.

Yang pertama, definisi 'gila babi' ini apa? Yang kedua, kalau jumpa orang maki hamun, marah-marah, menyangka buruk, ini gila jenis apa? Tak pasal-pasal punya ini, pagi-pagi maki hamun, sangka buruk. Ini jenis sakit gila apa? Yang ketiga, tak apa-apa, dia diam sahaja, dia senyum sahaja, tak mengusik orang, tak apa-apa, dia diam sahaja tetapi jumpa orang semua dia senyum sahaja. Apa jenis gila ini, senyum sahaja *[Ketawa]*.

Tuan S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, gila babi ini memang penyakit yang kita katakan 'disease pig'. Jadi, ini bukan satu kes yang termasuk dalam kes mental.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Tuan Mah Siew Keong: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, hendak beri kepada siapa?

Tuan Mah Siew Keong: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Setiausaha Parlimen telah memberitahu bahawa mungkin banyak antara Ahli Parlimen kita yang juga adalah pesakit mental sebab minggu lalu dalam perbahasan saya juga telah membangkitkan, jika ikut purata ini bermakna 30 orang Ahli Parlimen di sini ada masalah mental. *[Ketawa]* Saya hendak tanya Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, adakah Kementerian Kesihatan akan cadangkan supaya bagi sesetengah profesion, supaya ujian mental diberi sebelum boleh memohon, seperti pemandu bas. Dia ada jiwa 40 penumpang ada di tangan dia. So, emosional stability dia adalah sangat mustahak. Adalah untuk profesion seperti ini mungkin termasuk Ahli Parlimen. Adakah kita....*[Disampuk]* Adakah kita hendak mencadangkan supaya mental test diambil sebelum ini. Terima kasih.

Tuan S. G. Sothinathan: Yang Berhormat cadangkan untuk Ahli Parlimenkah ataupun untuk semua jenis pekerjaan?

Tuan Mah Siew Keong: Semua jenis pekerjaan.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Tuan S. G. Sothinathan: Sebenarnya kalau kita lihat sesetengah pekerjaan, mereka perlu menjalankan ujian perubatan, jadi di mana doktor yang menjalankan ujian itu akan menentukan sama ada seseorang itu layak atau tidak, tetapi bagi Ahli Parlimen itu kita ada rang undang-undang di mana kelayakan itu tidak ditentukan.

Jadi, saya percayalah semua Ahli yang ada di Dewan ini tidak termasuk dalam golongan inilah, kalau ada pun tetapi kita tidak perlu, memang kalau kita rasa dalam hati, kalau kita betul-betul perhatikan setiap individu, kalau kita bertanya betul-betul dengan diri kita, adakah pada bila-bila masa, kita tergolong dalam definisi ini, mungkin jawapannya adalah ya.

Tetapi masalahnya ialah kerana stigma yang ada sekarang, jadi kita tidak mahu datang tampil ke hadapan kerana institusi-institusi yang ada itu memang dikhaskan kepada empat sahaja dan kita memang memberikan contoh-contoh ini, seperti mengejek-ejekan, seolah-olah ini adalah kerana stigma ini kita tidak tampil ke hadapan, tetapi kita mengadakan pindaan ini semata-mata untuk membolehkan setiap individu tanpa mengira kedudukan dia dalam masyarakat untuk dengan rela hati pergi ke klinik-klinik perubatan yang ada untuk mendapat rawatan demi kebaikan beliau sendiri dan juga demi kebaikan negara.

Itulah yang kita hasratkan melalui pindaan ini.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Rantau Panjang bangun ya.

Tuan S. G. Sothinathan: Ya, Yang Berhormat Rantau Panjang.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Tuan Yang di-Pertua, kita mengetahui sekarang kita ada pusat kesihatan mental masyarakat dan kita ada juga rumah orang-orang tua. Adakah Setiausaha Parlimen mengetahui setakat ini lebih daripada 300 orang daripada 900 orang diletakkan orang-orang yang celaru mental, selalunya orang tua diletakkan orang-orang yang celaru mental, selalunya orang-orang tua diletakkan di rumah orang tua, tidak diletakkan di pusat kesihatan mental masyarakat. Sekarang ini, maksud saya. Dan saya boleh buktikan termasuk di pusat orang tua di Pengkalan Chepa, Kelantan, ada di antaranya dimasukkan orang-orang yang celaru mental, minta penjelasan dan kalau boleh huraikan sedikit adakah hak baling kerusi dalam mesyuarat ini masuk hak yang sama penyakit ini.

Tuan S. G. Sothinathan: Boleh tolong ulangi bahagian yang terakhir tadi.

Tuan Yang di-Pertua: Ulang yang nombor dua itu ya. *[Ketawa]*

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Yang nombor dua? Yang nombor dua ini baling kerusi dalam mesyuarat sesama sendiri ini adakah termasuk hak

celaru mental di kalangan orang muda terutama sekali seperti mana dalam MCA baru-baru ini, adakah ini termasuk?

Tuan S. G. Sothinathan: Itu masalah dalaman parti-parti politik, kita jangan masuk dalam ini ya. Biasa nya kalau kita timbulkan soalan-soalan semacam ini kita risau tentang perkara-perkara ini, nanti kita pun kena sakit mental nanti. Itu biar mereka yang selesaikan.

Jadi, berkaitan dengan orang-orang tua ini, saya habiskan jawapan ...

Tuan Yang di-Pertua: Larut, tunggu sekejap Larut. Tunggu sekejap.

Tuan S. G. Sothinathan: Berkaitan dengan orang-orang tua ini memang ada institusi-institusi khas untuk menjaga kebajikan mereka, tetapi ada juga seperti yang saya nyatakan tadi, di mana golongan tua ini mereka menghadapi masalah *dimension* seperti yang saya katakan, jadi mungkin oleh kerana itu mereka dari segi mental mereka tidak begitulah stabil, tetapi mereka mempunyai ruang sama ada untuk mendapat layanan di rumah orang-orang tua ataupun dengan adanya kemudahan-kemudahan yang disediakan, mereka juga boleh mendapat rawatan daripada hospital-hospital, tetapi masalahnya ialah bila mereka *didischarge* daripada hospital, mereka terpaksa balik ke rumah orang-orang tua juga untuk mendapat jagaan seterusnya. Ya, Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Kalau kita lihat di negara-negara Barat, orang-orang tua, *senior citizen*, mereka tidak dianggap sebagai pesakit mental, kita lihat mereka boleh memandu dalam umur 70 tahun, adakah pihak kerajaan memikirkan dari segi pendidikan kepada mereka yang mempunyai keluarga supaya tidak menganggap umur sedemikian rupa mesti diletakkan di rumah orang-orang tua.

Kalau di negara Barat, yang boleh dipanggil opah, datuk, mereka masih boleh memandu, tidak digolongkan dalam mereka yang sakit mental, sama ada kerajaan atau kementerian memikirkan dari segi pendidikan kepada keluarga-keluarga supaya jangan menganggap orang yang sudah tua ini semuanya nyanyuk, ini anggapan.

Keduanya, saya ingin bertanya sama ada pakar sakit jiwa ini sudah mencukupi, adakah kerajaan sudah puas hati dengan pakar sakit jiwa yang ada dalam negara kita ini untuk merawat mereka yang sakit jiwa dan kos perbelanjaan. Kita tahu perbelanjaan untuk mewujudkan jawatan kepada mereka yang terlibat dalam soal ini tentunya banyak, jadi saya ingin penjelasan daripada kementerian, apakah kerajaan atau kementerian sudah puas hati dengan pakar-pakar jiwa yang

ada dalam negara kita ini atau mungkin ingin melihat, meninjau kaedah-kaedah baru yang telah berjaya dilakukan oleh sesetengah negara. Terima kasih.

Tuan S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, kalau kita hendak menganggap semua orang tua itu nyanyuk, nanti itu akan terkena kepada kita pun juga satu hari nanti. Jadi, saya rasa kalau kita boleh sedarlah kalau kita pun akan jadi tua, saya rasa tidak akan wujudlah masalah ini.

Jadi, adalah tanggungjawab keluarga untuk menjaga ibu bapa mereka yang sudah berusia. Jadi, ini memang adalah melalui ajaran yang kita terima daripada sekolah dan juga ajaran agama, kita tahu kita mempunyai tanggungjawab terhadap orang-orang tua kita.

Berkaitan dengan soalan yang kedua tadi, tentang sama ada pakar-pakar yang cukup atau tidak, seperti yang telah saya nyatakan, kita ada 99 pakar psikiatri di hospital kerajaan dan 31 orang di universiti-universiti, di samping itu ada lebih kurang 40 orang pakar di pihak swasta dan seperti yang saya katakan memanglah hasrat kita untuk mengadakan seorang pakar psikiatri untuk setiap 14,000 orang penduduk, memang jumlah yang kita ada itu tidak cukup, daripada universiti-universiti kita keluarkan lebih kurang 15 hingga 20 orang pakar psikiatri setiap tahun.

Di samping itu, kita harus sedar juga bahawa ada pegawai-pegawai perubatan yang sanggup membantu dan memberi rawatan kepada pesakit-pesakit ini. Jadi, memanglah dalam jangka masa panjang kita hendak memastikan bahawa kita ada cukup pakar psikiatri untuk memberi rawatan, tetapi untuk jangka masa pendek pegawai-pegawai perubatan lain turut memberi sokongan untuk menjaga pesakit-pesakit mental ini.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ada dua orang lagi yang bangun. Hendak beri jalan yang mana dahulu?

Tuan S. G. Sothinathan: Ya, Yang Berhormat Arau dahulu.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Setiausaha Parlimen kerana menjawab, saya rasa ini menjawab soalan saya. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat, mengikut unjuran kerajaan apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi, ada ratio yang ditentukan seorang pakar bagi berapa bilangan penduduk, tahun bila kita akan mencapai hasrat yang kita sudah tentukan ini? Terima kasih.

Tuan S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, untuk mencapai hasrat itu, melalui jumlah doktor yang kita keluarkan itu memang akan mengambil masa yang agak lama, saya ingat sampai tahun 2020 pun saya ingat agak sukar sedikit, tetapi itulah yang kita hasratkan sebagai sasaran kita untuk kita capai, tetapi kini pakar psikiatri ini adalah bidang-bidang khusus, kita tidak boleh dengan serta merta menambahkan ataupun mengambil langkah-langkah untuk menambahkan bilangan psikiatri, tetapi seperti yang saya sebutkan kita juga turut mendapat sokongan daripada pegawai-pegawai perubatan yang sanggup, yang boleh sebenarnya memberi rawatan kepada pesakit-pesakit ini.

Untuk kes-kes yang lebih serius itu, kita boleh gunakan perkhidmatan pakar-pakar psikiatri.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Bagan.

Tuan Lim Hock Seng: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Penjelasan, pada satu masa dahulu penyakit kecelaruan mental ini selalu berlaku di parti MIC. Dan saya ingin menanya kepada Yang Berhormat, sama ada penyakit ini telah sembuh di parti MIC dan jikalau sembuh, mana satu pakar psikiatri yang parti Yang Berhormat merujuk kepada supaya parti-parti yang lain khasnya yang baru-baru berlaku pergaduhan ini, mereka boleh turut merujuk kepada pakar psikiatri yang berkenaan.

Tuan S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, saya rasa Yang Berhormat itu mempunyai sangkaan jahatlah, memburuk-burukkan parti MIC. Kalau kita lihat orang yang boleh mengalami masalah ini adalah individu, manusia, bukan parti. Negara tidak boleh mengalami, parti pun tidak boleh, tetapi Yang Berhormat boleh, saya boleh. Itulah yang dimaksudkan.

Itulah saya katakan tadi, kita tidak ada mana-mana individu dan juga daripada parti MIC, itu saya tidak percaya mana-mana ketua pemimpin parti yang pernah menghadapi masalah ini.

Tetapi kalau ada daripada pihak DAPkah atau mana-mana pihak yang memerlukan rawatan, sila tampil ke hadapan, jangan ragu-ragu, jangan susah hati, [Tepuk] kita sedia memberi rawatan tanpa mengira sama ada daripada DAPkah, PASKah ataupun Barisan Nasional, kita tidak bezakan, perkhidmatan kesihatan ini adalah secara menyeluruh untuk semua, secara adil untuk semua dan juga percumalah.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, sudah habiskah, Yang Berhormat?

Dato' Napsiah binti Omar: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya perhatikan di negara-negara yang cepat maju, *rapid industrialised country*, dengan izin, saya dapati budgetnya atau perbelanjaannya untuk kesihatan mentalnya didapati berlipat ganda, sampai 100% naik, oleh kerana pada pandangan saya kes-kes mental itu meningkat.

Di negara kita ini nampaknya juga mungkin kes-kes mental juga meningkat dan saya mengucapkan syabas kepada kerajaan kerana mengambil inisiatif ini untuk mengadakan rang undang-undang ini. Jadi saya ingin juga bertanya, tadi Yang Berhormat telah sebut berkenaan dengan bilangan pakar-pakar psikiatri yang akan keluar daripada universiti, tetapi buat masa ini di dalam perkhidmatan awam kita, dalam JPA kita berapa agaknya psikiatris yang membantu, memberi rawatan ataupun memberi kaunseling kepada pegawai-pegawai kita dalam perkhidmatan awam buat masa ini, sebab saya difahamkan ada juga saya pernah mendengar pegawai mengatakan kepada saya, di Jalan Duta ini katanya bila pegawai keluar sahaja daripada kereta, dia pergi kepada pokok-pokok, dia pergi salam, "Selamat pagi pokok, apa khabar?", katanya, dia buat macam sahabat, bila jumpa pokok dia bersalam, menunjukkan kesihatan mental agak rasa saya celaru juga ya.

Jadi, saya difahamkan ada satu sahaja psikiatris dalam perkhidmatan awam kita, jadi tolonglah beri saya maklumat ini, sebab perkara ini pernah juga berlaku di satu hospital bahagia di mana satu menteri hendak membuat lawatan, jadi pegawai yang menjaga itu katanya dia pilihlah seorang penghuni, katanya kamu telah sihat, kalau begitu kamu ini akan duduk di sebelah menteri untuk tetamu khas kita pada hari itu. Lepas dia makan tengah hari, semua sudah siap, selesai sudah beri ucapan, menteri pun sudah pulang, si folan ini tadi, penghuni ini tadi yang dikatakan sudah sihat dan boleh keluar, dia bangun dia pergi kepada penjaga itu, dia kata, kesihan orang yang datang, katanya sihat nampaknya orang itu, keretanya pun besar dia datang tadi, tapi tuan tahu tak, katanya, dia mengaku diri dia menteri katanya, kesihan ya, katanya.

Jadi, saya hendak tanya kepada Yang Berhormat, bagaimana sebenarnya hendak kita pastikan seorang itu betul-betul sudah sihat. Kadang-kadang seperti mana kita tahu, kalau tidak, tidak sebut dalam akta ini, sebab *lunar*, maknanya dia ikut bulan, kadang-kadang bila bulan itu mula hendak mengambang, ada kesannya kepada otak seseorang itu. Jadi, sebab itulah saya bertanya kepada Yang Berhormat, bagaimana kita hendak pastikan betul-betul.

Jadi, sebab itulah saya takutlah, bila bulan mengambang, Ahli-ahli dalam Parlimen, terutamanya yang bulan yang mana lambang bulan bulat ini, saya takut ada efeknyalah. Sekian, terima kasih. *[Ketawa]*

Tuan S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, saya pun memang ada mendengar cerita ini, bulan mempunyai kesan kepada pemikiran sesetengah orang, tetapi balik kepada soalan asal Yang Berhormat Kuala Pilah iaitu tentang kaunseling, memang kita mempunyai kekurangan pakar-pakar psikiatri ini, jadi kalau ada masalah mana-mana ketua jabatan mengetahui bahawa pegawai-pegawai di bawah bidang kuasanya mempunyai masalah, bolehlah rujuk kepada mana-mana klinik kesihatan ataupun hospital-hospital yang terdekat untuk mendapat rawatan pada peringkat awal supaya beliau boleh cepat sembuh.

Tetapi untuk mengadakan perkhidmatan kaunseling psikiatri ini untuk di setiap jabatan itu memang sukar pada masa ini, tetapi memang saya rasa Kementerian Pendidikan ataupun mana-mana agensi lain bolehlah menyumbang perkara ini supaya mengadakan kaunselor di setiap jabatan seperti yang ada sekarang pada masa ini wujud kaunselor di setiap sekolah saya percaya. Di setiap sekolah di bawah Kementerian Pendidikan memang mempunyai kaunselor, ini semua adalah langkah baik kerana mereka boleh dapat mengenal pasti masalah-masalah seumpama ini pun, mereka boleh cepat merujuk kepada pihak Kementerian Kesihatan untuk rawatan susulan.

Tuan Yang di-Pertua: Kuala Nerang bangun.

Tuan Zawawi bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Bagaimana pula saya minta penjelasan daripada Setiausaha Parlimen, pihak-pihak yang takut kepada warna. Warna hijau terutamanya kerana sekarang ini ada arahan-arahan supaya tidak boleh menggunakan warna hijau, jadi bagaimana, adakah berkaitan dengan kecelaruan mental tentang warna.

Tuan S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, itu memang tidak ada kaitan dengan Kementerian Kesihatan tetapi saya rasa ini mungkin mereka takut dengan sesuatu warna itulah mungkin, daripada tindakan-tindakan yang kita ambil itu mungkin telah memberikan gambaran yang salah kepada pihak-pihak awam, itulah sebabnya mereka cuba menghindari.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, ada empat rang undang-undang lagi yang kita hendak bahaskan dan kita tinggal empat hari sahaja lagi, dengan demikian hendaklah kita menjimat masa. Saya dengar permintaan

penjelasan tadi pun ada yang tidak senonoh pun, ya, oleh yang demikian, saya buat keputusan iaitu mengikut Peraturan Mesyuarat 37, Pengerusi boleh tidak membenarkan mana-mana Ahli meminta penjelasan sekiranya didapati bahawa Majlis Mesyuarat tidak mempunyai masa.

Dengan demikian, saya harap tidak boleh lagi ada permintaan penjelasan. Sila teruskan.

Tuan S. G. Sothinathan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat Arau meminta penjelasan mengenai bayaran yang dikenakan oleh pakar psikiatri swasta sama ada sama dengan bayaran pakar yang lain.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bayaran yang dikenakan oleh pakar psikiatri swasta adalah berbeza dengan bayaran yang dikenakan oleh pakar di bidang lain kerana rawatan yang diberikan adalah berbeza.

Di sektor swasta pada masa ini, bayaran yang dikenakan adalah berdasarkan kepada Jadual Fi Persatuan Perubatan Malaysia, dengan izin, MMA Fees Schedule. Sementara di bawah Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta 1998 terdapat peruntukan bagi mengadakan satu jadual fi yang akan mengawal dan memantau bayaran rawatan atau perkhidmatan perubatan yang dikenakan di sektor swasta.

Ahli Yang Berhormat bagi Arau turut menimbulkan penglibatan NGO di dalam program kesihatan mental bersama kerajaan. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, NGO yang terlibat program kesihatan mental bersama-sama kerajaan adalah seperti berikut:-

- (i) Majlis Kesihatan Mental;
- (ii) Malaysian Psychiatric Association; dan
- (iii) Kumpulan-kumpulan agama;

Mereka juga terlibat secara langsung dengan pengendalian program-program tersebut, atau secara tidak langsung dengan memberi pendidikan kesihatan kepada golongan terbabit.

Ahli Yang Berhormat bagi Gelang Patah ada membangkitkan adakah terdapat masalah kesesakan di dalam keempat-empat institusi psikiatri kerajaan. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, *bed occupancy rate* bagi keempat-empat institusi psikiatri kerajaan kesemuanya kurang dari 100% dan ini bermakna tidak terdapat masalah kesesakan atau overcrowding.

Dan *bed occupancy rate* di keempat-empat hospital yang sedia adalah Hospital Permai – 68%, Hospital Bahagia – 78%, Hospital Sentosa – 87% dan Hospital Bukit Padang – 95%. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Habiskah? Yang Berhormat sudah habiskah?

Tuan S. G. Sothinathan: Ya.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Rang Undang-undang dibaca kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Dewan bersidang sebagai Jawatankuasa.

[Tuan Yang di-Pertua ***mempengerusikan Jawatankuasa***]

Fasal 1 hingga 94 -

Tuan Pengerusi: Ya, Kepong.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Pengerusi, saya tidak akan mengambil masa yang terlalu panjang. Cuma begitu banyak fasal satu kali gus pun [*Ketawa*] susah sedikit, pasal satu kali gus kerana melibatkan perkara-perkara yang sangat rumit yang pihak penggubal pun mengambil masa yang panjang bertahun-tahun.

Tuan Pengerusi, mengenai muka surat 12 "Penetapan hospital psikiatri kerajaan: Menteri boleh, melalui pemberitahuan dalam *Warta*, menetapkan seluruh atau sebahagian daripada mana-mana premis sebagai hospital psikiatri kerajaan bagi kemasukan, penahanan, penginapan, jagaan, rawatan, pemulihan, pengawalan dan perlindungan orang-orang bercelaru mental."

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah) ***mempengerusikan Jawatankuasa***]

Saya bangkitkan di sini memang satu perkara yang penting. Kita ada 26 hospital sekarang dan 169 klinik untuk kemudahan rawatan dan sebagainya. Apakah kriteria yang digunakan oleh pihak kementerian untuk menetapkan hospital psikiatri kerajaan ini? Itu satu.

Muka surat 14, "Pemegang lesen dan Pengarah Perubatan hospital/psikiatri swasta hendaklah mematuhi Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta 1998". Dan fasal-fasal berikutnya adalah untuk memantau hospital-hospital

swasta ini, dan ini juga saya bangkitkan hal ini kerana saya takut apabila kita memberi izin kepada pemegang lesen dan apabila wujudnya hospital swasta ini, akan berlakunya perkara-perkara yang tidak diingini.

Walaupun ada fasal-fasal yang berikhtiar untuk mengatasinya, saya nampak belum mencukupi. Di sini kerana tidak ada masa, saya berharap pihak kementerian boleh mengkaji semula di dalam syarat-syarat yang dikenakan untuk memberi lesen kepada pemegang lesen hospital swasta

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ini dasar Yang Berhormat, dasar-dasar.....

Dr. Tan Seng Giaw: Ha? Bukan-bukan. Itu syarat-syarat...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sudah mencadangkan untuk membuat dasar.

Dr. Tan Seng Giaw: ...Ya, ya cuma itulah mengenai syarat-syarat kerana tidak termasuk di dalam. Terserah kepada kewibawaan Menteri [Ketawa] sahaja, saya nampak di dalamnya.

Di muka surat 17 – bukan dasar, Tuan Pengerusi. “Kemasukan pesakit tidak sukarela ke dalam hospital psikiatri”. Ini memang satu perkara yang penting kerana orang-orang yang bercelaru mental kadangkala yang tulen dan kadangkala yang bukan, yang kita takutnya ada kesalahan yang dibuat ke atasnya.

Di sini apabila kita dapati seseorang itu bercelaru dan sebelum kemasukan orang itu ke hospital, di dalam fasal ini “lima hari sebelum kemasukan” ke hospital kita mesti disahkan oleh pihak pegawai perubatan. Mengapa lima hari? Kalau orang itu mengamuk kita tidak payah tunggu lima hari. [Ketawa] Fasal 10, tunggu lima hari sebelum kita masukkan ke hospital. Dan yang baik ialah 24 jam diperiksa selepas dimasukkan ke dalam hospital dan diperiksa oleh pegawai perubatan dan ditahan satu bulan (30 hari), ditandatangani oleh saudara pesakit atau pegawai polis atau orang yang diberi kuasa dan juga pegawai perubatan atau pengamal perubatan yang menjadi seorang doktor.

Tuan Pengerusi, di sini saya berharap kementerian dapat meneliti dengan terperinci lagi yang pertamanya mengapa kita perlu lima hari? Ini termasuklah kita tengokkan Fasal 14 (4)(b) ditahan satu bulan juga, diperiksa oleh dua orang doktor, salah satunya ahli psikiatri. Dan untuk Fasal 14, 7(b) ditahan tiga bulan dan sebagainya.

Tuan Pengerusi, di sini saya hendak tanyalah apabila kita jumpa seorang yang berbogel di tengah jalan, kadangkala kita nampak polis jaga di situ sahaja dia tidak ambil tindakan.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ini dasar, Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw: Ha? Tidak, tidak.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak tanya, tanyalah yang khusus-khusus.

Dr. Tan Seng Giaw: Tanya, tanya khusus.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Bila buat contoh yang macam ini, dalam dasar Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw: Dasar, contoh dasar. Macam mana hendak minta soalan kalau tidak ada contoh?

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: *[Ketawa]*

Dr. Tan Seng Giaw: Mesti ada contoh. Bukan dasar, Tuan Pengerusi. Bolehkah Yang Berhormat terangkan bagaimana kalau seseorang itu berkelakuan seperti orang yang bercelaru di tengah jalan, apakah prosedur mengikut rang undang-undang yang boleh dibuat, atau yang boleh diambil?

Di dalam rang undang-undang ini juga ada peruntukan bagi pihak polis dan pegawai kebajikan untuk menahan orang dan disimpan di dalam lokap 24 jam. Bolehkah terangkan kepada saya bagaimana prosedurnya? Misalnya, kita dapati ada orang yang berkelakuan tidak baik, apakah boleh pihak polis dan pihak kebajikan dalam tempoh berapa jam ambil tindakan untuk menahan dan kemudian dimasukkan ke dalam hospital psikiatri? Ini memang satu perkara yang biasa berlaku.

Tuan Pengerusi, *[Disampuk]* memang banyak lagi, banyak lagi. Mengenai muka surat 23, 16, 14, 43 mengenai *[Disampuk]* Ha? Baling kerusi ke sini?

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, ...

Dr. Tan Seng Giaw: Di sana itulah yang pakarnya. Di sini cuma bercerita sahaja, ...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Dr. Tan Seng Giaw: Goyak sahajalah!

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terus, teruskan, Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua,....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, muka surat 23 mengenai apa Yang Berhormat?

Dr. Tan Seng Giaw: Muka surat 16 dan 23: "Pelepasan pesakit tidak sukarela oleh Pengarah Perubatan: Pengarah Perubatan sesuatu hospital psikiatri boleh pada bila-bila masa melepaskan seseorang pesakit tidak sukarela dari hospital psikiatri itu jika dia berpuas hati bahawa –

- (a) adalah demi kepentingan pesakit itu dia dilepaskan; dan
- (b) pesakit itu tidak memerlukan jagaan atau rawatan lanjut di hospital psikiatri"

dan sebagainya.'

Tuan Pengerusi, ini ada kena mengena dengan Lembaga Pelawat kita yang berfungsi dan di dalamnya ia menetapkan Lembaga mesti bermesyuarat setiap bulan ataupun lebih awal dan perlu mengkaji semula pesakit tidak sukarela olehnya. Di sinilah letaknya masalah kerana kita tidak cukup ahli psikiatri, yang pertama. Yang keduanya, apabila kita lantik Pengarah Perubatan mestilah kita buat dengan lebih baik kerana kita hendak Pengarah Perubatan yang benar-benar bertanggungjawab, berwibawa untuk menjalankan tugas ini.

Saya bangkitkan hal ini kerana tadi ada Yang Berhormat cakap kita tidak cukup ahli psikiatri dan kalau mengikut dia, kita hanya boleh keluarkan 15 sampai 20 orang ahli psikiatri setahun. Beliau tidak sebutkan di dalam lebih 100 orang ahli psikiatri yang kita ada sekarang, latihan yang diberi kepadanya untuk menjadi seorang ahli psikiatri, seorang pakar memang tidak disebutkan di sini.

Saya bimbang kualiti ahli psikiatri ini termasuklah Pengarah Perubatan.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ini dasar Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw: tidak begitu baik dan

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cuba tepat sedikit, Yang Berhormat.

Dr. Tan Seng Giaw: sudah tidak banyak, Tuan Yang di-Pertua. Sudah tidak banyak, saya sudah hendak habis sekarang.

Tuan Pengerusi, ada masalah denda di muka surat 21, 13(6) "Seseorang yang tidak mematuhi perintah yang dibuat di bawah subseksyen (2) atau yang enggan mengemukakan orang yang disyaki bercelaru mental di subseksyen (5) melakukan satu kesalahan dan boleh apabila disabitkan dalam –

- (a) dalam hal suatu kesalahan di bawah subseksyen (2) didenda tidak melebihi satu ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi enam bulan atau kedua-duanya; dan
- (b) dalam hal sesuatu kesalahan di bawah subseksyen (5) didenda tidak melebihi lima ratus ringgit"

Saya tidak nampak mengapa pihak Jabatan Peguam Negara mengambil masa begitu panjang untuk hal-hal seperti denda dan pelanggaran ke atas peruntukan-peruntukan. Kita dapati hanya dia menetapkan tidak melebihi RM1,000 dan sebagainya dan inilah masalah, salah satu halangan bagi mereka mengambil masa bertahun-tahun.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, tidak payah panjang Yang Berhormat,.....

Dr. Tan Seng Giaw: ...untuk meluluskan undang-undang.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: ...tanya sahajalah mengapa denda itu begitu, cukuplah.

Dr. Tan Seng Giaw: Ha, ha.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kalau bercakap begitu, dasarnya. Panjang itu.

Dr. Tan Seng Giaw: Itu bukan dasar, bukan dasar. Bolehkah pihak kementerian menerangkan kepada kita semua mengapa mengambil masa hanya menetapkan RM1,000 sahaja?

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, cukup.

Dr. Tan Seng Giaw: Ini memang [Ketawa] satu perkara yang penting. Kita perlukan satu rang undang-undang seperti ini tetapi mengambil masa kadangkala tujuh tahun diberitahu, kadangkala orang mengatakan 15 tahun baru kita sampaikan ke Dewan yang mulia ini, salah satu halangan mengenai denda dan sebagainya.

Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila Menteri menjawab.

11.10 pagi.**Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan [Tuan S. G. Sothinathan]:**

Tuan Pengerusi, berkaitan dengan penetapan hospital psikiatri kerajaan, kriteria yang ditentukan sebelum diwartakan sebagai hospital psikiatri ataupun sebahagian daripada premis itu diwartakan sebagai hospital psikiatri adalah berdasarkan kepada facilities yang sedia ada di hospital tersebut dan juga serba guna tenaga yang sedia dapat kita bekalkan kepada hospital tersebut ataupun klinik-klinik tersebut. Jadi, itulah kriteria-kriteria yang kita gunakan dan juga berdasarkan keperluan di sesuatu tempat itu.

Berkaitan dengan isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Kepong tentang Fasal 7 iaitu tentang pemegang lesen dan Pengarah Perubatan yang tidak mematuhi Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta, jadi saya percaya Akta Kemudahan dan Perkhidmatan Jagaan Kesihatan Swasta 1998 ini walaupun telah diluluskan oleh kedua-dua Dewan tetapi masih belum lagi dikuatkuasakan kerana peraturan-peraturan yang berhubung dengannya belum lagi disiapkan. Tetapi apabila peraturan-peraturan ini telah disiapkan menjelang akhir tahun ini, saya percaya ini tidak akan menimbulkan sebarang keraguan ataupun kesusahan untuk menguatkuasakan peruntukan-peruntukan yang sedia ada dalam rang undang-undang ini.

Berkaitan dengan Fasal 10 yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Kepong iaitu mengapakah menetapkan lima hari, sebenarnya lima hari ialah had maksima setelah laporan dikeluarkan. Kita hendak memastikan bahawa laporan-laporan itu dengan izin, are not outdated. Itulah sebabnya kita tetapkan tempoh lima hari. Selepas itu kalau lebih daripada lima hari kita tidak boleh guna pakai supaya tindakan dibuat dengan serta-merta, jangan tunggu sampai satu bulan baru bawa report itu. Kita hendak masukkan seorang pesakit. Itulah niat kementerian dalam mengadakan Fasal 10, 1(b) ini.

Satu lagi perkara yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat adalah berkaitan dengan Fasal 11 tentang prosedur-prosedur untuk menahan orang-orang yang berkelakuan celaru. Sebenarnya kalau kita lihat dan kita ada peruntukan di bawah Fasal 9 untuk orang-orang yang hendak masuk secara sukarela, tetapi saya percaya Yang Berhormat lebih menyentuh kepada Fasal 10 yang berkaitan dengan kemasukan pesakit tidak sukarela. Sebenarnya kuasa telah pundi beri kepada pihak pegawai polis dan juga pegawai kebajikan sosial.

Jadi, kalau kita nampak sesiapa sahaja, adalah menjadi tanggungjawab kita untuk membawa mereka ataupun melaporkan ke pejabat polis yang terdekat ataupun ke pejabat kebajikan yang terdekat. Itulah caranya. Atau cara yang lain adalah melalui saudara-mara. Mereka juga turut dan boleh membawa pesakit itu kepada facility kerajaan yang terdekat.

Saya percaya itu menjadi masalah kepada sesiapa kerana prosedur-prosedur ini telah ditetapkan, bagaimana hendak menjalankannya. Banyak ruang diberi kepada sesiapa yang boleh menguatkuasakan perkara itu, pegawai polis atau pegawai kebajikan. Saudara mara kita tidak boleh menangkap tetapi kita boleh bawa dia untuk mendapat rawatan secara tidak sukarela itu. Kita boleh bawa dia ke hospital-hospital yang terdekat. Di hospital itu memang disediakan borang-borang yang perlu diisi untuk memasukkan pesakit-pesakit tersebut sekiranya pesakit tersebut tidak boleh membuat keputusan sendiri.

Yang Berhormat bagi Kepong juga telah memberi saranan supaya melantik Ahli Lembaga Pelawat. Walaupun Ahli Lembaga Pelawat ini bermesyuarat setiap bulan, ini adalah prosedur biasa di mana mereka mesti bermesyuarat setiap bulan. Tetapi untuk mengkaji kes-kes itu mereka akan bermesyuarat mengikut wujudnya kes-kes yang perlu mereka kaji semula. Ini tidak bermakna mereka hanya akan bermesyuarat sebulan sahaja dan dalam pada masa itu mereka akan menentukan sama ada kes ini boleh mereka discharge atau tidak. Kalau ada kes-kes yang dirujuk, ada peruntukan-peruntukan yang sedia ada di mana Ahli Lembaga Pelawat yang telah mendapatkan syor pegawai perubatan ataupun pakar psikiatri mereka boleh mengkaji dengan serta-merta dan tentukan sama ada pesakit itu boleh mereka discharge.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kepong minta penjelasan.

Dr. Tan Seng Giaw: Ya, penjelasan, Tuan Pengerusi. Memang saya faham apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi dan yang penting sekali itu saya tidak nampak tugas-tugas pelawat dan sebagainya untuk memastikan semua pesakit terus melanjutkan rawatannya. Biasanya masalah timbul di dalam kejadian-kejadian tragedi dan sebagainya kerana para pesakit ini bila keluar daripada hospital, klinik dia tidak teruskan rawatan, tidak melanjutkan rawatan. Itu masalah dan pihak keluarga pun tidak begitu mampu juga. Ada setengah-setengahnya yang mampu memantau, menjaga dan ada yang setengah-setengah itu tidak mampu langsung.

Saya beri satu contoh untuk minta penjelasan , Tuan Pengerusi, jangan ganggu saya lah ya. Dalam tempoh 20 tahun lebih saya ada diminta berkali-kali oleh seorang ibu hampir 70 tahun ke atas anak yang lebih 50 tahun yang menghidap sakit *skizofrenia* entahlah berapa tahun sudah. Pesakit ini dimasukkan ke Hospital Bahagia Ulu Kinta beberapa kali. Setiap kali dikeluarkan dia menjadi baik, tidak celaru lagi tetapi tidak berapa lama beberapa bulan kemudian dia balik ke masalah yang sama, memukul, menyeksa dan menganiayai ibunya dan sebagainya. Akhir sekali kerana ada mungkin ini perbuatan Tuhan berlaku kebakaran dan dia pulang ke rahmatullah. Selesailah masalah ini dan ini masalah saya beri contoh. Contoh yang sebenarnya yang berlaku dan apakah tugas pihak pelawat ini untuk memastikan para pesakit ini terus melanjutkan rawatannya. Itu masalah yang pokok sekali yang mewujudkan tragedi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila jawab.

Tuan S.G. Sothinathan: Tuan Pengerusi, kalau kita lihat tugas-tugas pelawat dan juga perlantikan pelawat-pelawat ini diberi perhatian yang serius di dalam rang undang-undang ini. Ini bukan seperti pelawat-pelawat di hospital biasa, jadi ini adalah secara khusus dan cara spesifik di mana tentang kelayakan mereka pun ditentukan di sini dan orang-orang yang dilantik di sini kebanyakannya adalah mesti untuk hospital swasta ini sekurang-kurangnya mesti ada seorang pakar psikiatri. Dan untuk hospital kerajaan kerana telah terdapat begitu banyak kemudahan kita menentukan sekurang-kurangnya seorang pegawai perubatan yang mempunyai pengalaman dalam psikiatri. Jadi, mereka mempunyai pengalaman yang cukup untuk menentukan seseorang itu boleh *discharge* atau tidak.

Selepas *discharge* kita juga telah nyatakan sebentar tadi kita mempunyai kemudahan-kemudahan kesihatan mental komuniti di mana mereka boleh mendapat rawatan dan juga klinik kesihatan *psychosocial* yang mereka turut boleh mendapatkan rawatan untuk kes-kes yang lebih serius.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Pengerusi, penjelasan. Akhir sekali..

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya.

Dr. Tan Seng Giaw: Yang Berhormat memandag dari segi tugas rawatan dan sebagainya di hospital. Masalah kita ini selepas dia keluar, sama ada pihak lembaga pelawat akan melantik jururawat untuk pergi ke rumah ataupun ahli pegawai kebajikan untuk setiap minggu atau selang seminggu untuk melawat pesakit-pesakit ini. Ini adalah satu perkara yang penting kalau pihak keluarga tidak

mampu untuk menjaganya. Ini memang maksud sayalah kerana di dalam rang undang-undang tidak ada peruntukan sedemikian, sebab itu kita hendak sama-sama menjaga pihak 10% atau 15% penduduk di Malaysia yang menghidap sakit mental. Yang penting sekali bila dia keluar tidak ada orang yang menjaga dan kembali ke keadaan yang asal.

Tuan S.G. Sothinathan: Tuan Pengerusi, sebenarnya kalau pesakit itu dia discharge daripada hospital memang pesakit itu tidak akan dibiarkan begitu sahaja. Dia akan dirujuk kepada, dengan izin, *community mental health centre* yang terdekat. Memang prosedur itu tidak terkandung dalam rang undang-undang ini. Ini memang Yang Berhormat mesti faham satu perkara apakah cara yang kita ada sekarang ini tidak mencukupi. Jadi, apa yang kita hendak sediakan ialah satu rawatan yang komprehensif yang akan disediakan tidak lama lagi selepas adanya rang undang-undang ini. Jadi, inilah hasrat kementerian, mereka akan dirujuk kepada *community mental health centre* yang terdekat di mana mereka boleh mendapat rawatan *day care*, dengan izin di *community mental health centre* tersebut.

Pada masa yang sama juga pegawai-pegawai dan kakitangan daripada *community mental health centre* tersebut juga boleh melawat pesakit-pesakit di rumah masing-masing untuk menentukan sama ada mereka mengikuti semua nasihat-nasihat yang telah diberikan oleh pegawai-pegawai perubatan ataupun pakar psikiatri sama ada mereka mengambil ubat dan bagaimana perkembangan mereka, untuk membuat rawatan susulan kepada mereka. Jadi, memang ini semua akan diwujudkan oleh Kementerian Kesihatan. Memang pada masa ini pun sudah ada di beberapa *community mental health centre*. Itulah kita katakan *community mental health centre* di mana kita memberi rawatan susulan. Ia bukan sahaja di klinik tetapi juga di rumah, tetapi masalahnya kita tidak begitu sedar tentang kewujudan fasiliti ini dan juga kita tidak begitu mengambil penting tentang perkara ini.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Kepong juga ada menyentuh tentang denda di bawah Fasal 13(6) jumlah RM1,000 yang ditentukan di bawah Fasal 13(6) ini adalah bersesuaian kerana ia melibatkan ahli keluarga dan ia hanya sebagai satu *deterrent* sahaja, juga untuk menghalang pesakit itu mengalami lebih teruk dan ganas kepada orang lain. Sebenarnya untuk penyakit-penyakit lain tidak mempunyai keperluan seumpama ini.

Satu lagi perkara yang disentuh tadi tentang prosedur yang ditanyakan oleh Yang Berhormat Kepong tentang bagaimana hendak menahan dan sebagainya. Di bawah perlembagaan sebenarnya pegawai polis hanya boleh menahan sesiapa sahaja untuk tempoh maksimum 24 jam. Dalam masa 24 jam itu pesakit itu haruslah dibawa ke hospital yang terdekat.

Tuan Pengerusi, yang akhir sekali penggubalan rang undang-undang harus dilihat secara keseluruhannya dan bukan dilihat satu fasal dan dibuat kesimpulan. Sekian, terima kasih.

Fasal 1 hingga 94 diperintahkan jadi sebahagian daripada Rang undang-undang.

Jadual Pertama dan Kedua diperintahkan jadi sebahagian daripada Rang undang-undang.

Rang undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan, dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN TAMBAHAN (2001) 2001

Bacaan Kali Yang Kedua

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN (TAMB.)(BIL.2) 2001

11.29 pagi

Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan [Tuan Hashim bin Ismail]:

Saya mohon mencadangkan bahawa Rang undang-undang yang bernama suatu akta bagi menggunakan sejumlah wang daripada Kumpulan Wang Disatukan untuk perbelanjaan tambahan bagi perkhidmatan tahun 2001 dan bagi memperuntukkan jumlah wang itu untuk maksud-maksud yang tertentu bagi tahun itu dibaca kali yang kedua sekarang.

Tuan Yang di-Pertua, rang undang-undang ini meminta kebenaran bagi peruntukan berjumlah RM130,622,700.00 dikeluarkan daripada Kumpulan Wang Disatukan untuk membiayai perbelanjaan tambahan bagi perkhidmatan tahun 2001

seperti yang ditunjukkan di dalam Jadual Fasal 2 kepada rang undang-undang ini. Peruntukan tambahan yang diminta diluluskan di bawah Fasal 2 rang undang-undang tersebut adalah seperti berikut:

Tambahan sebanyak RM91.7 juta di bawah Maksud B.29 - Perkhidmatan am perbendaharaan untuk membiayai perbelanjaan berikut:

- (a) RM50 juta sebagai bantuan kewangan kepada Indah Water Consortium Sendirian Berhad untuk meneruskan operasinya;
- (b) RM25.6 juta sebagai bantuan kewangan kepada syarikat Southern Waste Management Sendirian Berhad yang menguruskan sisa pepejal bagi wilayah zon selatan;
- (c) RM10 juta sebagai bantuan kewangan kepada Syarikat Alam Flora Sendirian Berhad yang menguruskan sisa pepejal bagi wilayah zon tengah; dan
- (d) RM6.1 juta sebagai bantuan kewangan kepada Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Perlis berikutan pengambilalihan Kompleks Kolam Renang.

Tambahan sebanyak RM31.2 juta di bawah maksud B.28 - Perbendaharaan untuk perbelanjaan berikut:

- (a) RM29.2 juta bagi menampung perbelanjaan mengurus Lembaga Hasil Dalam Negeri; dan
- (b) RM2.0 juta bagi perkhidmatan juru perunding teknikal untuk projek penyusunan semula pengangkutan awam Lembah Klang.

Tambahan sebanyak RM7.8 juta di bawah Maksud B.49 Kementerian Tenaga Komunikasi dan Multimedia sebagai geran pelancaran kepada Suruhanjaya Tenaga yang akan beroperasi sepenuhnya pada 1 September 2001.

Tuan Yang di-Pertua, butir-butir dan penjelasan lanjut mengenai peruntukan tambahan bagi Anggaran Perbelanjaan Mengurus (Tambahan) (Kedua) 2001 adalah seperti dalam penyata Anggaran Tambahan yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 21 Tahun 2001 dan Memorandum Perbendaharaan yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 21A Tahun 2001.

Tuan Yang di-Pertua, sekarang izinkan saya mengemukakan Anggaran Perbelanjaan Pembangunan (Tambahan) (Kedua) 2001. Anggaran Perbelanjaan Pembangunan (Tambahan) (Kedua) 2001 adalah berjumlah RM870,760,100.00.

Daripada jumlah tersebut sebanyak RM110,300,090.00 merupakan perbelanjaan cara langsung dan sejumlah RM760,460,010.00 adalah perbelanjaan pinjaman. Tambahan ini adalah untuk membiayai projek-projek pembangunan bagi kementerian atau jabatan berikut:-

Tambahan sebanyak RM32.5 juta di bawah maksud P.07 Jabatan Perdana Menteri dikehendaki bagi membolehkan Malaysia Wetland Foundation membiayai projek Paya Indah Wetland Century;

Tambahan sebanyak RM8 juta di bawah Maksud P.26 Kementerian Pendidikan adalah bagi satu usaha sama Dewan Bahasa dan Pustaka sebanyak RM3.5 juta dan Universiti Teknologi Malaysia RM4.5 juta dalam menerbitkan satu siri ensiklopedia sains dan teknologi dalam bahasa Malaysia bagi kegunaan sekolah menengah dan institusi pengajian tinggi.

Tambahan sebanyak RM830.03 juta di bawah Maksud P.28 Perbendaharaan untuk perbelanjaan berikut:

- (a) RM500.0 juta bagi penubuhan Tabung Modal Teroka yang akan diuruskan oleh Syarikat Malaysia Venture Capital Management Berhad di bawah Menteri Kewangan Diperbadankan. Tabung ini adalah sebagai sumber alternatif pembiayaan modal khususnya bagi bidang *information, communication technology*.
- (b) RM190.0 juta bagi membiayai dana modal teroka untuk perolehan teknologi ataupun *venture capital for technology acquisition*.
- (c) RM100.0 juta bagi bayaran kemajuan kerja dan lain-lain bayaran yang berkaitan bagi projek Hidro Elektrik Sarawak (Bakun)
- (d) RM30.0 juta bagi menampung segala tanggungan, bayaran dan kos operasi projek ternakan udang oleh Samak Aquaculture Sendirian Berhad dan
- (e) RM10.3 juta bagi penubuhan Syarikat Air Craft Leasing Sendirian Berhad.

Tuan Yang di-Pertua, butir-butir dan penjelasan lanjut mengenai Anggaran Perbelanjaan Pembangunan Tambahan Kedua 2001 adalah seperti yang dinyatakan dalam penyata anggaran tambahan yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 22 tahun 2001 dalam Memorandum Perbendaharaan yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 22 A tahun 2001.

Tuan Yang di-Pertua, saya akan mengemukakan usul mengenai Anggaran Perbelanjaan Pembangunan Tambahan Kedua 2001 selepas ucapan ini. Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar [Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim]: Saya mohon menyokong.

Tuan Hasim bin Ismail: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan bahawa usul yang dikemukakan atas nama Menteri Kewangan, dalam Aturan Urusan Mesyuarat yang berbunyi;

"Bahawa Dewan ini, mengikut subseksyen 4(3) Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966, membuat ketetapan bahawa jumlah wang tambahan sebanyak lapan ratus tujuh puluh juta tujuh ratus enam puluh ribu satu ratus ringgit (RM870,760,100) diperuntukkan daripada Kumpulan Wang Pembangunan bagi tahun kewangan 2001, bagi Maksud-maksud dan Butiran-butiran (Projek-projek) seperti yang dinyatakan dalam ruang pertama dan kedua penyata Anggaran Perbelanjaan Pembangunan Tambahan Kedua, 2001 yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 22 Tahun 2001 dan yang disenaraikan di sebelah Maksud-maksud dan Butiran-butiran (Projek-projek) dalam ruang kesebelas dan kedua belas penyata tersebut hendaklah disahkan".

Diserahkan kepada Jawatankuasa sebuah-buah Majlis.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar [Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim]: Saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis ialah bahawa Rang Undang-undang bernama suatu akta bagi menggunakan sejumlah wang daripada Kumpulan Wang Disatukan untuk perbelanjaan tambahan bagi perkhidmatan tahun 2001 dan bagi memperuntukkan jumlah wang itu untuk maksud-maksud yang tertentu bagi tahu itu dibacakan kali yang kedua sekarang.

Masalah bahawa Usul di atas nama Yang Berhormat Menteri Kewangan di dalam Aturan Urusan Mesyuarat ini diedarkan kepada Jawatankuasa sebuah-buah Majlis sekarang.

Kedua-dua masalah tersebut terbuka untuk dibahas.

Yang Berhormat, kalau ramai yang bercakap, kita tengok dan akan limitkan masa. Jadi saya beri Gelang Patah dahulu.

11.40 pagi.

Tuan Chang See Ten [Gelang Patah]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya ingin membahaskan Rang undang-undang Perbekalan Tambahan (2001) 2001 tentang beberapa perkara. Yang pertama adalah tentang perkara yang mana subsidi kepada pihak SWM iaitu Syarikat Southern Wales Management Sdn. Bhd yang beroperasi di kawasan Majlis Perbandaran Johor Bahru dan Majlis Perbandaran Johor Bahru Tengah.

Tuan Yang di-Pertua, sejak kerja angkat sampah dan lain-lain yang berkenaan dengan sisa pepejal diswastakan di dua-dua kawasan pihak berkuasa yang saya sebutkan tadi kepada pihak Syarikat Southern Wales Management Sdn. Bhd memang dapat kita tinjaukan daripada pendapat orang ramai terutama penduduk-penduduk di kedua-dua kawasan pihak berkuasa tempatan itu iaitu jika dibandingkan dengan apa yang dilakukan oleh pihak berkuasa tempatan sebelum diswastakan iaitu tentang perkhidmatan angkat sampah adalah lebih baik daripada apa yang dilakukan oleh pihak berkuasa tempatan dahulu tetapi kerja yang lain seperti membersihkan parit tepi jalan nampaknya kurang baik. Saya ingin ambil misalnya di sini iaitu daripada tinjauan terutama tentang kerja angkat sampah yang mana pihak SWM sebenarnya mereka memerlukan 1347 orang pekerja untuk menjalankan kerja yang sempurna jika mengikut jadual tetapi mereka cuma mempunyai lebih kurang 728 pekerja dan mereka masih menghadapi kekurangan 616 orang pekerja. Tetapi walau bagaimanapun kerja mereka jika dibandingkan adalah lebih memuaskan kemungkinan kerana mereka adalah lebih profesional dan mereka gunakan 87 lori *compact master* dan mereka ada *hotline* bila aduan mereka memberikan perkhidmatan yang cepat.

Kedua, tadi ada dikatakan tentang perkhidmatan membersihkan parit yang kurang memuaskan kerana mereka menghadapi kekurangan pekerja. Dalam hal ini dan saya harap pihak kerajaan terutama kedua-dua pihak berkuasa tempatan iaitu Majlis Bandaraya Johor Bahru dan Majlis Perbandaran Johor Bahru Tengah perlu adakan pegawai yang sering mengawasi kerja mereka dan di sini Tuan Yang di-Pertua, ada satu masalah yang wujud iaitu pihak SWM cuma membuat kerja yang terkandung dalam kontrak yang mereka tandatangan dengan pihak berkuasa tempatan. Apa yang di luar kontrak itu tidak dibuat kerana mereka kata bukan tanggungjawab mereka.

Seperti kita semua sedia maklum bahawa pada masa sekarang, kita memang masih ada orang ramai yang tidak bertanggungjawab sosial, sentiasa buang sampah sarap di tepi jalan dan di tanah lapang, nampaknya bukan tanggungjawab SWM dan pihak berkuasa tempatan mereka kata kerana mereka sudah tiada pekerja untuk angkat sampah dan mereka pun tiada kenderaan seperti *compact master* kerana sudah beri kepada SWM. So, mereka pun tiada tenaga kerja untuk kerja ini sebab itu pada masa sekarang kita dapati sampah-sampah yang dibuang merata-rata oleh orang ramai tidak ada pihak yang ingin membersihkan. Ini adalah satu masalah yang saya harap pihak berkuasa tempatan dan Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan perlu peka dan prihatin tentang hal-hal ini.

Ada satu perkara lagi iaitu ada projek taman perumahan yang baru siap dengan diberikan CFO -sijil kelayakan menduduki tetapi malangnya kerja angkat sampah di projek taman perumahan yang baru ini kena tunggu lebih daripada satu tahun baru boleh dapat satu perkhidmatan daripada SWM. Perkara ini berlaku kerana pihak berkuasa tempatan lambat memberikan kontrak kepada pihak SWM untuk memulakan kerja angkat sampah manakala bangunan rumah-rumah di taman perumahan yang baru itu disiapkan dan belum diberikan kontrak kepada SWM dan pemaju yang berkenaan terpaksa kutip RM20 daripada tiap-tiap pemilik rumah untuk kerja angkat sampah di taman-taman itu. Selepas satu tahun baru SWM mula buat kerja di taman itu dan ini adalah tidak adil kepada pembayar cukai iaitu pemilik-pemilik bangunan rumah yang baru di projek perumahan itu kerana boleh dikira mereka kena bayar dua bayaran dan ini adalah satu perkara yang mana saya harap pihak berkuasa tempatan perlu ambil tindakan yang cepat iaitu bila CFO dikeluarkan, perkhidmatan angkat sampah dan kerja-kerja lain yang berkenaan dengan pembersihan termasuk dengan lampu-lampu tepi jalan perlu diadakan selepas CFO diberikan.

Tuan Yang di-Pertua, kita dengar daripada pihak Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan iaitu pihak kerajaan akan mengemukakan Rang Undang-undang Perkhidmatan Pengurusan Sisa Pepejal ke Dewan yang mulia ini untuk diluluskan supaya dapat menswastakan segala perkhidmatan pengurusan sisa pepejal di negara kita ini.

Pada masa sekarang, 4 konsortium termasuk SWM dan Alam Flora yang sudah mula beroperasi, yang dua lagi belum dimulakan dan nampaknya pihak SWM dan Alam Flora mereka cuma memberikan perkhidmatan pengurusan sisa pepejal

kepada beberapa pihak berkuasa tempatan sahaja. Mereka dapati dengan ini adalah tidak menguntungkan mereka dan mereka tunggu pihak kerajaan supaya meluluskan Rang Undang-undang Perkhidmatan Pengurusan Sisa Pepejal seperti di Dewan yang mulia ini pada tahun 1993 pernah meluluskan Akta Pembedungan yang mana sudah wujud IWK di negara kita ini dan untuk menswastakan perkhidmatan pembedungan di negara kita ini.

Tetapi daripada pengalaman yang kita dapati, daripada IWK kita dapati ia telah gagal dan pihak kerajaan perlu ambil balik IWK dan oleh kerana pengalaman ini, saya harap sebelum pihak Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan mengemukakan rang undang-undang ini iaitu Rang Undang-undang Perkhidmatan Pengurusan Sisa Pepejal kepada Kabinet dan selepas itu kepada Dewan yang mulia ini, untuk diluluskan. Saya harap ia perlu dilakukan dengan cara yang telus. Saya kata cara yang telus iaitu supaya kita tidak mengelirukan orang ramai terutama pembayar cukai. Mengapa IWK gagal? Ini kerana sehingga sekarang, masih ramai pembayar cukai pintu yang anggap apa yang mereka bayar dalam cukai pintu termasuk caj pembedungan. Sebab itu, mereka enggan hendak bayar bil-bil yang diberikan oleh IWK.

Sehingga sekarang, boleh dikatakan ramai tidak bayar dan ini satu masalah kerana pada masa dahulu, sebelum perkhidmatan pembedungan diswastakan, sebenarnya kita perlu dalam bil-bil cukai pintu, kita mesti ada *itemize* seperti kita pergi buat caj servis di mana-mana, di *workshop* atau kita beli barang di mini market, memang ada bil itu terkandung bil itu untuk apa? Berapa caj untuk satu servis? Misalnya, kalau tidak dilakukan dalam bil cukai pintu, kita ada sebut untuk pembedungan berapa amaun? Untuk kerja angkat sampah, berapa amaun? Untuk kerja membersihkan parit tepi jalan, berapa amaun? Untuk perkhidmatan lampu tepi jalan, berapa amaun?

Kalau kita dalam bil-bil semua pihak berkuasa tempatan, kita sudah ada *itemize*, bila kita hendak wujudkan Akta Perkhidmatan Pembedungan di negara kita ini, kalau masa itu kita sudah buat bil yang ada senarai caj itu, kita keluarkan untuk daripada pembedungan, berapa amaunnya, kita keluarkan. Seperti sekarang, kita caj RM8.00 untuk rumah kediaman. Kalau masa itu orang nampak itu memang RM8.00 terkandung dalam cukai pintu yang untuk setahun atau sebulan untuk pembedungan dan kita orang awam tentu akan bayar kerana mereka tahu amaun itu sudah dikeluarkan daripada bil cukai pintu dan masuk dalam bil IWK. Mereka baru sedar

bahawa itu ada betul, mereka tidak bayar dua kali kerana sekarang sebab mereka tidak bayar, mereka ingat mereka sudah bayar dalam bil cukai pintu, mereka tidak mahu bayar bil IWK.

Sebab itu, saya harap kerana Akta Pembetungan telah diluluskan dan IWK sudah diwujudkan, sekarang, kita cuba menyelesaikan masalah itu tetapi, kita jangan ada satu masalah lagi. Masalah ini tentang pengurusan sisa pepejal. Baik kita arahkan semua pihak berkuasa tempatan pada masa sekarang mula buat bil seperti ini.

Apabila kita wujudkan, kita inginkan menswastakan perkhidmatan pengurusan sisa pepejal, kalau sudah diitemize, kita dalam bil-bil cukai pintu kalau sebut, berapa amaun untuk kerja angkat sampah? Bila Akta Perkhidmatan Pengurusan Sisa Pepejal diluluskan dan konsortium-konsortium ini yang melaksanakan kerja ini, bila mereka keluarkan bil kepada pembayar cukai, pembayar cukai nampak amaun itu telah dikeluarkan daripada bil cukai pintu, dimasukkan dalam bil kerja penswastan sisa pepejal, mereka akan puas hati dan akan bayar. Jika kita tidak buat demikian, mereka tidak akan bayar lagi kerana mereka anggap mereka sudah bayar dalam bil cukai pintu. Ini adalah satu perkara saya ambil peluang keemasan di dalam Dewan yang mulia ini, mencadangkan.

Kita tahu penswastan memang ada kebajikannya. Ini yang dilakukan oleh pihak Kerajaan Barisan Nasional. Kita sudah buat beberapa penswastan. Ada yang baik, ada yang kurang baik, ada yang lemah. Tetapi matlamat penswastan adalah untuk menjimatkan wang kerajaan. Jika kita dapat menjimatkan wang kerajaan, kita dapat iaitu menjimatkan wang rakyat tetapi, apa yang kita mahu, melalui penswastan, kita boleh mendatangkan kecekapan atau *efficiency*, *cost effective* dan kerja yang dilakukan itu mesti dilakukan secara profesional. Pihak Kerajaan Barisan Nasional ingin menswastakan pembetungan perkhidmatan sisa pepejal adalah bertujuan untuk menjadikan pengurusan sisa pepejal ini secara profesional supaya ini akan dapat menjaga kebersihan di negara kita ini, menjadikan negara kita bersih. Bila negara kita bersih, rakyat pun sihat kerana kebersihan itu adalah perkara yang sangat penting.

Tuan Yang di-Pertua, saya pun ingin ambil peluang ini tentang hal IWK. Kali ini, dalam ini ada katakan perlu menolong pihak IWK iaitu mereka meminta RM50 juta sebagai bantuan kewangan untuk meneruskan operasinya. Saya harap pihak Kementerian Kewangan dapat memberitahu kita setakat ini, jumlah peratus yang ada

bayar bil-bil IWK dan berapa peratus yang tidak bayar? Keadaan yang sebenar, apa masalah besar yang dihadapi oleh pihak IWK yang sekarang di bawah kerajaan.

Boleh dikatakan negara kita ini adalah negara yang pertama dalam dunia ini yang berani menswastakan perkhidmatan pembeztungan dengan cara penswastaan. Sebenarnya, bila negara kita ini sebelum merdeka, kita wujudkan pihak berkuasa tempatan iaitu melalui pihak berkuasa tempatan, kita adakan fungsi utama ini iaitu fungsi perkhidmatan pembeztungan. Perkhidmatan ini adalah salah satu fungsi utama pihak berkuasa tempatan dan kita berani ambil alih fungsi utama pihak berkuasa tempatan ini, kita swastakan dan kita mewujudkan Akta Perkhidmatan Pembetungan di negara kita ini pada tahun 1993 tetapi, nampaknya ia sudah gagal dan sekarang kita harap, apa cara pihak kerajaan boleh memulihkan operasi ini kerana ini sudah wujud dan ramai tidak mahu bayar.

Saya tinjau daripada pembayaran sekarang. Untuk rumah kediaman, boleh dikatakan adalah sangat adil kerana pada masa dahulu seperti di kawasan saya, rumah flat. Pada masa dahulu, tiap-tiap bulan dikutip oleh pihak berkuasa tempatan, satu bulan RM3.00. Setengah tahun RM18.00 dan dikutip dan dimasukkan dalam bil cukai pintu iaitu, tiap-tiap setengah tahun RM18.00 untuk kerja perkhidmatan pembetungan dan sekarang bila dipinda oleh IWK, pada mulanya selepas IWK diwujudkan, ia agak tinggi tetapi di sini oleh kerana kritikan dan cadangan membina daripada Ahli-ahli Parlimen dalam Dewan yang mulia ini pada tahun 1995, kita dapati IWK pada masa itu peka dan prihatin dan telah pinda dan kita dapati rumah kediaman seperti saya kata, rumah flat yang mana caj tiap-tiap bulan adalah RM3.00 untuk rumah *low cost*.

Ini kira sama dengan pihak berkuasa tempatan dan bila IWK diadakan, pihak berkuasa tempatan, pihak Majlis Perbandaran Johor Bharu Tengah, pada masa itu Majlis Daerah Johor Bharu Tengah, mereka pun keluarkan amaun itu, RM18.00 dan sekarang tidak dikutip lagi dan dikutip oleh IWK. Ini memang mereka setuju bayar tetapi yang kita sekarang dapat aduan adalah daripada pihak komersial dan pihak industri. Mereka masih anggap itu sangat tinggi. Saya harap jika pihak IWK ingin pihak komersial dan pihak industri bayar caj IWK, pihak IWK kena tinjau semula caj yang tinggi itu. Saya tidak ingin buang masa hendak lanjutkan tentang detail bagaimana caj itu untuk sektor industri dan sektor komersial dikurangkan tetapi aduan daripada mereka, saya buat satu misalan seperti satu kompleks perniagaan di kawasan saya seperti Skudai Parade. Dalam projek itu, loji pembersihan, jenis *class*

process adalah memang dibina oleh pihak pemaju kompleks itu dan *affluent* yang keluar memang bersih. Ia mesti ikuti BOD dan COD yang damalkan. Kadang-kadang *affluent* itu, mereka pun *coordinated*, kira keluar bersih, tidak akan mendatangkan pencemaran. Sekarang kita hendak tahu, apa perkhidmatan IWK beri kepada kompleks ini? Tidak ada, kerana *maintenance*, pembinaan, semua dilakukan oleh pemaju kompleks itu tetapi caj pada mereka beribu-ribu, sangat tinggi.

Kalau pihak IWK boleh buat peringkat-peringkat pada mulanya, jangan kutip tinggi sangat. Mereka akan kerjasama, mereka pun peka tentang kepentingan kebersihan air di negara kita ini. Mereka akan beri kerjasama tetapi jika tinggi sangat, mereka tidak akan bayar. Mereka sekarang dapat bil daripada pihak berkuasa tempatan satu tahun, cukai pintu lebih kurang RM100,000. Baru hari ini, mereka pun mengadu kepada saya, cukai pintu mereka perlu bayar kerana kenaikan 200% cukai pintu. Mereka perlu bayar daripada dahulu RM30,000 sekarang kena bil hampir RM100,000 dan caj IWK lagi belum kira tiap-tiap bulan, amaunnya sangat tinggi, mereka tidak akan bayar. Ini satu masalah yang saya ingin kemukakan di sini iaitu supaya pihak IWK, kerana sekarang di bawah kerajaan kita, lebih baik kita kutip kurang sikit tetapi dapat kutipan. Kalau kita caj tinggi, mereka tidak mahu bayar, lagi teruk, lagi kita menghadapi masalah. Tiap-tiap kali kena, minta tambahan peruntukan, seperti kali ini kena minta RM50 juta daripada kerajaan lagi, ini wang rakyat. Kita mesti sayangkan wang rakyat. Kita mesti jimatkan wang. Kita hendak projek penswastaaan ini lebih cekap tetapi mesti *cost effective*, mesti lebih jimat. Kalau lebih mahal, lagi baik kita jangan ada penswastaaan seperti yang kita lakukan.

Tuan Yang di-Pertua, di sini saya pun ingin ambil peluang ini sentuh sedikit tentang kemudahan asas seperti jalan-jalan khususnya di kawasan saya. [Ketawa]. Saya ingin ambil peluang di sini mengucapkan ribuan terima kasih kepada pihak Kerajaan Pusat dan Kerajaan Negeri Johor kerana telah sedia hendak ubah pusat pentadbiran terutama pihak Kerajaan Negeri Johor iaitu baru-baru ini sudah umumkan akan tukar pusat pentadbiran negeri Johor di kawasan Kampung Tebing Runtuh, sebahagian kawasan ProLink, iaitu ProLink yang di bawah Renong dan UEM iaitu di Kampung Tebing Runtuh itu, pihak kerajaan akan dapat 300 ekar tanah untuk membangunkan pusat pentadbiran di Kampung Tebing Runtuh dan pihak Kerajaan Pusat pun setuju ingin membina sebatang jalan protokol yang mana akan menyambungkan Larkin *interchange*.

Pada masa sekarang, Larkin interchange ini adalah bentuk trumpet-shaped. Ia akan diubahkan kepada clover-shaped interchange dan jalan protokol ini mengadakan empat batang jambatan yang dapat menyeberangi Sungai Skudai, Sungai Danga, Sungai Melayu, Sungai Perapat dan terus ke Kampung Tebing Runtuh, pusat pentadbiran yang baru yang mana jaraknya dari Gelang Patah interchange adalah tidak jauh, dan ini adalah satu kawasan yang strategik untuk mewujudkan pusat pentadbiran kerajaan negeri Johor dan di kawasan itu akan dibina sebuah bangunan yang baru khusus untuk Dewan Negeri, bangunan Dewan Negeri.

Di sini oleh kerana pihak kerajaan boleh menggunakan sumber wang daripada jualan tanah di kawasan Perling itu untuk membiayai pembangunan bangunan pusat-pusat pentadbiran itu kerana dalam Perling pihak kerajaan negeri Johor ada 20% syer dan kawasan Perling itu melebihi 20,000 ekar tanah boleh dikatakan pihak kerajaan 20% kita ada 4,000 ekar tanah dan pihak kerajaan cuma di kawasan tebing runtuh ini kita akan dapat 1,900 ekar tanah, daripada 300 ekar itu digunakan untuk pembinaan pusat pentadbiran, 1,600 di sekeliling pusat itu akan dapat dijual kepada pemaju yang ingin sama-sama dengan pihak kerajaan membangunkan kawasan itu. Daripada sumber wang itu kita boleh bina bangunan pusat itu.

Saya ingin ambil peluang ini supaya projek ini dapat dipercepatkan iaitu jalan protokol itu saya ingin dapat maklumat daripada Kementerian Kewangan bilakah projek jalan protokol itu yang saya sebutkan tadi dapat disiapkan dan bilakah pusat pentadbiran itu akan mula dibina. Saya pun harap oleh kerana bila pusat pentadbiran ada di sana selain daripada jalan protokol itu saya harap dari Kampung Tebing Runtuh ke Gelang Patah interchange saya harap jalan itu pun boleh dibesarkan hingga membina jalan empat lorong dan daripada pekan Gelang Patah saya harap jalan daripada yang menyambung pekan Gelang Patah dan Kampung Ulu Choh itu pun dinaik taraf kepada empat lorong. Dan saya harap daripada Pulau interchange boleh bina sebatang jalan sambung kepada Jalan Pontian. Dengan ini kita akan dapat menaiktarafkan semua jalan yang berhampiran dengan pusat pentadbiran ini.

Semasa ini saya selaku wakil rakyat saya sentiasa bekerjasama dengan pihak JKR dan pihak berkuasa tempatan iaitu Majlis Perbandaran Johor Bahru Tengah sentiasa ada mesyuarat dengan pemaju-pemaju yang berhampiran sana

supaya mereka pun sumbang untuk membina jalan. Seperti baru-baru ini kita dapat satu syarikat pemaju yang ada buat projek di sana mereka menyumbang RM1.5 juta untuk membina jalan, membaiki, menaik taraf jalan Tanjung Kupang daripada pekan Gelang Patah ke projek mereka, itu jalan Persekutuan. Mereka sedia belanja wang. Baru ini pemaju Sutera Development Sdn. Bhd pun belanja RM15 juta untuk bina jalan dan jambatan untuk kepentingan orang ramai.

Saya harap pihak berkuasa tempatan bila ada pemaju yang sedia bekerjasama dengan pihak kerajaan untuk membaiki jalan saya harap sumbangan ISF (Infrastructure Fund) boleh dimansuhkan atau sekurang-kurangnya 50% potongan kerana mereka belanja wang untuk bina jalan, bukan bina jalan untuk projek mereka. Kalau dalam taman perumahan mereka itu kita tidak perlu potong sumbangan ISF. Tetapi bila mereka sedia belanja wang untuk membina, membaiki, menaik taraf, membesarkan jalan utama di kawasan berhampiran dengan taman mereka, pihak berkuasa tempatan perlu kerjasama supaya gunakan wang ISF untuk kegunaan itu supaya bila mereka seperti di Taman Sutera mereka belanja RM15 juta untuk buat jambatan dan jalan tetapi minta kepada pihak berkuasa tempatan potongan ISF hingga sekarang tidak ada berita. Tetapi untuk projek di Bandar Sri Alam yang mana saya dapati bahawa pada dua tahun lalu mereka dapat potongan 50% kerana mereka tolong dalam pembinaan jalan.

Saya harap pihak berkuasa tempatan itu tidak akan ada *double standard*. Kalau boleh bagikan kepada projek Bandar Sri Alam yang mana saya dapati bahawa ada pegawai yang dulu dalam pihak berkuasa tempatan itu sekarang jadi pengarah dalam syarikat itu. Di sana mereka dapat 50% tetapi yang dipohon oleh pemaju yang saya sebutkan tadi oleh syarikat Taman Sutera itu dan Taman Perling buat jambatan minta pun tidak dapat. Tetapi pemaju ini peka tentang kepentingan ini mereka belanja wang dulu, mereka keluarkan wang suruh buat siap. 1 Julai jalan yang saya sebutkan tadi RM15 juta itu sudah siap. Tetapi mereka masih tunggu keputusan daripada pihak Majlis Perbandaran Johor Bahru Tengah supaya sumbangan ISF mereka boleh dipotong 50%. Mereka bukan minta 100%, mereka minta 50% seperti yang di Bandar Baru Sri Alam.

Saya harap pihak berkuasa tempatan perlu kerjasama dengan pemaju-pemaju ini yang ada tanggungjawab sosial ini. Nasib baik pada masa sekarang kita ada ramai pemaju-pemaju perumahan yang ada tanggungjawab sosial tentang

pembinaan jalan ini. Saya harap dalam hal ini pihak kerajaan akan memberikan perhatian tentang apa yang saya katakan tadi.

Dengan kata-kata sedemikian saya mohon menyokong. Sekian, terima kasih.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masa yang diuntukkan bagi perbincangan dasar ini tidak akan lebih daripada satu hari. Jadi, saya ingin mencadangkan sebelum saya menghadkan masa Ahli Yang Berhormat yang mengambil bahagian tolonglah menjimatkan masa. Kalau semua tidak boleh jimatkan masa, ini akan mendatangkan masalah. Jadi saya bagi kepada Serdang.

12.14 tgh.

Dato' Yap Pian Hon [Serdang]: Terima kasih. Lama tidak berucap bagi peluang sayalah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Betul, betul. Yang Berhormat, Yang Berhormat. Betul. *[Disampuk]*. Yang Berhormat, Yang Berhormat. Apa Yang Berhormat Seputeh, Yang Berhormat Seputeh akan diberi peluang. Kita akan cuba memberikan peluang kepada semua sekiranya kita faham menjimatkan masa.

Dato' Yap Pian Hon: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Jangan ambil perkara atau peristiwa pergerakan MCA sebagai bahan politik di Dewan yang mulia ini. Sebagai bekas Ketua Pemuda MCA, saya yakin dan percaya bahawa peristiwa itu akan diselesaikan dalam parti. Jangan susah. Ahli-ahli parti pembangkang jangan mengambil peluang ini untuk mencaci kepada pihak MCA tetapi pihak MCA memang matang. Pemimpin-pemimpin MCA memang matang untuk mengatasi atau menyelesaikan masalah-masalah ini dalam Parlimen.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Serdang, ini bukan mesyuarat MCA lah, tidak payahlah sebut itulah. Teruskan kepada tajuk kita. *[Ketawa]*.

Dato' Yap Pian Hon: Itu sebab Seputeh untuk jawapan apa yang tadi disuarakan oleh ahli-ahli pembangkang yang tadi itu. Walau bagaimana pun, Tuan Yang di-Pertua, saya menarik perhatian satu berita baru-baru ini iaitu Yang Berhormat Menteri Kerja Raya mengatakan dalam surat khabar dan telah dinyatakan bahawa Kabinet akan meminta Kementerian Pendidikan untuk mengkaji status

sekolah-sekolah Cina dan Tamil sebagai bantuan modal supaya masalah ini dapat diatasi. Berita yang dikeluarkan oleh Yang Berhormat Menteri itu telah memberi satu perangsang dan satu langkah yang diambil kerajaan terhadap sistem pendidikan yang diamalkan dalam negara kita ini. Saya pernah mengatakan...

Tuan Lim Hock Seng: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Bagan bangun.

Dato' Yap Pian Hon: Tidak payahlah, masa tidak cukuplah. Nanti boleh cerita. Tuan Yang di-Pertua, amalan sistem ...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Bagan, sila duduk. Kata beliau nanti keluar boleh cerita.

Dato' Yap Pian Hon: pendidikan di negara kita ini di mana kerajaan Barisan Nasional amalkan sistem pendidikan untuk memberi peluang kepada semua anak-anak kita dalam mendapat pendidikan lebih baik. Aliran sekolah Tamil dan sekolah Cina telah dibahagikan kepada dua perkara. Satu bantuan modal dan satu bantuan penuh. Apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat Menteri baru-baru ini supaya Menteri Kabinet telah meminta kajian daripada Kementerian Pendidikan terhadap aliran sekolah yang digelar sebagai bantuan modal. Ini adalah satu langkah yang wajar ditimbang kerana sistem pendidikan untuk memberi pendidikan kepada anak-anak kita. Kalau ada sistem yang beza-bezakan akan menjadikan satu isu yang sentiasa dibangkitkan oleh pihak-pihak yang tertentu.

Tuan Yang di-Pertua, aliran bantuan modal kepada sekolah Cina telah tidak lagi dimonopoli oleh satu-satu kaum sahaja. Seramai 60,000 lebih anak-anak Melayu, anak-anak India, anak-anak Orang Asli telah masuk ke sekolah aliran Cina untuk mendapat pendidikan itu. Sekolah Cina bukan merupakan satu penghalang kepada perpaduan negara. Sekolah Cina yang telah memberi peranan penting yang mendidik banyak pemimpin di negara kita ini.

Tuan Yang di-Pertua, maka itulah fikiran terbuka terhadap sekolah Cina terutama sekali sekolah bantuan modal itu perlu ditimbang. untuk memberi satu dasar yang lebih liberal juga terbuka untuk anak-anak kita. Oleh kerana itu seramai 60,000 lebih...

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Kubang Kerian bangun.

Dato' Yap Pian Hon: Saya hendak cerita saya punya hallah. *[Ketawa]*. PAS nanti ceritalah.

Tuan Husam bin Haji Musa: Ini cerita lama ulang-ulang ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sila duduk, Yang Berhormat.

Dato' Yap Pian Hon: Ini selalu apa yang dikatakan oleh ahli parti pembangkang juga berlaku lama. Begitu lama di sini. Jadi, oleh itu sebab ini perkara baru yang dibangkitkan Yang Berhormat Menteri Kerja Raya pergi bantuan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat teruskanlah. Perkara ini saya lebih faham.

Dato' Yap Pian Hon: Oh, terima kasih. *[Ketawa]*. Tuan Yang di-Pertua, seramai 60,000 lebih anak-anak bukan Cina telah menyertai sekolah Cina ini. Kalau ikut buat masa ini ada lebih 1,200 buah sekolah Cina yang wujud di negara kita ini. Kalau ikut satu sekolah Cina ada 2,000 murid, ertinya 60,000 murid bangsa Melayu ini menyertai sekolah Cina ertinya kita telah memberi 30 buah sekolah Cina yang memberi peluang kepada kaum Melayu, India dan Orang Asli untuk mendapat pendidikan. Maka itulah pihak kementerian, pihak kerajaan hendak menimbangkan untuk menambahkan lagi sekolah-sekolah Cina di kawasan-kawasan tertentu.

Walaupun ini sudah lama berlaku tetapi terus diperjuangkan oleh MCA. Inilah satu perjuangan pihak MCA dalam Barisan Nasional supaya kita rundingkan dan perbincangan melalui Kabinet, melalui seminar-seminar, melalui resolusi-resolusi parti untuk membukakan supaya 60,000 rakyat pada waktu ini yang mendapat pendidikan dalam sekolah Cina akan bertambah lagi.

Saya yakin bertambah lagi anak-anak kita daripada bangsa Melayu, India dan orang Asli menyertai sekolah Cina kerana sekolah Cina ialah bukan sahaja dalam bahasa Mandarin, tapi juga bahasa kebangsaan dan bahasa Inggeris, seperti Tuan Yang di-Pertua yang dapat pendidikan di sekolah Cina, sekarang dilantik sebagai Timbalan Yang di-Pertua. Saya rasa bangga. *[Disampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Bukan kerana saya beri peluang untuk Yang Berhormat berucap? *[Ketawa]*

Dato' Yap Pian Hon: Ini bukan. Ini satu hakikat. Hakikat kerana Tuan Yang di-Pertua sebagai murid yang berasal daripada sekolah Cina. Itu sebab dapat kedudukan yang disanjung dan dilantik.

Dan juga seperti Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, daripada sekolah Cina, sekolah rendah, sekolah menengah dan selepas itu ke Nanyang University, dan sekarang dilantik sebagai menteri. Inilah sebab sistem pendidikan yang tidak ada halangan untuk menjadikan pemimpin-pemimpin kita.

Jadi, Tuan Yang di-Pertua, oleh sebab dengan adanya ramai anak-anak kita daripada bangsa Melayu, India dan orang Asli menyertai sekolah Cina, maka sebab saya bandingkan tadi, satu sekolah 2 ribu murid, maka perlu 30 sekolah, baru boleh menampung 60,000 anak yang bukan bangsa Cina.

Tuan Yang di-Pertua, dengan itu, kajian daripada yang diminta oleh Kabinet kepada Kementerian Pendidikan untuk mengkaji sistem itu, memang wajar dan kena pada masanya dan juga minta pihak kerajaan....

Tuan Lim Hock Seng: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Bagan.

Dato' Yap Pian Hon: Tidak payah! Tidak payah!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak payah, Yang Berhormat bagi Bagan.

Dato' Yap Pian Hon: di mana komitmen Kerajaan Barisan Nasional sebelum pilihan raya ini, beberapa sekolah telah disetujui untuk dipercepatkan didirikan supaya dapat menutup mulut pihak-pihak yang tertentu kerana menuduh kerajaan tidak jujur terhadap pendidikan ini.

Walau bagaimanapun, Tuan Yang di-Pertua, saya ingin beralih kepada satu perkara penting iaitu sistem bantuan modal kepada sekolah ini kerana satu masa dahulu, bantuan modal sekolah-sekolah tertentu ini kalau ada membina atau menambah bilik-bilik belajar ini, mereka mengutip wang daripada orang ramai. Pada ketika itu, kerajaan telah menjamin dan adalah committed di mana-mana sekolah bantuan modal dapat menjalankan dan membina sekolah, bilik-bilik belajar, kerajaan akan membantu iaitu RM1 dengan RM1.

Pada ketika itu, memang komitmen ini diteruskan tetapi oleh kerana mungkin kerana ekonomi tidak begitu baik, ..[Disampuk] mungkin kita pun sedia tahu, tetapi walau bagaimanapun, kajian ini juga hendaklah dalam lingkungan RM1 ini supaya boleh memberi satu perangsang kepada orang-orang yang sentiasa memberi galakan untuk membantu sistem pendidikan negara supaya lebih memuaskan lagi.

Tuan Yang di-Pertua, satu perkara sosial yang saya hendak bangkitkan pada hari ini ialah saya dapat laporan yang ada kaitan dengan kes jenayah yang dilakukan

oleh polis palsu. Ini bukan polis tulen. Kes jenayah yang telah dilakukan oleh polis palsu ini memang membimbangkan pada ketika ini. Laporan daripada pihak polis yang saya terima, pada tahun 1997, kes jenayah yang dilakukan oleh polis palsu ini adalah sebanyak 447 kes, tahun 1998 sebanyak 450 kes, tahun 1999 telah meningkat ke 636 kes. Malangnya, saya tidak dapat laporan kes jenayah yang berlaku dalam tahun 2000.

Tuan Yang di-Pertua, bagi masalah ini, kebimbangan orang ramai memang ternyata. Sebagai orang awam yang mematuhi undang-undang, katakan ada polis yang beruniform untuk memeriksa kenderaan mereka, mereka bimbang sama ada polis ini palsu atau tulen. Kalau berhenti kereta, mungkin kena rompak. Kalau tidak berhenti kereta, takut ditembak. Ini satu serba salah yang berlaku sekarang. Saya tidak tahu cara mana untuk mengatasi masalah ini kerana penyamaran orang ramai sebagai polis palsu ini memang serius berlaku. Banyak kes yang tidak dilaporkan termasuk kes samun.

Oleh kerana kes-kes yang dilakukan yang mengikut laporan demikian itu, saya rasa satu pendirian atau satu dasar atau satu rumusan dapat disediakan supaya dapat memberi cara mana untuk menyelamatkan orang ramai daripada kejadian-kejadian kes jenayah yang berlaku sedemikian. Ini satu perkara yang susah dihapuskan kerana tidak tahu kerana pakai uniform seperti seorang polis. Itu sebab kalau berhenti, takut dirompak. Kalau tidak berhenti, takut ditembak. Maka, dengan demikian ini, perkara ini hendaklah diambil serius oleh pihak kerajaan.

Seperti kes IWK Sendirian Berhad yang baru-baru ini dinyatakan bahawa oleh kerana banyak wang tidak dikutip, maka dilantik 10 syarikat untuk menjalankan kutipan hutang daripada pengguna. Sekarang rasa bimbang bila wakil 10 syarikat untuk datang ke rumah, sama ada ini benar atau tidak, sama ada palsu atau tidak. Macam mana kalau mahu tanya, minta pas, bagi dia tunjuk, nanti dia nampak. Perkara ini memang satu masalah yang serius yang dihadapi di kalangan rakyat.

Tuan Yang di-Pertua, oleh kerana itu, saya hendak minta pihak kerajaan mengambil serius supaya diadakan satu cara untuk mengatasinya dan untuk menjamin keselamatan orang ramai daripada tindakan polis palsu ini kerana hanya melalui jaminan atau komitmen kerajaan ini baru boleh dapat diselesaikan perkara begitu serius yang dihadapi oleh rakyat pada masa kini.

Tuan Yang di-Pertua, satu perkara juga ialah lumba haram. Perkara ini biasa dilakukan dan telah dibangkitkan beberapa kali di Dewan ini, tetapi kejadian lumba

haram ini masih diteruskan. Remaja-remaja begitu berani. Bukan sahaja di jalan-jalan raya tetapi sekarang, Tuan Yang di-Pertua, di lebuh raya telah berlaku lumba haram. Saya sendiri dipanggil oleh penduduk yang begitu marah, pada satu tengah malam (hari Sabtu) yang berlaku di Lebuh Raya Sungai Besi, dekat Balai Polis Serdang Lama. Tiap-tiap hari Sabtu, pelumba haram ini telah melakukannya di Lebuh Raya Sungai Besi.

Macam mana boleh berlaku yang demikian itu? Saya pun hairan apa sebab tidak ada tindakan diambil. Ini lebuh raya untuk memberi keselesaan kepada pengguna tetapi mereka jadikannya medan untuk perlumbaan haram di situ. Apa sebab berlaku sedemikian? Apa akan jadi dengan masyarakat kita? Cara mana boleh berhentikan tindakan yang liar ini, di jalan-jalan raya, di jalan rumah seperti Jalan Puchong-Serdang dan juga jalan raya di taman-taman perumahan. Tidak ada sekatan dibuat. Oleh yang demikian, masalah sosial yang teruk ini tidak boleh diambil rendah, mesti diambil serius. Saya tidak tahu, orang ramai fikir bahawa macam mana boleh tidak ada sekatan dan tidak boleh menghentikan langkah yang dijalankan oleh sesetengah pemuda-pemuda yang berani mati di situ?

Tuan Yang di-Pertua, oleh itu, masalah-masalah sosial sedemikian yang dilakukan memerlukan satu garis panduan dan kerajaan perlu mengambil serius terhadap perkara ini. Jangan biarkan perkara sampai beberapa orang terkorban, bukan sahaja si pemandu itu tetapi juga orang ramai yang terkena kemalangan tersebut. Masalah sosial ini telah dibangkitkan setiap kali persidangan Dewan ini. Di luar Dewan ini dan begitu juga pemimpin-pemimpin masyarakat telah merayu kepada pihak-pihak yang berkenaan supaya ambil tindakan. Takkan tidak boleh selesaikan masalah ini? Kalau masalah kecil seperti itu tidak dapat disekat, saya tidak tahu macam mana hendak menjamin keselamatan negara kita.

Tuan Yang di-Pertua, maka perkara itu jangan dianggap sebagai perkara kecil tetapi ini memang perkara yang akan menjejaskan masyarakat kita. Dengan sebab itu, garis panduan atau sekatan atau tindakan yang positif hendaklah diambil untuk mencegah kegiatan yang tidak sihat yang berlaku di negara kita ini kerana lebuh-lebuh raya- atau jalan-jalan raya yang dibina demi kepentingan pengguna untuk keselesaan, bukan untuk menjalankan lumba haram di situ.

Saya minta pihak kerajaan ambil serius perkara ini walaupun perkara kecil, mungkin melibatkan segelintir orang tetapi ini akan menjadikan satu masalah penting

kepada masyarakat yang tertentu dan mengganggu orang ramai di sekitar kawasan tersebut.

Dengan demikian, saya ucap terima kasih kepada Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang untuk membahaskan rang undang-undang ini. Sekian, terima kasih.

12.32 tgh.

Tuan Husam bin Haji Musa [Kubang Kerian]: Selamat pagi, Tuan Yang di-Pertua. Bismillah, alhamdulillah wassalatu wassalamu'ala rasulillah. Saya ucap terima kasih kerana dapat peluang sama untuk membincangkan Anggaran Perbelanjaan Pembangunan dan Mengurus Kedua Tahun 2001.

Saya rasa lumba haram yang berlaku di lebuh raya yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Serdang adalah kerana kejayaan Formula One yang telah kita anjurkan pada tiap-tiap tahun. Pada saya, pada hari ini yang kita takut, bukan sahaja polis palsu tetapi ialah penggunaan ISA terhadap rakyat kita. *[Tepuk]*

Kita semua menentang kekerasan, kita menentang keganasan tetapi kita juga kenalah mempunyai prinsip untuk melindungi hak asasi tiap-tiap orang rakyat sama ada mereka benar-benar bersalah ataupun mereka telah dituduh dalam satu keadaan yang mereka tidak dapat membela diri mereka.

Gerakan di Afghanistan pada asalnya bermula sebagai satu gerakan untuk menentang komunis Rusia. ISA sendiri diwujudkan untuk membanteras pergerakan komunis di negara kita. Kedua-dua perjuangan ini adalah sama iaitu menentang ideologi komunis dan juga keganasan komunis. Di Afghanistan, ideologi komunis telah membunuh dan menjajah bumi Afghanistan dan pada waktu itu, gerakan untuk menentang keganasan Rusia telah dilaksanakan dan telah disertai oleh umat Islam daripada seluruh dunia.

Kita hendaklah membezakan di antara gerakan yang suci ini dengan gerakan keganasan. Ia adalah perkara yang berasingan. Gerakan menentang Rusia telah pun berakhir dan sebahagian daripada rakyat Malaysia pulang ke negara kita meneruskan kehidupan biasa mereka. Jika sekiranya ada mana-mana pihak yang telah melakukan kesalahan jenayah yang dapat dibuktikan di mahkamah, memiliki senjata api umpamanya, mereka boleh dihukum gantung, boleh dihukum bunuh sampai mati, tetapi proses mahkamah mestilah berjalan dan tidak ada kesempatan politik diambil ke atas mana-mana pihak sehingga rakyat yang tidak berdosa akan menjadi mangsa.

Lebih daripada itu, gerakan ini ialah satu gerakan politik untuk mengaitkan parti tertentu dengan imej keganasan, sedangkan dari segi *track record*, PAS umpamanya telah wujud di negara kita selama 50 tahun dan kita kalah sepanjang pilihan raya diadakan. Tidak ada satu pun pilihan raya kita berjaya untuk mentadbir pada peringkat Pusat dan setiap kekalahan yang pahit ini, yang mengecewakan ini, kita terima dengan dada yang terbuka. Tidak ada keganasan dilakukan. Tidak ada rusuhan dilakukan. Tiap-tiap kali kalah pilihan raya, balik termenung, habis begitu sahaja dan perjuangan kita, kita teruskan sehingga kita berjaya pada peringkat yang tertentu.

Dan ini telah digunakan sebagai alasan bahawa wujudnya demokrasi dalam negara kita. Kita telah ulangkan beberapa kali bahawa demokrasi bukan bermakna pilihan raya semata-mata. Demokrasi juga termasuk apakah konsekuen dan kesan kepada rakyat yang telah menggunakan kebebasan semasa pilihan raya dan selepas pilihan raya, apakah mereka didera, apakah mereka dipulau, apakah mereka didiskriminasikan selepas daripada mereka menggunakan hak mereka dalam pilihan raya seperti yang berlaku di Terengganu, seperti yang berlaku di Kelantan, seperti yang berlaku di kawasan-kawasan pembangkang yang boleh kita senaraikan dengan panjang lebar apakah diskriminasi tersebut. Batalnya royalti minyak adalah satu contoh yang paling terang selepas 20 tahun perjanjian itu dihormati tetapi apabila rakyat Terengganu telah melaksanakan kebebasan demokrasi mereka menghadapi kesan yang teruk daripada perkara tersebut.

Hari ini kerajaan ingin menghadapi fenomena ini dengan pelbagai cara yang pada saya setengahnya adalah pelek dan mengelirukan. Meritokrasi umpamanya, sebelum kita pergi pada meritokrasi saya berharap bahawa kerajaan jangan ada diskriminasi dalam hal pendidikan pada mana-mana ras berasaskan bangsa. Telah dibangkitkan oleh Gelang Patah minggu yang lepas mengenai pemberian buku teks ialah berasaskan pendapatan yang berbeza di antara satu kaum dengan kaum yang lain. Bagi orang Melayu RM2,000 ke bawah pendapatan mereka telah dianggap sebagai layak untuk menerima buku teks bagi anak-anak mereka. Tetapi bagi bangsa Tionghua, kemiskinan yang sama tetapi ukurannya berbeza. Pendapatan ibu ataupun bapa mestilah paling tinggi RM700 ke bawah baru dianggap layak, yang RM800 sudah dianggap kaya, tidak boleh diberikan buku teks. Orang India pun sama.

Ini adalah tidak betul, tak usah hendak bercakap tentang meritokrasi. Perkara yang paling asas sekali yang ditentang oleh Islam, diskriminasi berasaskan bangsa, *[membaca sepotong hadis]* ertinya "*sesiapa yang menyakiti satu kaum atas kaum yang lain mereka telah menyakiti hatiku sendiri*," kata Rasulullah S.A.W. Ini yang dipegang oleh orang PAS. Dalam hadis yang pendek tetapi cukup bermakna yang dipegang oleh kita. Sebab itu di Kelantan kita boleh lihat orang-orang Cina diberikan biasiswa, diberikan bantuan pendidikan daripada Yayasan Kelantan. Begitu juga orang-orang India. Dalam satu perkara yang demikian jelas perbezaan di antara dua dasar. Tetapi orang bukan Islam ditakut-takutkan dengan sekarang ini 'Islamic state'. Pada satu hari Perdana Menteri berkata Malaysia ialah role model of Islamic state, Malaysia ialah negara contoh negara Islam. Hari esoknya dia kata negara sekular, bukan Islam. Perdana Menteri yang sama yang tentunya belum lagi menghadapi gangguan mental yang telah kita bincangkan, tetapi kenyataan-kenyataannya adalah berbeza dalam masa yang singkat, dalam perkara yang sama.

Dalam isu meritokrasi Perdana Menteri menentang Suqiu...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Arau bangun.

Tuan Husam bin Haji Musa: Boleh. Dia menentang Suqiu. Empat bulan kemudian dia pakai semua tuntutan Suqiu. Jadi, kalau Perdana Menteri kita macam ini saya rasa ketenangan jiwa tidak akan berlaku di kalangan rakyat.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat bagi Kubang Kerian. Saya memang menghargai pandangan Yang Berhormat bagi Kubang Kerian. Kalau beginilah pemimpin-pemimpin parti pembangkang daripada dahulu memberi pandangan yang serupa, saya rasa adalah elok. Kerana dalam soal mendiskriminasikan kaum, ini berbangkit daripada pihak parti PAS sendiri. Saya masih ingat lagi pada masa yang lalu apabila pihak PAS menyatakan bahawa berkawan dengan kafir menjadi kafir. Malahan amanat Haji Hadi itu sendiri menunjukkan, menyatakan bahawa kita menentang Barisan bukan kerana namanya tetapi kerana dalam pemikiran kita ataupun dalam konsep yang agak terbuka, dan hari ini PAS berubah daripada masa yang lalu. Ini Yang Berhormat tidak boleh menyalahkan orang lain, tetapi harus melihat sendiri kepada parti Yang Berhormat. Terima kasih.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya cabar Arau, bawa satu dokumen rasmi yang mengatakan tak boleh kawan dengan kafir

yang pernah diungkapkan oleh pemimpin PAS, tak ada. Ini khayalan dia seorang sahaja ataupun dia salah faham pasal dia tak pernah ceramah-ceramah PAS. Kalau dia pergi ceramah PAS insya-Allah, dia sudah masuk PAS. [Ketawa] Sekarang ceramah langsung tak boleh. Negara demokratik, ceramah tak boleh. Ini negara polis, minta maaf ini negara polis, tak boleh ceramah. Saluran tak ada. *Nan Yang Siang Pau* sudah dibeli oleh sebuah parti. *Utusan Malaysia* kena kontrol. TV3, TV1, TV2, berapa TV lagi ada, radio, *Star*. Walaupun ada pemberita-pemberita yang baik hati tetapi pada asasnya dasar kewartawanan kita editorial, kita telah dikawal oleh satu pihak tertentu. Ada satu saluran, masyarakat tak akan jadi matang. Ini kita kata dunia tanpa sempadan, langit telah terbuka, tetapi dalam negara kita sendiri kita makin ketat, makin ketat, makin ketat. Pelajar-pelajar hendak dipaksa, ada perjanjian. Pensyarah hendak ada perjanjian. Mana hendak boleh buat. Sains politik hendak ajar macam mana. Kalau tak ajar tentang UMNO, tentang MCA, MIC, PAS, DAP hendak cakap apa. Mata pelajaran Sains Politik, pensyarah Sains Politik, pelajar Sains Politik hendak bercakap macam mana kalau kita tidak menganalisa secara rasional tiap-tiap satu parti politik. Jadi, masyarakat kita akan kehilangan kematangan. Ini semata-mata kerana satu dua orang pemimpin tersepit oleh penolakan rakyat. Mereka hendak heret negara, mereka hendak perkudakan instrumen-instrumen of powers menyebelahi bagi pihak-pihak mereka.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tuan Yang di-Pertua, Arau bangun.

Tuan Husam bin Haji Musa: Arau, sila.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat. Yang Berhormat tadi cabar saya buktikan mana ada dokumen-dokumen tulisan tertentu. Saya memang tak mengemukakan bukti kalau daripada parti PAS sendiri, memang itu tak dapat saya kemukakan. Tetapi kita boleh baca daripada akhbar, kita boleh baca daripada media, daripada kita sekolah kita tahu, kita boleh membaca. Apabila Yang Berhormat tadi mempertikaikan tentang kewibawaan wartawan-wartawan, kewibawaan akhbar, maknanya Yang Berhormat menolak perkara ini semua, ini memanglah kalau kata ditolak apa bukti yang dikemukakan, apa yang tertulis di akhbar memanglah bukti lain tak dapat kita hendak nyatakan. Kita tahu, kita baca daripada penulisan-penulisan di akhbar, daripada tahun 1960'an, itu konsep pendirian pembawa an yang dibawa oleh PAS, tak dapat dinafikan. Dan kalau hendak cabar saya itu bukti yang

saya hendak berikan, kecuali Yang Berhormat tidak mempercayai kewibawaan dan juga apa yang ditulis oleh pemberita-pemberita ini.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih. Tadi Arau sebut tentang amanat Haji Hadi, itu sudah tak betul. Cuba baca balik, cuba Yang Berhormat cari yang dikatakan amanat itu, baca satu persatu ayat demi ayat, tak ada apa Yang Berhormat cakap tadi, tak usah pergi yang lain. Tak ada cakap tak ada, jangan dok kata payah. Habis, kalau tak ada macam mana boleh cakap macam itu.

TV3 saya beri satu contoh, ada satu penguatkuasaan oleh Majlis Perbandaran Kota Bharu, tak ada ditumpahkan nasi oleh penjual, tak ada. Penguatkuasaan biasa. Tetapi kemudian apabila penguatkuasaan ini balik, crew tadi pergi ambil gambar, penjual terbalikkan periuk dia dan dikeluarkan dalam berita kononnya penguat kuasa ini sudah tumpahkan nasi dan bertindak ganas. MPKB hantar surat untuk ambil tindakan undang-undang, dan berapa kali TV3 ataupun surat khabar-surat khabar ini telah diambil tindakan. Menunjukkan satu cara contoh yang paling mudah bagaimana manipulasi media itu berlaku, lebih-lebih lagi bila ceramah tak ada lagi susah, saluran kita lagi susah.

Jadi, ini tidak adil, dan tiap-tiap ketidakadilan, satu polisi yang tidak adil akan membawa kepada ketidakstabilan. Ini yang telah berlaku di mana-mana. Suharto telah membawa Indonesia kepada anarchy kerana tidak ingin mendengar rungutan rakyat supaya dia berundur pada masanya. Dia enggan berundur, dia menggunakan polis, dia menggunakan tentera, dia menggunakan media, dia menggunakan semua alat negara untuk faedah dirinya peribadi. Akhirnya dia jatuh secara anarchy. Jadi, anarchy adalah proses yang tabii bagi menjawab kediktatoran mana-mana pemimpin. Hari inilah barulah Indonesia kembali reda selepas satu proses yang panjang. Kita tak mahu perkara yang sama berlaku dalam negara kita kerana kepentingan satu dua pemimpin tertentu yang sudah dicemuh oleh rakyat. Kita mengorbankan kebebasan kita, kita mengorbankan anak-anak muda kita. Pensyarah kena tandatangan perjanjian, ini semua karut. Ini semua kerana tekanan politik kepada pemimpin tertentu dalam negara kita. Sekarang dapat kepada kita isu meritokrasi, larangan ceramah dan lain-lain perkara yang berlaku.

Pada masa yang sama negara kita dilanda oleh beberapa masalah kewangan. Saya akan sentuh tentang pengambilan pembelian semua UEM Renong selepas daripada kita membeli semula MAS, selepas daripada kita membeli semula IWK. Ini adalah *the collapse of privatization* ala-Barisan Nasional. Runtuh konsep

privatization itu, yang setengah orang guna “piratization” instead of privatization iaitu perlanunan secara yang legal, peluang untuk mengaut kekayaan secara ala-perlanunan zaman dahulu tetapi disahkan dari segi undang-undang.

The *collapse of privatization* ala-Barisan Nasional ini sangat mustahak dianalisa. Dalam masa kita membahaskan belanjawan negara kita telah membangkitkan kerajaan perlu meneliti dan membentangkan kepada Parlimen pencapaian penswastan secara menyeluruh kerana pada jangka panjang, kesannya kepada negara adalah sangat besar. Apabila kita mengamalkan penswastan pada awal tahun 80-an, akaun negara kita telah terbahagi kepada dua jenis. Satu, public account yang kita ada, yang kita bentang di Parlimen. Satu ialah private account yang tidak dimonitor oleh mana-mana pihak. Dalam private account ini kelihatan sebagai hutang, liability private, tetapi pada akhirnya apabila private institusi ini gagal, kerajaan akan ambil alih dan dalam sekelip mata, hutang mereka, liabiliti mereka, loan mereka sudah menjadi loan kerajaan.

Dalam kes MAS, bila MAS gagal, kerajaan beli dengan harga yang mahal tanpa penilai antarabangsa dan berlaku kemudian pertindanan kepentingan seperti yang telah saya tunjukkan dalam kes ACL suruhanjaya di mana MAS terpaksa membayar pada tahun 2000 sahaja RM28 juta for nothing untuk kerugian, dan liabiliti MAS RM10 bilion sekelip mata sudah menjadi liabiliti kerajaan. Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan kena tengok betul. Dalam sekelip mata RM10 bilion sudah jadi liabiliti kerajaan. Dalam kes Renong, UEM, liabilitinya walaupun setengah surat khabar kata RM13 bilion tetapi kalau kita mengambil sama bon yang dikeluarkan oleh PLUS pada tahun 1999 bernilai RM8.4 bilion, bon ini akan matang pada tahun 2006 dengan nilai RM 15.9 bilion – RM16 bilion! RM16 bilion atas PLUS sahaja. Tidak termasuk Time Engineering. Time Engineering ada liabiliti RM5.9 bilion dan dia telah berjaya membayar RM4 bilion hutangnya daripada IPO yang telah ditaja, yang telah dibeli oleh Amanah Pencen, oleh Kumpulan Wang Simpanan Pekerja dan bila sampai Kumpulan Wang Simpanan Pekerja saya ingin membetulkan apa yang telah disebut oleh Timbalan Menteri Kewangan II.

Dalam sidang minggu lepas dia telah mencabar saya bahawa apa yang saya bangkitkan tidak betul. Dia kata, sila semak fakta saya dan alhamdulillah saya telah berikan kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri ini di luar Parlimen satu salinan announcement yang dibuat oleh Malaysia Building Society Berhad (MBSB) yang dimiliki 62% oleh KWSP. Oleh kerana pemilikan lebih daripada 60%, maka ini

dianggap adalah subsidiary, anak syarikat EPF yang telah mengambil alih hotel di Melaka, yang dikatakan tidak berlaku tetapi MBSB telah membuat satu announcement di BSKL. Tiap-tiap announcement oleh satu syarikat di BSKL adalah dikira sebagai sah, sebagai benar. Satu hotel di Melaka yang telah diberikan pinjaman kepada Westmount sebanyak lebih daripada RM100 juta diambil alih dengan nilai RM110 juta. Apa yang saya bangkitkan benar, tetapi pada waktu itu bila kita minta penjelasan, tidak diizinkan. Ini satu contoh bagaimana pada awal lagi EPF boleh memberikan pinjaman kepada sebuah hotel, untuk memajukan hotel walaupun kerja MBSB co-businessnya ialah perumahan (housing), bukannya perhotelan. Dalam announcement itu telah diberikan justifikasi yang begitu indah mengapa MBSB patut mengambil alih hotel tersebut.

Jadi, saya telah memenuhi kedua-dua cabaran Timbalan Menteri Kewangan bercakap di luar Dewan dan membetulkan fakta saya. Fakta itu telah saya berikan dan saya lakukan perkara ini di luar Dewan dan saya memohon penjelasan lanjut daripada apa yang telah saya bangkitkan.

Berbalik kepada UEM-Renong tadi, RM5.9 bilion liabiliti daripada TIME telah berjaya dibayar RM4 bilion hasil daripada wang orang ramai – EPF, Amanah Pencen dan lain-lain tetapi baki hutangnya ada RM1.9 bilion dan masuk pula Express Way KLIA-Kuala Lumpur yang dipanggil Elite, hutangnya lebih daripada RM1 bilion dan hutang TIME tadi yang baki RM1.9 bilion tadi akan matang 5 Ogos – hari ini sudah 6 Ogos, semalam matang. Tidak boleh hendak bayar!

Oleh kerana itu, keseluruhan liabiliti UEM lebih daripada RM28 bilion. Sekelip mata! Tambah dengan harga yang kita RM3.8 bilion, sudah berapa bilion? Bagi Halim Saad sahaja, kita boleh berikan contoh. Halim Saad telah melabur dalam National Steel Corporation di Filipina, pada waktu itu kerana impian negara kita ingin membuat satu jambatan – Medan Melaka dan Sumatera. Maka, satu orang jutawan kita telah diarahkan membeli National Steel Corporation...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat....Yang Berhormat banyak lagi?

Tuan Husam bin Haji Musa: Masa belum habis.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat sudah 20 minit berucap.

Tuan Husam bin Haji Musa: Tapi tadi tidak ada dihadkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ini saya ingatkan Yang Berhormat lah..

Tuan Husam bin Haji Musa: Oh ya, terima kasih banyak Tuan Yang di-Pertua. Setakat mana yang Tuan Yang di-Pertua izinkan, saya bercakap.

RM3 bilion dan pelaburan ini hangus, kilang besi bungkus, besi tidak keluar, RM3 bilion hangus. Halim Saad tidak boleh bayar RM3 bilion. Dalam praktik biasa orang macam ini sudah bankrap. Bank-bank akan sue mereka bawa pergi mahkamah, isytihar bankrap habis cerita. Tetapi kita ada kes luar biasa. Luar biasa yang pertama bagaimana satu orang manusia boleh mendapat pinjaman dengan collateralnya, jaminannya hanya share holding investment dalam National Steel Corporation. Ini dijadikan collateral, dijadikan jaminan, dijadikan sandaran RM3 bilion loan daripada 4 buah bank.

Yang pertama bagaimana Bank Negara boleh meluluskan pemberian pinjaman. Yang kedua, bagaimana bank ini boleh beri pinjaman yang akhirnya memang tidak boleh bayar. Yang ketiga, ialah Danaharta mengambil alih pinjaman ini dengan harga RM4. Halim dilepaskan daripada tanggungan ini, dia tidak payah bayar, dia tidak dikenakan tindakan undang-undang, dia tidak payah diisytihar bankrap. Satu orang manusia sudah dapat RM3 bilion, lepas RM3 bilion. Satu orang, baru! Buku teks bukan main susah, hendak masuk universiti 4% bayar, satu orang dapat RM3 bilion, 0% interest.

Jadi, saya harap Yang Berhormat Setiausaha Parlimen terangkan sedikit macam mana boleh berlaku ini, nanti lupa pula. Sudah bangkit beberapa kali, kadang-kadang banyak kita lupa. Jadi, yang saya hendak tekankan di sini kegagalan privatization ini mesti ada sebabnya. Ia tidak boleh gagal dengan tidak ada sebab, mesti ada satu sebab mengapa kegagalan ini berlaku. Adakah di sana *abuse of power*, adakah di sana *mismanagement*, adakah di sana satu saluran untuk mengaut kekayaan yang cepat selain daripada kos yang tinggi.

Saya beri satu contoh kos yang tinggi. Kalau saya sebut mungkin orang tidak percaya tetapi kalau Ahli-ahli Yang Berhormat baca dalam *Other Top* oleh Kadir Yassin dalam *Sunday Times*, dia telah menyebutkan satu contoh pembinaan janakuasa elektrik dengan kapasiti yang sama di Malaysia dan di Singapura kapasiti yang sama, masa pembinaan agak sama tetapi di Singapura separuh daripada harga yang dibina di Malaysia. Ini menunjukkan bahawa privatization adalah satu cara untuk pemegang konse si ini *mark-up the price*, dia tinggikan kos pembinaan

dan dia mendapat untung yang cepat dan sebahagian daripada kontraktor pembinaan ini adalah kena mengena dengan *board of director* pengurus atau pengarah tadi. Itu satu contoh.

Contoh kedua yang saya hendak beri ialah Mitsui Electrification Keretapi dari Rawang-Ipoh, telah diberi RM1.7 bilion kepada Mitsui. Saya telah bangkitkan mengapa beri kepada Mitsui. Adakah kerana kita hendak mendapat facilities dari Jepun, tidak! Mitsui tidak atur apa-apa facilities. Mitsui pula dapat RM1.7 bilion dia beri kepada beberapa kontraktor. Keseluruhan harga untuk electrification tersebut hanya RM1 bilion. Mark-up telah berlaku lebih kurang RM700 juta untuk single project. RM700 juta kita korbankan, kita bazirkan duit rakyat kita.

Kalau kita jimat RM700 juta ini berapa banyak pembangunan yang boleh kita buat untuk rakyat kita. Sila semak, sila check apa yang saya katakan. Mitsui dapat projek RM1.7 bilion dan kontraktor tempatan diberi hanya pada kadar RM1 bilion – RM700 juta telah dinaikkan kosnya oleh Mitsui dalam satu single project. Mengapakah Mitsui diberikan projek ini. Kita dengar dulu Mitsui ada kick-back kepada Telekom RM10 juta. Mitsui yang sama diberikan projek yang lain, belum pun siasatan itu habis. Sampai hari ini kita tidak dengar apa hasil siasatan tersebut. Ini Perdana Menteri umum hendak siasat MAS pula. Yang dah siasat...

Macam Perwaja. Satu contoh dalam kes Perwaja. Dia bina satu loji di Kemaman, dia bina loji di Gurun. Loji di Kemaman keluarkan besi untuk diproses di loji di Gurun, kena angkat dengan lori. Kalau dia buat loji sama-sama di Kemaman tidak payah belanja lori. Kena belanja lori dari Kemaman ke Gurun RM50 satu metrik tan. Kapasiti pengeluaran di Kemaman ialah 600,00 metrik tan per month, kalau diangkut kesemuanya ke Gurun bermakna RM30 juta satu bulan dibazirkan. Satu tahun RM360 juta. Adakah Menteri Kewangan, Perdana Menteri, pegawai-pegawai Kementerian Kewangan tidak reti semua ini? Tidak ada kepakaran? Saya rasa semua telah faham tetapi masih lagi perkara ini dilakukan. Itu contoh yang paling mudah. 50 tan satu metrik diangkut dengan lori dan siapa tuan punya lori, dia sudah dapat untung di situ. Kenapa tidak dicantumkan loji itu duduk bersekali dan sampai hari ini walaupun telah dijanjikan oleh Kementerian Kewangan akan ada laporan oleh S.Atkin tetapi sampai hari ini laporan itu tidak sampai, tidak dibentangkan. Perwaja masih rugi. Perwaja diprivatize pada tahun 1976, asal pun memang sudah rugi. Privatize oleh kerajaan pada tahun 1976, sudah 5 tahun, masih rugi. Tiga tahun kerugian RM200 juta. TV3 rugi, NST rugi! Adakah ini bermakna something wrong

kepada sistem privatization kita? Itu yang perlu dikaji sebelum kita bergerak untuk menampung perbelanjaan-perbelanjaan yang ada dalam buku yang dibentangkan pada hari ini.

Dalam kes MAS, asalnya ialah entiti kerajaan, diswastakan balik kepada kerajaan, deprivatization. Tetapi dalam kes UEM-Renong, ia bermula sebagai sebuah syarikat swasta, dilahirkan sebagai anak swasta tetapi akhirnya kerajaan juga kena ambil alih. Ini satu perkara buruk yang luar biasa. Bermula dengan entiti swasta tetapi kerajaan kena selamatkan, sedangkan projek yang diberikan kepada PLUS, kepada UEM-Renong dan anak-beranak, keluarganya ialah semua projek menguntungkan. Lebuhraya Utara-Selatan (PLUS), pembinaan hospital 11 buah tanpa tender, pembinaan Stadium Bukit Jalil, Jambatan Pulau Pinang, tanah Stadium Negara, sekolah-sekolah, apa lagi? Banyak lagi! Empangan Bakun pun dia masuk. Semua projek menguntungkan tetapi boleh rugi, macam mana? Saya tidak reti. Projek untung tetapi rugi. Saya bukan marah kepada Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan. Dia kena balik tanya bos dia dan balik jawab ini mengikut apa yang diarahkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, banyak lagi?

Tuan Husam bin Haji Musa: 5 minit lagi, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Okay, 5 minit, boleh digunakan di sebelah petang ini.

Tuan Husam bin Haji Musa: Guna apa?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Masa cukup, 5 minit lagi.

Tuan Husam bin Haji Musa: Oh, sambung petang..

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sambung 5 minit nanti.

Tuan Husam bin Haji Musa: Sambung petang 10 minit pun tidak apa..[Ketawa]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan ini ditangguhkan sekarang sehingga jam 2.30 petang.

Mesyuarat ditempohkan pada pukul 1.00 tengah hari.

Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang.

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah) ***mempengerusikan Mesyuarat***]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, persidangan kita disambung semula. Dijemput Kubang Kerian sila sambung, tadi bunyi macam sudah hendak habis, sila.

2.32 ptg.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Tuan Yang di-Pertua, apa dia?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Silakan.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Ya, ya, terima kasih.

Tadi kita sedang membincangkan tentang langkah kerajaan untuk membeli UEM dan Renong. Saya telah sebut bahawa UEM dan Renong mempunyai hutang yang besar dan hutang tersebut akan dipindahkan kepada kerajaan apabila kerajaan mengambil alih syarikat ini.

Mengikut interview oleh Dato' Azman Yahya yang diadakan dengan *Business Times* pada Julai 30, 2001 hutang ataupun liability UEM lebih daripada RM20 bilion dan saya menjangkakan paling tidak hutang UEM ialah RM27 bilion.

Jika kita tambah atau campurkan dengan hutang yang telah diambil alih oleh kerajaan daripada pembelian MAS sebanyak RM10 bilion, untuk dua syarikat ini sahaja hutang kita, hutang negara akan meningkat dengan serta merta menjadi RM37 bilion. Dan dicampur dengan RM1.8 bilion bagi pembelian saham MAS dan RM3.8 bilion bagi saham UEM-Renong, pembelian sahaja akan berjumlah RM5.6 bilion.

Jika kedua-dua harga saham dan tanggungan ini dicampur, ia sudah meningkat menjadi sekurang-kurangnya RM42 bilion dalam dua exercise, penglibatan tanggungan dan wang tunai kerajaan ialah RM42 bilion dan tidak termasuk apa yang telah disebut sebagai hutang Halim bagi pembelian syarikat besi di Filipina sebanyak RM3 bilion yang telah saya sebut sebelum ini.

Apa yang saya ingin tumpukan sekarang ialah, mengapakah IWK gagal, mengapakah PERWAJA gagal, mengapakah MAS gagal, kemudian mengapakah UEM-Renong gagal. Kita telah sebutkan aset-aset dan kemudahan yang telah diberikan oleh kerajaan yang begitu lumayan kepada Syarikat Renong dan UEM yang telah berkembang begitu besar dengan projek yang begitu banyak tetapi pada akhirnya terpaksa menyembah kerajaan dan meminta pembelaan daripada kerajaan dalam bentuk pengambilan alih ini.

Mestilah ada sesuatu sebab mengapa perkara ini berlaku. Lebih-lebih lagi jika kita ukur daripada dasar penswastan kerajaan itu sendiri. Garis panduan

penswastaan yang telah ditentukan oleh kerajaan sendiri sekurang-kurangnya ada lima. Yang pertama ialah tujuan daripada penswastaan ialah untuk mengurangkan beban kewangan kerajaan. Ini yang paling besar sekali iaitu dengan cara penswastaan, beban kewangan kerajaan dapat dikurangkan tetapi sebaliknya telah berlaku. Amat terang kepada kita bagaimana dalam empat kes ini PERWAJAny, IWKnya, MAS dan UEM-Renongnya, bukan kos kewangan kerajaan dikurangkan, bahkan kerajaan terpaksa mengambil alih beban kewangan yang lain, yang dahulunya ditanggung oleh swasta, sekarang menjadi tanggungan rakyat jelata, tanggungan kita semua. Itu yang pertama.

Yang kedua ialah tujuan penswastaan ataupun objektif penswastaan ialah untuk meningkatkan kecekapan tetapi adakah kecekapan itu telah meningkat jika sekiranya firma ataupun syarikat ini gagal,. Jadi kecekapan tidak bertambah bahkan kalau kita lihat dalam kes MAS, semasa MAS dipegang oleh Tan Sri Aziz bekas pegawai awam kerajaan, prestasi MAS adalah begitu cemerlang tetapi apabila MAS diswastakan, keadaan menjadi terbalik. Bukan kecekapan yang bertambah bahkan kemerosotan yang wujud.

Jadi, hypothesis kerajaan daripada awal lagi adalah silap. Tidak semestinya satu-satu entiti yang diswastakan akan menjadi lebih cekap bahkan dalam setengah kes pengkorporatan adalah lebih baik, adalah option yang lebih munasabah bagi kerajaan tetapi kerajaan terburu-buru menswastakan semua entiti yang dianggap memberikan keuntungan termasuk JPJ akan diswastakan kepada DRB-Hicom yang saya telah sebutkan dalam Dewan ini, kerajaan akan kekurangan hasil untuk 15 tahun konsesi, paling tidak ialah RM7 bilion kerana pada hari ini kerajaan tanpa memberikan potongan kepada operator swasta, sudah mengutip RM2.2 bilion dalam satu tahun hasil dan dalam masa 15 tahun dijangka akan mengutip RM70 bilion. Tetapi 10% hingga 15% terpaksa diberikan kepada operator, bermakna RM7 bilion akan dipotong daripada pendapatan ini atas kadar 10% potongan.

Ini tidak menguntungkan kerajaan dan dalam isu yang sama dalam isu pos umpamanya telah mencabul prinsip yang ketiga dalam konsep penswastaan yang telah digubal oleh kerajaan iaitu penswastaan ialah satu cara Kerajaan Barisan Nasional memberikan peluang perniagaan kepada bumiputera, pegangan kepada bumiputera, tetapi dalam Pos Malaysia, Phileo Allied Berhad ialah sebuah syarikat non bumi tetapi dalam masa yang sangat singkat, sebulan masa, kerajaan telah membuat keputusan menswastakan Pos Malaysia kepada Phileo Allied Berhad

dengan satu sahaja alasan iaitu kerana Phelio Allied mempunyai 'a cash rich' sebanyak RM1.3 bilion daripada penjualan Phelio Allied Bank. tetapi pada masa yang sama, banyak lagi syarikat yang mempunyai 'a cash rich' yang lain. Apakah sebenarnya kriteria yang telah digunakan, penentuan kriteria inilah yang akan menentukan sama ada penswastan ini akan berjaya ataupun akan gagal. Prosedur-prosedur penswastan itulah yang akan menentukan sama ada penswastan itu akan berjaya ataupun gagal.

Cara penswastan ala Barisan Nasional kita lihat bahawa penswastan diberikan tanpa open tender ataupun open beat. Tidak ada pertandingan, persaingan yang sihat bagi mana-mana syarikat untuk mendapatkan satu-satu kontrak penswastan. Bahkan diberikan mengikut pilihan pihak berkuasa pada satu-satu masa. Sesiapa yang mempunyai hubungan politik yang baik pada satu masa yang tertentu, mereka akan mendapat projek ini dan setengahnya dalam kes Putera-LRT umpamanya, seperti yang dilaporkan oleh seorang konsultan yang telah dilantik, yang kita bincangkan dalam Perbekalan Tambahan ini untuk membayar, bayaran fee konsultan tersebut, dalam laporan yang telah dibentangkan dalam satu seminar bahawa BOT - build of transfer kes Putera-LRT adalah satu kes yang silap kerana kerajaan tidak terlebih dahulu mempunyai master plan dan estimate yang menyeluruh bagi pihak kerajaan tetapi menyerahkan estimate projek tersebut kepada swasta yang membolehkan mereka menaikkan harga dengan sesuka hati, dan sebab itu kita lihat kos Putera-LRT ialah RM3.5 bilion, yang dianggap tinggi pada harga pasaran.

Jadi, semuanya adalah satu gambaran mengapa penswastan ini boleh gagal. Dan oleh sebab itu kerajaan mestilah membentangkan kepada rakyat, kepada kita semua, punca-punca bagi setiap syarikat ini gagal, adakah mereka menjadi tabung ataupun kantung bagi tabung politik yang tertentu dan ini sebab akhir daripada perniagaan mereka selepas satu masa yang tertentu, kita lihat liabiliti mereka lebih besar daripada aset.

Dalam kes UEM-Renong umpamanya, seperti yang disebut oleh Dato' Azman sendiri dalam wawancara ini, bahawa earning per share Syarikat UEM ialah 15 sen negatif, -15 sen, iaitu satu earning per share ataupun EPS yang sangat rendah dan nilai saham Renong yang dipegang oleh UEM kepada nilai asal, kata Dato' Azman ialah negatif RM3 NTA ataupun NTA negative RM3 yang menunjukkan bahawa syarikat ini berada dalam keadaan yang tenat tetapi kita membayar dengan

harga RM4.50 yang pada kira-kira biasa, RM4.50 jika dikira daripada harga purata saham UEM dalam tempoh tiga bulan yang lepas, iaitu harga purata dalam tiga bulan yang lepas ialah RM2.94. Dalam keadaan biasa, biasanya harga purata inilah yang diambil sebagai satu asas penentuan harga yang hendak ditawarkan.

Jika kita membandingkan RM4.50 harga sesaham yang dbayar oleh Dana Saham anak syarikat Khazanah kepada saham UEM yang harga puratanya dalam tiga bulan yang lepas ialah RM2.94 bermakna kita telah menawarkan premium sebanyak 53% ke atas saham-saham yang hendak kita beli. Ini jauh lebih tinggi daripada premium yang kita tawarkan kepada saham MAS, sekali pun jika kita mengambil harga pasaran yang terakhir, harga saham UEM terakhir sebelum digantung yang telah dinaikkan oleh sebab-sebab tertentu sebelum ditutup ataupun digantung daripada urus niaga ialah RM3.56. Sekali pun diambil harga ini sebagai ukuran, jika kita membayar RM4.50 satu saham, premiumnya ialah 26% lebih tinggi daripada harga saham yang ditutup pada waktu itu.

Saya menyebut perkara ini sebagai satu contoh bagaimana kosnya kepada kerajaan. Sebab itu dalam perbincangan belanjawan yang lepas saya telah menyebut pinjaman dan bon yang dikeluarkan oleh swasta ini juga perlu dikawal oleh kerajaan, perlu ada monitoring oleh kerajaan. Jika tidak, pada akhirnya bukan sahaja ekonomi kita mengalami masalah dengan NPL tetapi sebahagian daripada hutang ini akan ditanggung oleh kerajaan dan sebagai satu contoh, Tongkah umpamanya dalam surat khabar *The Sun* pada 2 Ogos 2001, Tongkah yang telah dijual oleh satu orang tokoh korporat yang telah menarik diri dari dunia korporat mempunyai hutang yang akan matang sebanyak RM2.53 bilion yang dijangka akan menjadi default ataupun tidak dapat dibayar oleh syarikat tersebut dan ini adalah satu jumlah yang besar. Itu tidak termasuk MAB - KLI sebanyak RM10 bilion.

Saya telah menyebut perkara ini dan ingin mendapat penjelasan sekali lagi dalam kes Mitcity Resources sebuah anak Syarikat Petronas yang diberikan konsesi menguruskan Menara Kembar di KLCC di mana Mitcity Resources dipunyai oleh Petronas sebanyak 76% dan MAI yang dipunyai oleh Ananda walaupun setengah orang panggil "ayahanda", sebanyak 24%. Maknya setiap RM1 sewa yang dibayar oleh Petronas kepada Mitcity Resources, 24 sen adalah bahagian Ananda. Kalau RM1 bilion bererti RM240 juta, kalau RM2 bilion bererti RM480 juta diperolehi oleh Ananda.

Yang saya hendak sebutkan ialah dalam keadaan perniagaan yang begitu mudah, Mitcity Resources hanya mengenakan sewa kepada Petronas, Petronas membayar sewa setiap bulan kepada Mitcity Resources. Inilah sahaja perniagaan tunggal Mitcity Resources tetapi Mitcity Resources dalam bulan Jun yang lepas telah mengeluarkan tiga bon bernilai RM4 bilion, RM3.92 bilion yang lebih tepat.

Jadi, apakah tujuan pengeluaran bon ini dan adakah pengeluaran ini dikawal oleh mana-mana pihak dalam negara kita. Saya tahu bahawa pengeluaran bon oleh mana-mana syarikat bursa saham memerlukan kelulusan Securities Commission (SC) tetapi saya rasa monitoring yang lebih besar, yang lebih atas ataupun lebih berkesan diadakan di peringkat Kementerian Kewangan sendiri.

Jadi, saya memerlukan penjelasan untuk apakah Mitcity Resources mengeluarkan bon sebanyak RM3.92 bilion pada hal perniagaannya hanyalah mengutip sewa daripada Petronas untuk bangunan yang didirikan oleh Petronas. Pada masa yang sama jika dikatakan bahawa Mitcity Resources ingin melupuskan bon yang asal yang dikeluarkan pada tahun 1997, bon itu saya jangka hanya dalam RM1 bilion lebih tetapi mengapakah jumlah yang besar akan dipinjamkan ke atas bon yang lain.

Keseluruhan fenomena ini perlu mendapat pengawasan, perlu diteliti lebih awal. Jika monitoring ini dilakukan daripada awal lagi saya telah sebutkan MAS tidak akan mengalami kerugian. Saya telah sebutkan dalam usul khas kita sebab-sebab daripada observation luar sahaja mengapa MAS rugi? Cukup dengan observation luar sahaja kita boleh katakan management MAS pada waktu itu adalah begitu lemah dalam semua segi. Kalau kapal terbang yang dibeli dengan begitu mahal hanya duduk atas bumi 60% lebih tinggi daripada pesawat pesaing, tidak ada guna sistem penerbangan. Mana ada sistem MAS kerana beli kapal terbang parking atas bumi, tidak diterbangkan di udara tetapi kalau Setiausaha Parlimen baca satu makalah bagaimana Pengerusi MAS pada waktu itu pergi ke Amerika dan order on the spot kapal terbang dengan begitu banyak.

Pada masa itu hanya bayar deposit 5% tetapi sekarang bila kapal terbang ini sudah siap tahun ini sahaja kita membayar tiga buah kapal terbang secara tunai sebanyak lebih daripada RM700 juta satu buah yang menyebabkan kita mengalami lebih kapal terbang pada masa yang sama tetapi pada masa yang lain juga ialah kos-kos kapal terbang ini menjadi begitu besar tetapi monitoring tidak berlaku. Sebab

itu syarikat ini boleh bungkus pada masa Singapore Airlines mempunyai keuntungan RM1.9 bilion dan Cathay Pacific mempunyai keuntungan RM1.6 bilion.

Jadi, di manakah kita katakan bahawa faktor-faktor ekonomi luaran yang memaksa MAS rugi dan bila Yang Berhormat bagi Tambun cakap suatu masa dahulu semasa kita membahaskan usul ini kita takut dijual kepada orang asing. Tetapi jika Yang Berhormat bagi Tambun baca *Business Times* dalam satu interview front page dengan Tan Sri Tajuddin pada waktu itu telah disebut dengan terang bahawa tiap-tiap kontrak penswastaan mesti ada satu perjanjian. Dalam perjanjian telah disebutkan hak kerajaan sebagai pihak pertama untuk mendapatkan mana-mana tawaran, mana-mana syarikat yang telah diswastakan tidak boleh dijual kepada orang asing sebelum ditimbangkan kepada kerajaan walaupun kita bercakap pada waktu itu tentang penjualan asing.

Pada hari ini Time dotCom diberitakan dalam surat khabar akan dijual kepada SingTel melalui Maxis, Maxis akan beli saham Time dotCom dan kemudian akan dijual kepada SingTel. Mengapakah dalam isu ini pemilikan asing tidak dibangkitkan tetapi dalam isu MAS begitu dimomokkan bahawa orang asing akan membeli MAS pada hal kita sudah ada perjanjian, clause yang begitu terang bahawa entiti swasta tidak boleh dijual kepada orang asing sebelum ditimbangkan oleh kerajaan.

Jadi, balik kepada monitoring tadi, ini adalah satu isu yang kritikal pada saya. Dalam kes BERNAS umpamanya, BERNAS dahulu adalah regulator, adalah pegawai penguat kuasa, penguat kuasa kepada player yang lain tetapi hari ini BERNAS memainkan double - *dual role* dia adalah operator swasta, dia juga adalah regulator. Jadi, bagaimana satu regulator boleh mengawal dirinya sendiri dan saya suka mencatatkan kebimbangan saya kerana BERNAS begitu aktif membeli pelbagai saham yang kadang-kadang tidak ada kena mengena dengan *core business*nya. *Core business* pada saya dalam entiti swasta adalah sangat penting.

Dalam Malaysia Airports dengan terangnya apabila Malaysia Airports telah membentangkan Annual Reportnya apakah item yang telah membawa Malaysia Airports rugi. Malaysia Airports rugi ialah kerana terlibat dalam *Formula One* yang tidak ada kena mengena *core business* Malaysia Airports Berhad. *Formula One* ialah satu projek mewah untuk menunjukkan kehebatan negara kita tetapi ia telah merugikan negara kita walaupun kita boleh kata ramai pelancong datang boleh duduk di hotel-hotel tetapi kosnya adalah begitu besar kepada negara.

Malaysia Airports saya difahamkan tidak dapat membayar bonus penuh kepada kakitangannya kerana kesuntukan *cash flow* dan saya telah sebut sebelum ini Malaysia Airports telah terpaksa membayar RM25 juta kepada FIMA yang menyewa satu bangunan di terminal lama di Airport Subang semata-mata kononnya pada waktu itu Malaysia Airports akan membina pusat pameran dan perdagangan dunia yang baru NECC dalam masa yang singkat FIMA telah diarah keluar, bayaran pampasan RM25 juta dilakukan. Pada masa yang sama RM30 juta dibelanjakan untuk bayaran consultant kepada NECC yang telah tidak jadi dilaksanakan.

Ini semua adalah bocoran-bocoran, tidak ada satu syarikat boleh berjaya jika bocoran ini berlaku. Tidak ada satu syarikat boleh kukuh jika bocoran-bocoran ini dibenarkan dan bocoran-bocoran ini berlaku tanpa ataupun dengan niat sengaja pihak kerajaan. Tetapi saya katakan pada waktu ini ialah kerana pengawalan daripada pihak kerajaan tidak wujud. Ini adalah satu keadaan yang sangat malang apabila kita mempunyai begitu banyak syarikat swasta tetapi kita tidak mempunyai unit kawalan yang berkesan di pihak kerajaan itu sendiri.

Tuan Yang di-Pertua, ...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Panjang lagi Yang Berhormat?

Tuan Husam bin Haji Musa: Tidak panjang, saya rasa sudah hendak gulung.

Saya menyebut apa yang telah disebut oleh Yang Berhormat bagi Rompin dalam satu surat khabar, *'The competition that is broad in wings would lower the cost and yet maintain the reliability of power supply.'* Ini dalam kes IPP tetapi saya rasa ini terpakai kepada semua iaitu pertandingan dalam satu-satu projek akan membawa kos yang lebih kurang, lebih rendah. Saya berharap kerajaan mengambil pelajaran dalam kes UEM Renong supaya kerajaan pada masa yang akan datang dapat melaksanakan tender yang terbuka secara sebagai satu cara untuk mendapatkan player yang benar-benar cekap.

Kalau kita bercakap meritokrasi untuk masuk universiti, mengapakah dalam hal hendak beri projek meritnya dikebelakangkan? Budak-budak hendak masuk universiti kita hendak berikan merit. Kita tahu dalam negara kita bukan sahaja orang Melayu kekurangan merit, orang India juga adalah lebih rendah pencapaian akademik mereka dan orang Iban, orang Kadazan juga lebih rendah pencapaian akademik mereka.

Dalam hal demikian, kerajaan masih lagi hendak pergi kepada meritokrasi tetapi mengapakah dalam pemilihan syarikat apa yang digembar-gemburkan sebagai meritokrasi itu tidak dilakukan. Mengapakah syarikat-syarikat yang tidak ada merit diberikan projek-projek sampai akhirnya gagal? Sepatutnya kita mulakan pengukuran merit itu, asas merit itu dalam keadaan-keadaan yang tertentu kepada penganugerahan kontrak-kontrak kepada syarikat-syarikat yang ada dalam negara kita.

Akhir sekali ialah yang saya hendak sebutkan dalam sejarah UEM Renong kita telah lihat bahawa syarikat ini telah menimbulkan kegusaran pasaran pada tahun 1997, pasaran saham maksud saya, apabila Suruhanjaya Sekuriti telah memberikan keizinan luar biasa kepada UEM Renong untuk melakukan *cross holding* di mana UEM sebagai anak telah membeli saham bapanya, jarang berlaku, biasa bapa memiliki anak tetapi dalam kes UEM Renong anak telah membeli saham bapa sebanyak 37%. Pada masa yang sama bapa mempunyai saham ke atas anaknya iaitu UEM sebanyak 32% atau 37% dan *cross holding* ini telah menimbulkan tanggapan negatif kepada semua pelabur terutama termasuk *minority share holder* sejak tahun 1997 tentang tata urus korporat kita sehinggalah sampai kepada hari ini.

Jadi, yang saya hendak katakan di sini ialah tentulah Securities Commission ini tidak berani mengeluarkan kelulusan tersebut yang dianggap luar biasa, yang dianggap mencacatkan tata urus korporat kita yang telah menakutkan pelabur-pelabur jika tidak ada keputusan politik. Jika pihak politik tidak memberikan kebenaran mereka, Securities Commission tidak akan memberikan kelulusan ini.

Jadi, yang saya hendak katakan ialah bahawa kerajaan sepenuhnya mestilah bertanggungjawab terhadap seluruh saga ini, skandal ini, kedudukan ini, kerosakan ini. Tidak ada mana-mana pemimpin baik Menteri Kewangan yang telah berhenti atau Menteri Kewangan sedang pegang jawatan terutama sekali Perdana Menteri, semua keputusan ini termasuklah pengambilan alih hutang Halim Saad sebanyak RM3 bilion diletakkan di bawah Danaharta untuk mengelakkan bankruptcy ke atas Halim. Semua ini adalah tindakan-tindakan politik sebagai menunjukkan bahawa UEM Renong dilindungi sepenuhnya dan ini adalah kesan yang sangat besar jika sekiranya kerajaan tidak dapat berterus terang kepada Dewan ini dengan secara yang terbuka. Mengapakah mereka telah bertindak demikian pada masa-masa yang lalu.

Kita yakin bahawa exercise yang mereka bu at ini jika tidak sepenuhnya telus dan mempunyai sebab-sebab politik yang tertentu dan ini adalah sangat penting kepada saya untuk mendapatkan penjelasan daripada pihak kementerian. Saya ucap terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya beri Yang Berhormat bagi Tambun.

2.55 ptg.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah [Tambun]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Sebagai Ahli Parlimen dan juga sebagai rakyat tentulah kita mempunyai rasa kebimbangan bila melihat berlaku *transaction* melibatkan berbilion ringgit. Yang perlu kita lakukan untuk melihat cara rasional dan adakah apa yang kita lakukan ini tidak dilakukan dalam dunia ekonomi.

Apa yang ingin saya sentuh di sini ialah mengenai dengan kegagalan pasaran. Kegagalan pasaran ini mengakibatkan firma-firma dalam pasaran ada yang bankrap dan ada yang menghadapi masalah kewangan. Bagi sebuah kerajaan apabila berlaku kegagalan pasaran dia ada dua alternatif.

Pertama, untuk membiarkan pasaran membetulkan dirinya sendiri, *self-correcting process* oleh pasaran. Dalam proses *self-correcting* ini, saya ingin berpandukan kepada, dengan izin, *UN Report on Global Investment 2000* kerana ini adalah model yang digunakan di Latin Amerika, di negara-negara Asia seperti Korea Selatan dan juga negara-negara Asia Tenggara terkecuali Malaysia ada berlaku tetapi kurang.

Berasaskan kepada *UN Report on Global Investment 2000*, pada tahun 1999 di Latin Amerika kegagalan pasaran ini akan mencetuskan apabila berlaku *self-correcting system* – apa yang akan berlaku wang daripada tempat yang *surplus*, *surplus fund area will flow into a deposit fund area*, dengan izin, maknanya dari tempat yang dana berlebihan kepada yang tidak cukup dana. Oleh kerana sektor swasta dalam negara tersebut tidak mempunyai kemampuan untuk melakukan *self-correction*, maka berlakulah pengaliran modal daripada luar.

Pada tahun 1999 di Latin Amerika melibatkan USD90 bilion dalam bentuk pengambilan alih syarikat-syarikat tempatan terutama oleh syarikat-syarikat Eropah, daripada Spanish companies dan juga daripada Amerika Syarikat. Antara negara yang terlibat secara besar-besaran adalah Argentina USD26 bilion; Brazil USD17.9 bilion. Apa yang ingin saya sentuh dalam laporan tersebut iaitu akibat daripada

pengambilan alih oleh pelabur luar ini telah berlaku defisit kepada akaun negara-negara Latin Amerika sebanyak USD56 bilion. Dia beli USD9 bilion berlaku defisit USD56 bilion, ini berlaku kerana pembayaran balik keuntungan dan dividen kepada syarikat-syarikat yang membeli. Jadi, ada *outflow of fund* yang menjejaskan ekonomi negara-negara tersebut.

Di Korea Selatan USD6 bilion terlibat, di negara-negara Asia Tenggara sebanyak USD20 bilion. Di seluruh dunia keseluruhan *takeover* ini pada tahun 1999 sahaja melibatkan wang sebanyak USD720 bilion, ada 6,000 *transactions* keseluruhannya dan apakah maknanya apabila satu entiti luar, satu pelabur luar mengambil pelaburan daripada negara-negara tertentu.

Saya berpandukan kepada *UNCTAD 2000 Report* mengenai dengan *cross border takeover*, saya ingin membawa dalam Dewan ini, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua:

“The UNCTAD Report 2000 – The areas of concern transient the economic and reach into the social political and cultural reigns. Industries like media and entertainment, for example, mergers and acquisition may seen to threaten national culture or identity more broadly. Transfer of ownership from domestic to foreign hands may be seen as eroding national sovereignty and amounting to recolonisation. Recolonisation is precisely what occurred in Asia after the 1997 financial crisis as the global bankers and transnational companies.”

Sekarang ini sudah ada 70,000 *transnational companies bought up private local asset at higher sales price.*

Ini laporan dari Bangsa-Bangsa Bersatu yang menggunakan terminologi “re-colonization”. Malah Bangsa-Bangsa Bersatu juga bimbang akan apa yang berlaku jikalau pihak luar mengambil alih. Oleh kerana kita tutup pasaran kita, kita tidak membenarkan maka tidak banyak terjadi di negara kita. Tadi saya kata ada dua alternatif, satu lagi alternatif, Tuan Yang di-Pertua, adalah alternatif campur tangan kerajaan. Ini ala Amerika Syarikat, modul Amerika Syarikat. Saya ingin mengambil salah satu contoh klasikal, melibatkan Crysler pada tahun 1979. Ianya adalah mengenai pengambilalihan ataupun campur tangan kerajaan dalam Crysler, dengan izin: “in late December 1979 the US Congress passed the Crysler Corporation Loan

Guarantee Act which President Carter signed the law on January 7, 1980... The Act provided Chrysler USD1.5 billion in Federal loan to correct this..." Itu satu.

Kedua, melibatkan yang baru long-term capital management, salah satu hedge fund company yang menghadapi kesukaran. Ini berlaku pada bulan September 1998, dengan izin "This argument may have lost some of its edge since the rescue of the flagship hedge fund long term capital management on 23 September. That was a day when William J Mc. Donald, President of the Federal Reserve Bank of New York called on the cream of the international financial establishment to refloat the fund which was virtually bankrupt. In only a few hours fifteen or so American and European institutions including three French banks came out with USD3.5 billion in return for a 90% share in the fund and a promise that a supervisory board would be established....". Dan yang paling besar, Tuan Yang di-Pertua, ini satu campur tangan kerajaan terbesar dalam sejarah dunia melibatkan savings and loan associations di Amerika Syarikat, dengan izin. "In August 1989 Congress passed a 50 billion dollar savings and loan bail out, part of a one hundred and sixty Swiss billion dollar package over ten years and the largest Federal rescue in United States history. The bill created the Resolution Trust Corporation to dispose off ailing thrifts and transfer the assets to new institutions. The measure was expected to cause 1,000 to 2,000 institutions on the verge of bankruptcy to merge or fail and to restore the traditional emphasis on mortgage lending after the spate of speculations...". Tetapi yang penting, Tuan Yang di-Pertua, "...by early 1990 only 1,991, savings institutions were healthy, 400 were sick, 157 were insolvent, 393 had been seized, and the estimated cost of the bail out had escalated to more than 350 billion dollars".

Mengapa modul/model Amerika ini berlaku? Kerana orang Amerika tahu bahawa konglomerat ataupun institusi-institusi ini menjaga kepentingan negara Amerika Syarikat. Ia akan berlaku satu systemic race, ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang bangun, Yang Berhormat.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Nanti sekejap, systemic race manakala dibenarkan dia jatuh....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak beri.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: dia akan meninggalkan kesan. Sektor swasta ini bukan tidak berkesan. Dari segi belanjawan, dari segi hasil persekutuan Amerika Syarikat 70% ke 80% bergantung kepada cukai yang dibayar oleh sektor swasta. Serupa juga dengan di negara kita. Dari segi pekerjaan, pekerjaan ini melibatkan ramai orang bekerja dapat gaji, meningkatkan consumer confidence index yang akhirnya akan merancakkan aktiviti ekonomi dan di samping itu pengambilan alih tersebut pada ketika pengambilan alih berlaku kesukaran tetapi kerajaan Amerika Syarikat melihat bahawa atas dasar menjaga kepentingan negara dan juga melihat pada jangka waktu panjang bahawa institusi-institusi ini berdaya maju. Maka berlaku campur tangan tersebut.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih. Saya rasa fakta yang diberikan oleh Yang Berhormat itu tidak berapa tepat kerana loans and savings associations pada waktu itu kerugian besar kerana membuat pelaburan yang besar ke Mexico dan juga negara-negara Amerika Selatan. Juga dengan satu institusi lagi. Apa yang berlaku ialah apabila kerajaan Amerika mengumumkan package untuk menyelamatkan ekonomi Mexico dan Amerika Selatan, maka barulah ada pelabur-pelabur untuk menyelamatkan institusi ini. Bukannya dia menyelamatkan kerana internal problem tetapi kerana external problem and the American government's help-package to help Mexico and the Southern American countries.

Jadi saya hendak tanya, jadi jangan samakan apa yang berlaku, keadaan di negara kita hari ini, kerana negara kita hari ini berlainan benar, kita helping cronies and sanak saudara kepimpinan negara. Jadi, minta penjelasan sedikit.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Saya minta Yang Berhormat bacalah betul-betul ya. Ini bail out, ya. The largest in history.

Dan kemudian saya suka....

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Nanti, nanti biar saya habis. Biar saya habis dahulu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Biar dia habis dahulu Yang Berhormat.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Saya tidak suka mendengar cerita-cerita kroni ini, Tuan Yang di-Pertua. Saya beritahu dalam kita hendak membuat analisis, mengapa kita kata ini kroni? MAS dijual kepada Tajuddin

pada tahun berapa? 1994. Ketika itu siapa Menteri Kewangan? Dan banyak transaction berlaku pada masa itu.

Saya dalam PAC saya rasa Yang Berhormat pun tahu, ada bangunan yang tidak mendapat pre-qualification daripada JKR tetapi diarah oleh Menteri Kewangan untuk diberi kepada syarikat tersebut. Siapa yang menjadi Menteri Kewangan pada masa itu? Jadi kalau kita hendak membuat satu analisis yang berguna untuk negara kita, jangan letak satu terminologi. Kita sebagai seorang muslim kita *qhairul ummah* – umat terbaik. Jangan letak terminologi ini kroni, bila kita letak perkataan kroni awal lagi sudah tidak boleh kita hendak membuat analisis.

Saya tidak pernah menggunakan perkataan itu kepada bekas Timbalan Perdana Menteri, kerana kita di Parlimen kalau kita hendak analisis, kita analisislah, tidak perlu kita letak orang ini kroni orang ini, seolah-olah saya tidak tahu. Saya pun tahu juga tetapi saya tidak membincangkan perkara itu. Saya harap tidak usahlah menggunakan perkataan kroni ini. Kita bincang dengan betul, kalau kita cerita MAS cerita MAS. Saya MAS pun saya hendak salahkan kerajaan. Saya hendak tanya kepada Yang Berhormat Setiausaha, apabila disebut pada 31 Mac tahun 2000....

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang berdiri, Yang Berhormat..

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Nanti, nanti!

.....tahun 2000, MAS kerugian

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Nanti sekejap, Yang Berhormat.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: kejam, kejam.

..... MAS kerugian sebanyak RM1 bilion - 1.077 bilion. Saya baca muka surat 108. "Loss for the year..." - dengan izin. "Loss for the year is stated after charging". Charging antara lain, "depreciation of fixed assets, 1.061 bilion ini non-cash item". Kalau 1 bilion kita add back dari segi konsep cash flow dia jadi break even. Di sini ada cash flow dia. It is a break-even. The depreciation is for non-cash items, tidak melibatkan kewangan.

Kalau saya pergi membeli bangunan menggunakan RM100 ribu, oleh kerana keperluan accounting principle dia kata mesti ada depreciation dalam masa 10 tahun. Saya gunakan straight line maka pada 5% maka dia sediakan depreciation RM5,000. Saya sewa RM1,000 sebulan dapat RM12,000. Jadi dari segi profit and

loss, keperluan-keperluan accounting itu saya akan letak pendapatan RM12,000 tolak depreciation RM5,000 dan untung bersih saya RM7,000. Tetapi sebenarnya it is for non-cash items.

Itu sebab bila kita baca financial statements satu-satu corporation, kita baca tiga item statements:

- (i) Profit and loss statement;
- (ii) Balance sheet; dan
- (iii) satu cash flow statement.

Macam itu kita buat analisis. Kita tidak boleh biar orang kata rugi RM1.1 bilion. Kita kena explain, the depreciation is for non-cash items. Kalau kita analisis hendak beri loan kita tidak tengok semata-mata kepada kerugian itu, kita baca secara kualitatif apa dia aspek-aspek dan item dalam penyata kewangan tersebut. Baru kita tahu macam mana dia untung rugi. Ini saya harap kerajaan pun biar beri maklumat yang tepat

Dan ini mengelirukan. Saya cukup keliru bila saya membaca statement ini. Adakah item sebenarnya yang patut dijelaskan oleh kerajaan? Mengapa RM1.1 bilion baru jelas? Macam mana untung rugi tersebut?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah] : Ya.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih. Saya hendak mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Tambun kerana membahaskan perkara ekonomi yang sedang dihadapi oleh negara ini secara profesional yang tidak payah hendak menyentuh dengan hasrat jahat atau prasangka buruk. Kerana kalau hendak dikatakan kroni ialah bekas Timbalan Perdana Menteri yang juga Menteri Kewangan waktu itu, kalau hendak disenaraikan satu-persatu bagaimana sikap kroninya,. tetapi Yang Berhormat tidak mahu membangkitkan. Dan ini satu contoh yang baik, kerana kita biarlah berbincang tentang ekonomi ini berkaitan bagaimana kita hendak mengatasi kegawatan yang sedang kita hadapi untuk faedah rakyat dan negara tanpa hendak melahirkan satu cara dendam kesumat untuk menentukan siapa bersalah, siapa benar. Terima kasih Yang Berhormat.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Itu bukan bertanya itu, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: *[Ketawa]* Tuan Yang di-Pertua, kita tahu apabila kerajaan membuat keputusan, dia berasaskan kepada peringkat demi peringkat. Salah satu yang penting terlibat adalah analisis polisi ataupun policy analysis, bukannya membuat keputusannya nampak sahaja ambil terus. Dia ada policy analysis, dan policy analysis ini akan melibatkan step-by-step. Mula-mula examine.. apa masalahnya. Ini yang dilakukan oleh CDRC. CDRC bukan terdiri dari orang-orang politik. Dalam CDRC terdiri daripada profesional. Datuk Azman termasuk orang profesional, sudah lama dalam bidang perbankan. Orang profesional dia tidak minat kepada bunyi-bunyi politik ini. Macam kita sentuh Dato' Mohd Nor, saya kenal sangat dia. Dia membuat statement yang jelas, apa dia masalah MAS. Ini dia. Dia beritahu balik kerajaan ini dia, ada berlaku management yang tidak baik, dia letak secara profesional.

Jadi, dia lakukan policy analysis. Apa masalahnya, kemudian macam mana hendak membantu dan apa kesannya kepada ekonomi? Selepas itu apa alternatifnya, adakah kita mempunyai wang untuk melakukannya, selepas itu apa kesannya akan datang, adakah menguntungkan atau tidak menguntungkan. Ini bermakna satu proses yang panjang, bukan satu yang ad hoc dibuat oleh pihak kerajaan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Kepong. Sila.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Yang Berhormat bagi Tambun ada menyentuh beberapa perkara termasuklah dua alternatif yang diberikan tadi dan Amerika Syarikat saya bersetuju, bukan 100% kapitalisme, dia mesti ada ciri-ciri yang hendak kontrol ekonomi juga. Memang mereka bukan *laissez-faire* capitalism.

Walau bagaimanapun, Yang Berhormat sedarkah bahawa walau pun ada penasihat, ada pakar yang memberi nasihat yang baik tetapi di peringkat pelaksanaannya ada gagal sedikit. Misalnya dengan Bangunan MATRADE sekarang entahlah berapa tahun walaupun pihak penasihat memberi cadangan yang baik tetapi pihak kerajaan tidak mengambil kira sehingga berlakunya masalah berkaitan bangunan MATRADE. Berapa tahun sudah tidak dapat digunakan kerana pihak kontraktor tidak begitu layak untuk membina bangunan MATRADE itu.

Begitu juga dengan beberapa perkara, Yang Berhormat. Hari ini kita adakah sedar bahawa kita bincang dengan perbekalan tambahan memang kena mengena

penswastaan dan teroka dan sebagainya. Setakat ini kita ada 200 dan tiga syarikat telah pun diswastakan ataupun dikorporatkan, diperbadankan. Bolehkah Yang Berhormat terangkan kepada kita semua bagaimana dengan kriteria yang digunakan oleh Yang Berhormat tadi? Kita dapat mengemas kini pelaksanaan termasuk pelantikan ahli konsesinya?

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Ya, saya selalu berbincang dengan Yang Berhormat di luar Dewan jadi Yang Berhormat pun tahu apa yang saya hendak cakap dan saya akan sentuh apa Yang Berhormat nyatakan tadi. Biar saya teruskan.

Jadi Tuan Yang di-Pertua, saya bersetuju bahawa dalam konteks pengambilalihan UEM mesti berasaskan kepada prinsip ekonomi dan kewangan yang baik, *sound economic and financial judgement*. Pertama sekali, justifikasi dari segi industri tersebut sama ada UEM atau apa-apa dari segi kepentingan negara, adakah industri tersebut industri yang kritikal atau tidak kemudian kesan kepada ekonomi. Kedua, mesti mengambil kira kesan kepada ekonomi. Ketiga, dari segi nilai pelaburan dan keempat *viability* projek. Buat analisis secara sektor komersial ataupun sektor korporat menggunakan *net present value, liquidation process, on going basis process* dan sebagainya.

Jadi saya berbalik dari segi UEM, ada beberapa pertanyaan yang perlu mendapat jawapan daripada kementerian. Yang pertama, apakah punca kepada kegagalan UEM? Adakah kerana *management, operation, financial* ataupun *marketnya* tidak banyak kereta menggunakan *highway* so apa dia? Dan sekiranya di dalam proses tersebut nampak berlakunya *mismanagement* kita mesti tegas. Jangan dibiarkan *mismanagement* ini berlaku begitu dan tidak ada hukuman kepada orang yang melakukan *mismanagement* kerana kesan daripada dia melakukan *mismanagement* ini terpaksa negara tanggung satu masalah besar. Saya daripada awal Parlimen Kesembilan saya pegang kepada prinsip ini iaitu *strict disciplinary as concept*. Kita kena pegang kepada yang itu Tuan Yang di-Pertua.

Kedua, dari segi kepentingan UEM kepada negara. Saya tahu sedikit sebanyak melalui perbincangan saya dengan kawan-kawan saya dalam sektor swasta dari segi hubungan UEM dengan Bursa Saham Kuala Lumpur mempunyai kaitan rapat. Kita menghadapi jurang keyakinan oleh pelabur luar terutamanya atau *foreign funds managers* dan juga daripada dalaman dan antara salah satu yang dibangkitkan adalah UEM. Bermakna kalau masalah UEM ini boleh diselesaikan,

ada kemungkinan besar bursa saham kita akan menarik balik keyakinan. Ada orang mengatakan apa perlu bursa saham ini kita perbaiki. Saya ingat pendapat ini salah kerana dalam konteks sektor korporat, yang penting adalah bagaimana sumber pembiayaan untuk satu-satu syarikat itu diperolehi. Dari segi umumnya ada dua, satu pinjaman atau mempunyai sisi kewangan dan satu lagi ekuiti. Dari segi kedua-duanya kalau pinjam daripada institusi kewangan kosnya tinggi dan institusi kewangan mempunyai *first claim* kepada *cash flow*. Untung rugi dia mesti dapat faedahnya, kalau tidak bayar, dia buat setengah orang kata *memo interest*. Kalau 5% di atas BLR ditambah pula 3% lagi dan bagi syarikat korporat, yang paling baik ialah *equity financing* kerana dia mempunyai *reschedule valuenya*, dia tidak boleh *claim*. Setelah dibayar semua *cash flow* tuntutan ke atas *cash flow* baru dibayar kepada dia jadi kosnya murah. Apabila Bursa Saham Kuala Lumpur tidak sihat, IPO tidak ada dan sebagainya, ia menjejaskan kepada syarikat-syarikat untuk mendapat *equity fund* terutama dalam keadaan ekonomi yang *margin* kita tidak banyak. Dahulu *margin* 20% sekarang 5%. Dia perlukan kepada dana yang lebih murah. Di sinilah peranan BSKL kepada syarikat-syarikat korporat. Jadi perlu BSKL ini diberi daya maju supaya memudahkan syarikat untuk dengan izin, *raise equity sources of funds* daripada Bursa Saham Kuala Lumpur supaya dengan adanya mekanisme ini, syarikat-syarikat korporat mudah untuk menjalankan aktiviti dan merencanakan aktiviti sektor korporat.

Yang ketiga tentang jumlah pelaburan. Jumlah pengambilalihan RM3.7 bilion. Saya difahamkan akan diperolehi daripada Khazanah Nasional. Saya buat sedikit study ke atas Khazanah Nasional. Ia ditubuhkan pada awal tahun ini dengan modal RM100 juta kalau tidak silap saya dan sekarang ada *surplus* lebih kurang RM1 bilion yang mungkin akan digunakan untuk tujuan ini. Jadi maknanya dari keuntungan pelaburan khazanah itulah yang akan digunakan untuk pembelian. Tetapi bakinya daripada mana? Kalau RM1 bilion dari Khazanah, bakinya sebanyak RM2.7 bilion daripada mana. Kemudian yang keempat, UEM mempunyai hutang sebanyak RM26 bilion - satu jumlah besar. Mungkin dalam konteks negara, keseluruhan dana yang kita ada tidak begitu besar tetapi kita lihat satu jumlah besar. Malah dikatakan kalau UEM ini dibenarkan bankrap maka ia akan mengakibatkan NPL peningkatan sebanyak 5%. Jadi bagaimanakah strategi kerajaan dalam pengambilalihan yang hendak membayar dan melunaskan RM26 bilion, dari sumber

mana? Saya tahu ada yang hendak dijual aset-aset dan kita tidak boleh memberi maklumat. Saya difahamkan ada *net*.....

Dr. Tan Seng Giaw: [*Bangun sambil mengetuk pembesar suara*]

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Nantilah sekejap Yang Berhormat, terus ketuk macam itu sahaja, tunggu sekejap.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Nanti, nanti, dia hendak terus Yang Berhormat.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Sekejap, sekejap. Dari *net* aset iaitu aset tolak *liabilities* ada lebih kurang RM9 bilion tetapi kita tidak boleh bila lihat RM9 bilion kita rasa begitu *confident* kerana antara *book value* dengan *market value* berbeza. Jadi kita mesti lihat dari segi *liquidation process*, *liquidation analysis* itu pun *on paper* kalau kita buat *liquidation analysis*. RM9 bilion kita buat secara *on paper*, dia lebih kepada *assumption* dan teori tetapi dari segi *realizable value* sebenarnya mungkin tidak sama dengan *book value*, mungkin jauh lebih daripada itu. RM9 bilion mungkin jadi hanya RM2.7 bilion. Jadi perkara-perkara ini mesti dilihat dengan jelas.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Saya pun tertarik kepada jumlah hutang yang disebutkan oleh Yang Berhormat Tambun tadi - RM26 bilion. Bukankah ini hutang Renong? Sebenarnya UEM lebih rendah lagi bahkan juga dengan IPO disenaraikan Time dotCom itu dan hutangnya pun dikurangkan. Sekarang bukan dianggarkan RM13 bilion sahaja dan saya minta penjelasan.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Saya ingat biar Yang Berhormat Setiausaha Parlimen jawab, RM29 bilion atau RM13 bilion kerana saya tahu ada orang ini beli ini, orang ini beli ini, [*Ketawa*] jadi bila dia beli, ini jadi anak syarikat ini dan akhirnya dia kena *assume* semua *liability*. Saya difahamkan lebih kurang RM26 bilion. Saya rasa elok kita letak lebih tinggi lagi daripada rendah jika jumlahnya begitu kerana kita hendak tahu macam mana jadual pembayaran balik daripada sumber mana. Kalau daripada sumber *business*, berbalik kepada adakah pengambilalihan ini akan mencetuskan *efficiency* yang lebih sehingga boleh mendatangkan keuntungan yang lebih sehingga membolehkan pembayaran balik dilakukan.

Kemudian dari segi harga saham. Saya ada dapatkan maklumat daripada beberapa sumber. Di sini saya rasa kerajaan lebih telus lagi, ada beberapa syarikat

yang membuat analisis termasuk Merrill Lynch yang membuat *estimate* kepada RM5.44 iaitu lebih tinggi daripada RM4.50. ini berasaskan kepada *worse case scenario* kerana ada syarikat yang membuat *evaluation* sampai RM13 atau RM12 pun ada. 'Dressner Clenvolve Benson RM12. Tetapi apa yang ingin saya nyatakan di sini bukan soal *figure* kerana saya lihat dari segi analisisnya dan maklumat yang diperolehi, dia tidak ada analisis sebenarnya. Dia beri satu *figure* sahaja. Kita tidak mahu dengar dari kerajaan yang kita mengambil bulat-bulat *figure* yang diberi oleh mana-mana *expertise* baik dalam negara kita mahupun luar negara. Saya ingat orang kita sudah ada kepakaran untuk membuat kajian. Saya setuju macam *net tangible asset value per share* dalam berapa sen sahaja, ada premium RM4.50 tersebut dan premium ini Tuan Yang di-Pertua, mesti dikaji secara yang *detail* kerana bila kita buat *evaluation* kita menggunakan *net book value* satu asas. Kemudian kita gunakan harga-harga yang kita lihat selama satu tahun atau berapa dan syarikat-syarikat yang terlibat dalam bidang yang sama kita buat *comparative studies*.

Kemudian kita lihat dari segi *liquidation net present value* dan yang bahaya sekali apabila kita kaji daripada sudut *on going basis* ini, dia membuat satu *financial projection* sama ada 20 atau 30 tahun dan di sinilah mengapa daripada 8 syarikat ini mempunyai perbezaan dari segi *figure* dia kerana ini berasaskan kepada firma tersebut membuat andaian-andaian dia, *assumption*. Kalau dia buat *assumption* yang optimistik, harganya mungkin 15. Kalau pesimistik dia jadi RM5.44. Jadi kita sendiri perlu buat analisis terutama bila kita gunakan *valuer* luar. Dia bukan tahu keadaan dalam negara kita. Saya lihat dalam kes LRT umpamanya kita menggunakan *valuer* luar bila didesak. Bila guna luar, dia tidak tahu sistem pengangkutan kita, dia akan tanya kita berapa banyakkah penumpang akan naik dan kita pula bagi *figure* yang tidak *verify* dan kita pula terima bulat-bulat. Jadi ini mesti ada analisis, jangan terima bulat-bulat. Yang luar ada juga baik, yang dalam ada juga baik. Macam kalau *banker* dia panggil CH William. Kalau letak Rahim & Co dia terima, kalau Kepong & Co tidak terima. Dia ada *bias* dia. Jadi kita mesti buat analisis secara *detail* sama ada nilai-nilai harga yang diberikan oleh *valuer* luar atau dalam itu sama dengan analisis kita. Saya rasa kementerian mempunyai kepakaran yang lebih daripada orang luar dalam menentukan dan mengesahkan sama ada *assumption* yang dibuat itu betul atau tidak dan gunakan satu *assumption* yang paling konservatif. Biar konservatif maknanya kita bayar duit kurang. Biar rendah daripada tinggi begitu optimistik sekali.

Kemudian yang keenam, yang ini cukup interesting Tuan Yang di-Pertua, tentang nilai aset atau kos UEM ini. Saya faham macam ini Tuan Yang di-Pertua, projek-projek infrastruktur sebenarnya patut dijalankan oleh kerajaan....

Tan Sri Dato' Seri Dr. Abdul Hamid Pawanteh: Yang Berhormat

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya, ada yang minta penjelasan.

Tan Sri Dato' Seri Dr. Abdul Hamid Pawanteh: Saya mohon penjelasan daripada Yang Berhormat terhadap 7 firma perunding yang disebutkan tadi, kalau boleh tolong sebutkan ketujuh-tujuh supaya kita lebih memahami kredibiliti masing-masing. Yang keduanya Yang Berhormat berhujah mengenai nilai atau *valuation*. Bolehkah Yang Berhormat terangkan kepada saya sedikit mengapa Kumpulan Renong UEM ini seharusnya tidak dinilai dari segi MTA tetapi berasaskan kepada *discounted net present value*. Terima kasih.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Tuan Yang di-Pertua, saya ada maklumat di sini. Ketujuh-tujuh syarikat itu terdiri daripada CLSA Ltd. yang menganggarkan – ada dua *figure* yang diberi - RM13.08 dan RM7.30. Saya percaya RM7.30 ini lebih konservatif. CINB sebenarnya menjadi managers untuk transaction ini meletakkan kepada RM6.54, 'Rico's Palace' - RM9.86, RHB - RM6.10, Arab Malaysian Merchant Bankers Securities (AMMB) - RM4.74, Merrill Lynch - RM5.44, 'Dressner Cleanvolve Benson' - RM12.05.

Kemudian mengenai dengan yang mana satu asasnya? Sebenarnya, dalam ucapan saya tadi, saya sudah sentuh dalam membuat penilaian harga saham, ia mempunyai beberapa kaedah. Ia tidak gunakan NTA ataupun net book value semata-mata kerana ia historical, perkara yang telah dibelanjakan dan sebagainya. Nilai net book value itu satu nilai. Ini yang dikatakan konservatif. Ini bermakna kalau kita gunakan net book value, ia cukup konservatif. Kemudian gunakan kaedah yang lain, net present value, discounted juga cash flow, on going basis dia buat cash flow, selepas itu kaji daripada segi liquidation basis dan ~~berbagai-bagai~~ asas kerana pembelian syarikat bukan berdasarkan kepada nilai historical semata-mata tetapi juga nilai masa hadapan. Ini bermakna, kita membeli sekarang, membeli cash flow dia, yang akan berlaku pada masa akan datang.

Jadi, di mana sahaja apabila penjualan saham dilakukan. Ini sudah menjadi satu sistem di seluruh dunia, ia akan kaji sampai ke peringkat masa hadapan. Malah sistem ini bukan sistem yang kita wujudkan sendiri Tuan Yang di-Pertua. Ini adalah

sistem yang digunakan di semua negara malah sistem accounting kita, bukan sistem accounting yang kita wujudkan, kita gunakan sistem yang diwujudkan oleh sistem dunia, terutama sistem UK dan sistem US.

Tuan Yang di-Pertua, tadi saya menyebut, mengenai dengan asset value ataupun kos UEM. Saya kata ini interesting kerana kita tahu sebenarnya projek-projek infrastruktur ini sepatutnya dilakukan oleh kerajaan tetapi, oleh kerana kerajaan tidak mempunyai belanjawan yang cukup, belanjawan pada 1997 sebanyak RM58 bilion, 1998 - RM61 bilion, 1999 - RM67 bilion, 2000 - RM81 bilion dan untuk tahun 2001 ini lebih kurang RM86 bilion. Dengan itu, kerajaan pindahkan kepada swasta dan saya percaya swasta ini pun bukan hendak sangat buat benda-benda, projek-projek infrastruktur. Jadi, yang saya interesting ini, katalah projek ini dibuat oleh kerajaan, tidak diserahkan kepada swasta, berapakah harga projek ini sepatutnya?

Jadi, di sini kita boleh buat analisis sama ada kita serah kepada swasta tadi, dalam tempoh waktu, katalah projek ini dibuat dalam tempoh 10 tahun, ia dibuat oleh swasta, adakah kosnya lebih rendah lagi daripada dibuat oleh kerajaan? Kerajaan macam ambil alih balik, satu yang sepatutnya dibuat. Kalau katalah kita kata projek keseluruhannya RM30 bilion, saya buat satu andaian. Kalau daripada awal dibuat oleh kerajaan, bukan oleh swasta, RM40 bilion, ini bermakna satu keuntungan pada kerajaan bila dia beli balik tetapi, kalau kosnya RM30 bilion, kerajaan buat RM20 bilion, ini satu kerugian pada kerajaan. Jadi, tidak ada masalah kita pindah kepada swasta dan kita ambil balik. Dalam waktu itu kita tidak perlu mengeluarkan duit kerana kita tidak ada duit. Belanjawan yang kita bagi ini untuk pendidikan pun sudah 14%, itu cukup penting. Pembangunan jalan luar bandar - RM1 bilion lebih, penting. Subsidi untuk beras - RM600 juta, penting.

Jadi, kalau ini digunakan untuk buat infrastruktur daripada utara ke selatan, maka sebahagian besar daripada orang ini keluar, makna jalan bandar tidak ada. Jadi, dilakukan secara swasta tetapi, pengambilalihannya mestilah satu yang menguntungkan....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya Jeli.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat bagi Tambun. Saya tertarik dengan hujah yang dikemukakan oleh Yang Berhormat bagi Tambun mengenai projek-projek yang didahulukan oleh pihak-pihak swasta. Memang kita tidak nafikan akhir-akhir ini banyak projek

infrastruktur umpamanya yang menggunakan kaedah deferred payment. Saya hendak tahu daripada Yang Berhormat bagi Tambun, apakah projek-projek Yang Berhormat Tambun nampak projek-projek yang dibina oleh swasta itu lebih murah jika berbanding dengan yang dibina oleh kerajaan yang sudah kita nampak. Ini kerana, sekarang ini apa yang berlaku umpamanya, saya sentuh sedikit. Umpamanya apa yang berlaku sekarang ini, semasa penjualan MAS dahulu, dalam tahun 1994, kerajaan telah menjual MAS pada satu harga tertentu dan pada ketika itu, MAS telah membuat keuntungan yang munasabah. Tetapi, dengan harapan bila mana MAS diswastakan, maka keuntungan MAS akan berlipat kali ganda.

Jadi, dari sudut situ bagi pandangan saya, seolah-olah kerajaan sudah mengalami kerugian kerana terpaksa menanggung beban yang jauh lebih besar sekiranya operasi MAS itu diteruskan oleh kerajaan pada ketika itu dan banyak lagi contoh-contoh lain yang akan saya kemukakan dalam ucapan saya. Jadi, saya minta kalau boleh Yang Berhormat bagi Tambun beri satu kes di mana swasta lebih murah daripada kerajaan dalam apa-apa jua bentuk. Sekian, terima kasih.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak pakai cakap atas angin ini. Kita perlu buat analisis. Adakah bila MAS diurus oleh kerajaan, harga minyak tidak naik. Foreign exchange tidak naik. Kalau dahulu kata MAS ada RM10 bilion pinjaman daripada luar, turun ringgit Malaysia daripada RM2.50 kepada RM3.80, adakah sama juga RM10 bilion? Tentu ia naik. Jadi, analisis ini perlu kepada asas yang betul. Lihat kepada figure dan juga atas apa yang berlaku. Jadi, kalau atas angin macam itu sahaja, tidak betul. Kita cakap soal ekonomi, soal kewangan. Ia bukan berdasarkan satu andaian kosong.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya Kemaman.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya hendak buat andaian mengenai Lebuhraya Utara ke Selatan ini. Pada asalnya, kosnya dianggarkan bernilai lebih kurang dalam RM2 bilion tetapi pada akhirnya kontrak diberi lebih kurang dalam harga RM3.4 bilion. Hasil daripada future income daripada tol yang akan dikutip oleh PLUS ini, hasil itulah yang sekarang ini digunakan untuk membuat hutang-hutang yang menyebabkan hari ini semua konsesi, maknanya all ia punya future income sudah digunakan hari ini dengan pengeluaran bon dan sebagainya untuk membangunkan projek-projek lain. Inilah yang berlaku pada hari ini yang menyebabkan mereka stuck dengan hutang yang

begitu banyak dan projek-projek yang akan mereka laksanakan seperti LRT dan sebagainya tidak dapat projection seperti mana yang difokuskan.

Jadi, apabila kita lihat bagaimana they are trap into their own problem, loan ini. Inilah yang menyebabkan mereka dalam keadaan sekarang. Jadi, saya hendak tanya Yang Berhormat, apabila keadaan berlaku seperti ini, maka adakah wajar kerajaan menggunakan resources kerajaan untuk menyelamatkan, sedangkan mereka sepatutnya kalau perlu dibankrapkan, patut dibankrapkan dan **strict** dia punya aset dan jangan kita buat protection kepada mereka ini yang menyalahgunakan future income dia. Sekian, terima kasih.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya kita hendak selamatkan UEMkah hendak selamatkan siapa? Adakah UEM tidak penting? Saya beranikata Tuan Yang di-Pertua, company kekal, individu tidak akan bankrap. Kalau dia tidak mahu, orang lain ambil. Berapa banyak syarikat bankrap? Yang memang dah syarikat yang betul-betul tidak ada nilai langsung, ia bankrap. Ini ada highway semua, ingat orang tidak mahu ambil? Saya baca surat khabar awal tadi, tahun 1999 berlaku take over global, USD700 bilion. Ini bukan jumlah kecil, orang sanggup ambil. UNTAC sendiri buat satu laporan. Ia kata ini satu recolonization. Ini benda real. Jangan kita ingat, kita seronok, biar dia bankrap, ia takkan bankrap. Ada orang lain yang akan ambil alih pada harga mana dan ada orang yang kaya. South Korea, berapa banyak syarikat ia diambil alih oleh syarikat luar dan kemudian kepada orang South Korea dan Latin Amerika yang terlibat banyak, langsung take over ini, tiap-tiap tahun ia akan melihat dividen ia dan keuntungan ia pergi ke Wall Street, pergi ke mana dan ia jadi manusia yang hanya melihat sahaja.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya, Kubang Kerian.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat bagi Tambun. Ancaman beli daripada orang asing Yang Berhormat sebut adalah masalah pembelian MAS. Adakah Yang Berhormat sedar bahawa MAS dengan kerajaan sudah ada perjanjian. Dia tidak boleh jual kepada orang asing. Jadi fakta asas itu, kita kena pakailah.

Yang kedua, Yang Berhormat banyak cakap atas anginlah, minta maaf. Assumption itu, assumption ini, polisi itu, polisi ini. Boleh tidak kita pergi kepada

spesifik asas polisi Yang Berhormat telah sebutkan tadi dan satu contoh seperti yang Jeli minta. Mana satu yang swasta buat lebih murah daripada kerajaan buat. Kalau kita buat andaian sahaja, kita tidak akan berlaku adil. Ini wang rakyat berbilion-bilion kita buat andaian, saya rasa tidak kena.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Saya harap Yang Berhormat dengar apa yang saya cakap. Saya tanya Setiausaha Parlimen tadi, yang mana lebih murah? Saya tidak buat andaian kata Saya tanya, saya kata saya gunakan jumlah tertentu kalau kita ambil lebih murah, maknanya untung, kalau lebih mahal, tidak untung. Option pada siapa? Adakah sektor swasta kita mempunyai kapasiti untuk mengambil option ini? Sektor swasta kita tidak ada kapasiti. Negara-negara Latin Amerika tidak ada kapasiti. East Europe tidak ada kapasiti, Korea Selatan yang kaya tidak ada kapasiti, Jepun tidak ada kapasiti. Adakah Malaysia ada kapasiti, sektor swastanya? Dalam keadaan yang keuntungannya sedikit, bank mana hendak bagi pinjam? Jadi, akhirnya option ini tidak akan di"exercise" oleh orang kita dan untuk menyelamatkan tuan punya, dia ada hak kalau option ini tidak di"exercise", jual pada siapa yang mahu ambil?

Di negara lain pun ada option. Bukan negara kita sahaja ada option. Sistemnya bukan sistem yang kita cipta sendiri, yang kita belajar daripada orang lain, digunakan di semua negara. Option ini tidak ada exercise, tidak bermakna option itu. Dari segi on paper, mungkin. Saya ingat cukuplah, ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, dia tidak bagi.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Itu sahaja kita punya bincang-bincang ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Last, last, last.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya Tumpat. Last Tumpat ya.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan sahabat saya Yang Berhormat bagi Tambun. Saya meneliti, mendengar ucapan Yang Berhormat daripada awal lagi dan saya kagum dan saya dapat memahami perasaan sebenar Yang Berhormat berkaitan dengan pergolakan khususnya UEM, Renong ini. Salah satu perkara Yang Berhormat sebutkan tadi ialah tentang bagaimana hendak mencari nilai atau harga yang setepatnya untuk kerajaan dalam

pembelian Renong dan UEM ini. Malah Yang Berhormat sebutkan tujuh penilaian-penilaian yang semuanya tinggi-tinggi belaka berbanding nampaknya dengan harga akhir yang ditetapkan oleh pihak kerajaan.

Kita juga tahu dalam MAS dahulu, harga yang dibeli dua kali ganda daripada harga terakhir saham MAS yang dipasarkan di BSKL. Jadi, bolehkah tidak Yang Berhormat setuju dengan pandangan saya dan pohon penjelasan, bahawa akhirnya yang menentukan harga MAS RM8.00, yang menentukan harga Renong, UEM RM4.30 lebih kurang, bukanlah cadangan-cadangan daripada tujuh atau lapan konsultan-konsultan ini tetapi sikap, pandangan, pimpinan yang ada di depan ini dengan syarikat yang berkenaan. Masa MAS dahulu, Menteri Kewangannya ialah Ahli Parlimen bagi Merbok hari ini. Harganya ditentukan sebegitu tinggi sehinggakan menyebabkan kemarahan Menteri Kewangan yang ada hari ini.

Oleh itu, harga Renong, UEM ini tidak setinggi yang mungkin akan diputuskan jika Menteri Kewangan yang lalu masih lagi Menteri Kewangan. Oleh itu, bolehkah tidak saya dapatkan penjelasan daripada Yang Berhormat bagi Tambun bahawa harga nilai syarikat-syarikat yang sudah dibeli, yang sedang dibeli dan yang akan dibeli tidak nampaknya bergantung kepada teori-teori yang Yang Berhormat sebutkan, tidak juga bergantung pada cadangan-cadangan berlandaskan senario-senario oleh konsultan-konsultan yang nampaknya dilantik oleh kerajaan tetapi tertakluk semata-mata kepada hubungan politik pemimpin yang ada dengan syarikat-syarikat yang dipunyai oleh orang-orang yang terlibat. Terima kasih.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Tuan Yang di-Pertua, saya telah pun memberitahu tadi, ada tujuh konsultan dan figure nya ada. Saya ingat kita boleh lihat nanti pembelian itu pada harga berapa? Kalau yang paling rendah, Merrill Lynch RM5.44, paling tinggi CLSA - RM13.08, kita lihat nantilah sama ada akan beli pada RM20 ataupun tidak? Jadi, ini satu yang kita boleh saksikan sebenarnya berlaku.

Tuan Yang di-Pertua, kemudian daripada segi keuntungan akhirnya. Adakah pembelian ini menguntungkan atau tidak. Saya harap mendapat penjelasan daripada kementerian tentang cash flow ia di masa hadapan. Kita lihat dalam pembelian-pembelian atau take overs yang berlaku, ada yang rugi, ada yang untung dan kita harap mendapat maklumat nanti.

Saya ingin menyentuh mengenai dengan satu perkara, Tuan Yang di-Pertua, tentang strategi penyebaran maklumat, oleh kerana sekarang kerajaan terlibat dalam

soal takeovers ini, dan ini akan mendatangkan banyak implikasi. Salah satunya ialah implikasi politik dan kita tahu bidang yang kita bincang ini agak teknikal bagi setengah anggota masyarakat. Dia tidak tahu. Jadi, minta kementerian untuk letak dalam bentuk maklumat yang paling mudah difahami oleh semua pihak. Dan sekiranya berlaku juga ada salah tafsiran dibuat, itu tidak apa, itu berasaskan kepada pendirian politik masing-masing. Tetapi dari segi kerajaan ada keikhlasan tersebut, pengambilalihan ini atas tujuan-tujuan yang ikhlas hendak mempertahankan negara, dia bagi satu gambaran yang besar. Jangan setakat hendak menyelamatkan Bursa Saham Kuala Lumpur umpamanya, itu sahaja tidak ada qualification ataupun dari segi menyelamatkan ekonomi. Tidak ada. Biar bagi secara detail supaya difahami ada implikasi politik ini.

Dan akhir sekali, Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyentuh mengenai dengan pelaksanaan projek-projek penswastaan. Saya berharap dalam projek-projek penswastaan akan datang kerajaan mesti memperkukuh framework structure tersebut dengan mewujudkan sistem kawalan, a control system yang berkesan. Saya dapati dalam projek-projek swasta syarikat mempunyai kuasa yang begitu besar dia buat projek infrastruktur. Ini projek kerajaan, dia buat. Tetapi dia mempunyai kuasa yang besar ikut suka apa yang dia hendak buat. Dan kita perlu faham balik bahawa sektor swasta bila dia melakukan sesuatu projek, dalam pemikiran dia hendak buat keuntungan. Di sini kemungkinan yang berlaku mismanagement ini.

Jadi, mesti ada control system yang dibuat oleh kerajaan termasuk dalam semua aspek control system, dari segi aspek management dia, dari segi kewangan, dari segi hendak mengambil loan, pelaksanaan projek mengikut standard yang dikehendaki termasuk dari segi penggunaan wang. Apabila dapat keuntungan diceritakan dalam akhbar mendapat keuntungan memecah rekod Malaysia berapa bilion hutang tidak bayar.

Jadi, mesti ada kontrol. Bermakna bila kita perlukan projek swasta ini, perlukan kepada Dewan untuk membuat legislation, kita buat legislation. Bermakna setiap projek-projek penswastaan mesti akhirnya accountability daripada pihak kerajaan dan kerajaan kontrol dari segi semua aspek-aspek perjalanan dan operasi syarikat tersebut, mesti dikuasai oleh kerajaan sendiri. Kalau tidak penyelewengan akan berlaku, pentadbiran pengurusan yang tidak betul akibat daripada tidak mempunyai kepakaran untuk melaksanakan pengurusan tersebut.

Macam dari segi pinjaman, bila ada offshore financing center di Labuan, diumumkan hendak jadi pusat offshore center dunia. Jadi, masing-masing sudah rasa begitu besar kalau hendak ambil pinjam offshore. Padahal pinjaman domestik ada, tidak ada risiko. Kalau kita hendak pinjam luar bermakna kita kena reserve duit kita. Dia panggil hedging, dia buat hedging. Makna hendak bayar dari segi US Dollars dia mesti simpan dalam US Dollars ataupun dia boleh forward US Dollar, tetapi ini meletakkan risiko kepada orang yang tidak ada kepakaran, dia mungkin rugi. Di sini kerajaan boleh kontrol. Mengapa pergi pinjam US Dollar? Mengapa pergi pinjam yen? Business yang bergantung kepada foreign loans akan terdedah kepada risiko naik turun harga wang pada setiap hari. Ini satu risiko besar. Kita hendak tanggung risiko business satu,, hendak tanggung pula risiko kewangan.

Jadi, saya berpendapat kerajaan mesti ada kontrol, kerajaan berkuasa, segala decision yang hendak dibuat mesti dibuat oleh kerajaan, tidak sewenang-wenang dibuat oleh Board of Directors syarikat-syarikat tersebut. Ini akan tidak memberi kebaikan kerana kita mesti terima projek-projek kerajaan yang sepatutnya dalam tangan kerajaan masih lagi dianggap projek kerajaan, bukannya projek sektor swasta walaupun diswastakan.

Kemudian satu lagi, Tuan Yang di-Pertua, falsafah ekonomi. Saya ingat kita perlu lihat balik kepada falsafah ekonomi. Kita tahu pada asasnya ada dua falsafah ekonomi. Sistem sosialis yang di...

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Lipis.

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, sahabat saya kata orang kampung tanya, tetapi perkara macam ini memang menarik perhatian daripada orang-orang kampung terutama apabila kita hendak berbelanja banyak wang untuk menyelamatkan syarikat yang disebut tadi.

Saya amat tertarik hati dengan apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat bahawa syarikat ini yang hendak kita selamatkan ini pada masa akan datang mestilah dikuasai atau dikontrol oleh kerajaan. Tetapi apa yang telah kita alami selama ini di mana kalau sekiranya kerajaan terlalu kontrol dan menguasai segala keputusan yang hendak dibuat oleh syarikat-syarikat, maka perjalanannya akan menjadi lembap yang mana keputusannya dibuat dengan tidak dapat dibuat dengan segera. Jadi, dari segi itu dia ada konflik Yang Berhormat. Ada konflik bermakna kalau kita serahkan kepada kerajaan, katakan Ministry of Finance, katakan yang ada

kuasa untuk membuat sesuatu keputusan, ataupun kepada Board of Directors yang tidak terikat kepada kerajaan, maka dia ada percanggahan di situ. Jadi, apakah aspek-aspek tertentu atau jangka masa yang tertentu yang boleh kita cadangkan supaya which part to be controlled, which decision not to be controlled dan sebagainya. Harap dapat penjelasan yang lebih lanjut daripada Yang Berhormat kerana kita memang nampak selama ini kita banyak yang kontrol tetapi akhirnya kita dapati bahawa syarikat itu juga tidak mengalami keuntungan. Dan kalau kita tidak kontrol, jadi macam ini. Maksudnya dia telah berbelanja beribu-ribu juta sedangkan kita hendak belanja berapa ratus juta pun kita kena bawa ke Dewan ini.

Itu sahaja Yang Berhormat, terima kasih.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Tuan Yang di-Pertua, ada dua level dari segi pengurusan. Satu day-to-day operations. Yang itu kita serahkan kepada management hendak buat decision apa pun dia buatlah. Lagi satu dari segi dasar-dasar besar. Dasar hendak pinjamkah, hendak gabung. Renong hendak beli UEM kah atau UEM hendak beli Renong. Ini dasar-dasar besar. Yang ini perlu dibuat perlu diminta kelulusan daripada kerajaan di bawah sistem kawalan tadi.

Di samping itu juga Kementerian Kewangan pun kena canggihlah. Tingkatkan efficiency, jangan dilewatkan sesuatu keputusan. Saya difahamkan FIC umpamanya mesyuarat sebulan sekali, hendak buat decision penting pada waktu kita berhadapan dengan ekonomi macam ini. Tidak bolehkah mesyuarat tiap-tiap minggu ataupun se minggu dua kali? Jadi, efficiency ini perlu ada di semua pihak, bukan swasta sahaja tetapi juga kepada pihak kementerian. Kalau perlu FIC tiap-tiap minggu, tiap-tiap minggu. Kalau orang itu sudah banyak sangat jawatan, kita kurangkan jawatan supaya dapat menumpu kepada kerja secara lebih efisien.

Tadi saya menyentuh perkara akhir, Tuan Yang di-Pertua, tentang falsafah ekonomi. Kita perlu melihat secara serius. Pada umumnya ada dua sistem ekonomi. Satu sistem sosialis. Kita tahu ini dirancang dan dilaksanakan oleh kerajaan. Sistem ini sudah luput oleh zaman. Yang tinggal lagi mungkin Korea Utara dan juga Cuba. Dan Korea Utara pun ramai mati, berjuta orang yang mati kerana tidak cukup makan. Cuba pun sudah mula bawa sistem market economy, bukan lagi sistem ekonomi yang dilaksanakan oleh kerajaan. Satu lagi sistem kapitalisme. Sistem kapitalisme dia lepas semua. Buatlah swasta apa jadi semua itu. Kalau ada market failure kerajaan akan tentukan market correct itself, dengan

izin, ataupun kerajaan campur tangan seperti mana saya telah jelaskan. Dan satu sistem lagi dia mixed economy. Yang ini saya hendak sentuh sedikit.

Mixed economy ini ada yang mengatakan sistem ini sistem ekonomi Islam. Ada yang kata dia mixed economy. Mixed economy ini kalau projek kerajaan, kerajaanlah buat; kalau projek swasta, swastalah buat. Kita jangan pindah sangat. Ada projek-projek kita tidak boleh pindah kerana dia mempunyai kepentingan besar kepada masyarakat. Projek-projek ini mesti dilaksanakan oleh kerajaan. Walaupun berapa harganya, kerajaan sendiri mesti laksanakan. Bermakna ada sektor-sektor perkhidmatan dan ekonomi yang mesti dilaksanakan oleh kerajaan dan ada yang dilaksanakan oleh swasta. Yang berbentuk, dengan izin, public goods biar kerajaan melaksanakan; yang private goods biar pihak swasta yang melaksanakan.

Terima ka sih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Bagan, Bagan.

4.57 ptg.

Tuan Lim Hock Seng [Bagan]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Pagi tadi Ahli Yang Berhormat bagi Serdang dia ada berkata bahawa Menteri Kerja Raya merangkap Pengerusi Parti MIC akan membangkitkan perkara berkenaan dengan sekolah bantuan penuh dan sekolah bantuan separuh penuh di Kabinet yang akan datang ini. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat bagi Serdang dia sebagai seorang Naib Pengerusi MCA pusat dan juga Presiden MCA

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Mana tanya dia, Yang Berhormat? Dia tidak boleh jawab.

Tuan Lim Hock Seng: Tadi dia tidak membenarkan saya buat penjelasan dua kali. Ramai dari sini pun mahu buat penjelasan dia langsung tidak benar.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yalah, tapi tidak bolehlah macam ini. Bukan dia bercakap.

Tuan Lim Hock Seng: Sebagai seorang Naib Pengerusi Presiden MCA dan Presiden MCA sendiri pun tidak berani membangkitkan hal sekolah bantuan penuh dan sekolah separuh bantuan di Kabinet ini. Ini sebenarnya telah berlaku pada masa dahulu. Apabila ada syor atau ada cadangan untuk meratakan kubur di sekitar Kuala Lumpur sini tetapi Presiden MCA tidak berani cakap apa-apa pun. Akhirnya Pengerusi MIC telah membangkitkan hal ini di Kabinet dan Kabinet telah membuat keputusan tidak memajukan tanah-tanah kubur di Kuala Lumpur.

Tuan Yang di-Pertua, sekiranya kita membincangkan sekolah bantuan penuh dan sekolah separuh bantuan ini, perkara yang selalu menarik perhatian ini ialah baru-baru ini berkenaan dengan syarat-syarat meminjam buku teks sekolah. Sebenarnya pada dua tahun yang dahulu saya pernah membangkitkan hal ini. Pada masa itu pun ada berlakunya tidak sama rata berkenaan pinjaman buku teks sekolah ini. Dan minggu yang lepas saya pun pernah membangkitkan hal ini. Dan hari ini beliau juga membangkitkan hal ini.

Saya berharap kerajaan boleh menyemak berkenaan syarat-syarat yang tidak adil berkenaan dengan pinjaman buku teks di sekolah bantuan penuh dan sekolah separuh bantuan di negara kita ini. Pada masa sekarang kerajaan mengehadkan bahawa ibu bapa bagi murid-murid sekolah bantuan penuh dikira RM2000 ke bawah boleh dapat pinjaman buku teks tidak kira bilangan murid-muridnya di dalam satu keluarga. Tetapi bagi sekolah separuh bantuan mereka di bawah RM700 sebulan gaji bulanan baru boleh dapat pinjaman buku teks untuk semua murid-murid di dalam satu keluarga. Seterusnya- sehingga RM1,000, jikalau melebihi RM1,000 tidak dapat pinjam apa-apa pun. Tuan Yang di-Pertua, inilah satu ketidakadilan berkenaan dengan pendidikan negara kita ini.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) **mempengerusikan Mesyuarat**]

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin juga bertanya tentang Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan (Cina) Damansara. Saya membaca dalam surat khabar bahawa sekolah Damansara ini, sebuah sekolah baru gantian, Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan (Cina) Damansara akan dibuka pada 16 September ini dan serentak dengan pembukaan sekolah gantian baru ini, ramai masyarakat Cina telah mendesak supaya Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan (Cina) Damansara yang lama perlu dibuka semula.

Sekarang sekolah ini telah dikunci dan ramai di antara masyarakat atau pertubuhan-pertubuhan di negara kita ini, tidak kira apa kaum, termasuklah kaum Melayu, kaum India telah melawat ke sekolah lama ini dan mereka juga telah memberi sumbangan sama ada dari segi kewangan atau dari segi semangat untuk memberi galakan kepada murid-murid dan ibu bapa murid-murid yang masih belajar di sekolah lama ini. Kami mendesak kerajaan supaya mengambil kira pandangan dan seruan masyarakat untuk mengekalkan Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan (Cina) Damansara yang lama itu, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyentuh berkenaan dengan kajian gaji anggota polis yang kita pernah berbincang dalam Dewan yang mulia ini. Saya merujuk kepada *Hansard* pada bulan Disember tahun yang lepas, di mana kami ada membuat pertanyaan berkenaan dengan kajian gaji anggota polis di dalam negara kita ini dan Timbalan Menteri Dalam Negeri iaitu Yang Berhormat bagi Alor Setar, pada masa itu beliau menjawab, dia kata, "Tidak munasabah kerajaan sengaja hendak melambat-lambatkan kajian ke atas kenaikan pangkat." Sebenarnya bukan pangkat, kenaikan gaji. "Segala dakwaan yang dibuat oleh Yang Berhormat di Dewan ini memang kita pandang serius dan sepatutnya tidak harus dibuat. Walau bagaimanapun, saya ingin memberi jaminan bahawa kajian gaji ini sedang dijalankan. Sebagai seorang Timbalan Menteri, saya tidak mempunyai hak untuk menentukan macam mana panjang atau pendekkah kajian itu dibuat."

Bulan 12, Disember. Sekarang sudah masuk Ogos, sudah 8 bulan tetapi sebelum soalan ini dibangkitkan, telah banyak kali dibangkitkan dan kerajaan sudah mengambil masa lebih kurang satu tahun untuk mengkaji gaji anggota polis ini.

Tuan Yang di-Pertua, dalam Budget 2000, kerajaan pun telah menjamin bahawa anggota polis akan mendapat RM100 sebulan untuk semua anggota polis tetapi saya dapat aduan dari anggota polis bahawa sehingga sekarang di mana RM100 sebulan untuk anggota polis ini tidak ditunaikan, Tuan Yang di-Pertua.

Berkenaan dengan uniform anggota polis, pada masa dahulu mereka boleh dapat RM10 sebulan, elaun dobi uniform tetapi RM10 elaun dobi uniform ini pun sudah ditarik balik, tidak lagi wujud. Mereka diberi dua set uniform pada satu masa dahulu dan dengan asas kata ekonomi kita telah merosot, maka diberi satu set tetapi saya dapat satu surat aduan dari seorang anggota polis, berkata, "Kebanyakan anggota polis berpangkat rendah, Konstabel hingga Sub Inspektor juga tidak dibekalkan dengan pakaian seragam. Akhirnya mereka terpaksa membelanjakan wang mereka sendiri untuk tempah pakaian seragam di kedai jahit. Pakaian yang dibekalkan pun tidak berkualiti. Ada di antara mereka tidak dibekalkan pakaian seragam hampir 2 hingga 3 tahun."

Tuan Yang di-Pertua, baru-baru ini kerajaan juga mengumumkan bahawa anggota *traffic cops* akan menerima RM250 sebulan kepada semua anggota polis, hanya kepada *traffic cops* sahaja. Saya ingin bertanya kepada kerajaan, adakah RM250 sebulan yang diberi kepada *traffic cops* ini meliputi semua anggota trafik di Cawangan Trafik kerana bukan semua anggota trafik ini kerja di luar atau mengawal

trafik di luar. Ada juga di antara mereka membuat kerja-kerja kerani di dalam pejabat iaitu di Cawangan Trafik.

Dan mengapa kerajaan hanya memberi kepada *traffic cops* dan tidak memberi kepada semua anggota polis? Jikalau hanya memberi kepada *traffic cops*, maka moral kerja anggota-anggota bukan *traffic cops* ini akan jatuh dan juga memberi satu pandangan kepada orang ramai bahawa ada bezanya antara *traffic cops* dengan anggota-anggota polis yang lain seperti yang bekerja di Cawangan Siasatan Jenayah, Cawangan Narkotik, Cawangan Special Branch dan lain-lain yang wujud lagi, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua, dalam surat yang saya terima dari seorang anggota polis, mereka juga mengadu bahawa kerajaan melaung-laungkan untuk menggalak segala urusan kerja mereka perlu dijalankan melalui komputer tetapi beliau kata di kebanyakan bahagian di lain-lain pejabat atau lain-lain kementerian, mereka dibekalkan dengan alat komputer tetapi di bahagian polis, mereka tidak diberi *computer set* kepada pegawai-pegawai dan pegawai-pegawai terpaksa membelanjakan wang mereka sendiri untuk membeli komputer bagi kegunaan tugas harian mereka dan ada di antara mereka terpaksa membawa komputer sendiri ke pejabat dan membuat kerja tugas rasmi di dalam rumah. Inilah satu laung-laungan yang dikatakan oleh kerajaan supaya ramai pegawai digalakkan menggunakan komputer.

Tuan Yang di-Pertua, ada juga orang kata Menteri Pertahanan lebih prihatin kepada Angkatan Tentera kerana dalam satu dua tahun ini, banyak tuntutan kebajikan termasuk kenaikan gaji telah ditunaikan oleh kerajaan melalui Menteri Pertahanan tetapi Menteri Dalam Negeri merangkap Timbalan Perdana Menteri kurang prihatin tentang tuntutan-tuntutan anggota polis. Sebab itulah jawatankuasa mengkaji gaji anggota polis mengambil masa bertahun-tahun untuk menimbangnya.

Juga ada orang kata, dalam pilihan raya yang lepas, anggota Angkatan Tentera banyak mengundi calon pembangkang. Sebab itu kerajaan takut kepada mereka dan beri banyak kemudahan, faedah dan naik gaji kepada anggota tentera.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.....

Tuan Lim Hock Seng: Sebaliknya.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, undi sulit, macam mana Yang Berhormat tahu? *[Ketawa]*

Tuan Lim Hock Seng: Senang sahaja, di Lumut, kalau buka peti undi di kawasan sana, boleh dapat tahu berapa undi dari siapa. Seperti juga kalau anggota polis.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ini anggapan Yang Berhormatlah ini.

Tuan Lim Hock Seng: Ha, ini memang.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Teruskan ucapan.

Tuan Lim Hock Seng: ...memang kita tahulah. Undi pos untuk anggota polis, apabila buka, 100 undi – kalau pembangkang dapat 3 undi, sudah gelak sampai gigi jatuh. *[Ketawa]* Sebaliknya anggota polis banyak mengundi Barisan Nasional tetapi kerajaan anggap undi ini sudah tentu ada dalam tangan dan tidak perlu peduli kepada mereka. Jadi, ini adalah hakikat di mana anggota polis dalam menuntut kenaikan gaji atau lain-lain faedah, mereka berani membuat sesuatu dan kami dari Barisan Alternatif tidak

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan Lim Hock Seng: Ya, tidak ada. Barisan Nasional juga tidak ada. *[Ketawa]*

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan Lim Hock Seng: Kami di sini juga memberi satu seruan di mana apabila menuntut sesuatu, mereka perlulah berani dan kita tidak mengecam tindakan-tindakan polis dalam menjalankan tugas mereka ini. Kebanyakan anggota-anggota polis menjalankan tugas mengikut perintah dan orang yang di atas sekalilah yang membuat perintah dan mereka memerintah supaya ceramah politik diharamkan.

Kelmarin, saya melalui sebuah kampung di Tasik Gelugor dan saya nampak banyak kenderaan FRU berhenti di Balai Tasik Gelugor dan Yang Berhormat bagi Tasik Gelugor pun ada di sini. Tidak tahulah adakah Yang Berhormat bagi Tasik Gelugor mengarahkan supaya mereka *standby* di sana. *[Disampuk]* Ya, ya. Kerana ada yang kata meraikan ulang tahun parti PAS di kawasan Tasik Gelugor. Tidak payah takut kepada pembangkang. Tidak payah takut. *[Disampuk]*

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Yang Berhormat bagi Bagan pergi sama ke majlis PAS itu kot, tanda sokongan kepada hasrat PAS hendak jadikan Malaysia negara Islam, begitu? *[Ketawa]*

Tuan Lim Hock Seng: Saya pernah menganggotai ceramah PAS dan kami bekerja dengan parti PAS untuk menentang Barisan Nasional [*Tepuk*] [*Sorak*] untuk mewujudkan satu negara yang lebih adil, tidak ada korupsi. [*Tepuk*] Satu masyarakat yang adil dan demokrasi, bukan serupa Barisan Nasional di mana mereka takut hilang kuasa, takut hilang pentadbiran, maka pakai ISA dengan sewenang-wenangnya. [*Tepuk*] Habis *Black Metal*, sekarang Mujahiddin pula, [*Ketawa*] Al-Ma'unah, lagi apa lagi? Semua tangkap masuk lokap. Semua tangkap masuk ISA. Kalau ada bukti yang kukuh, hadapkan mereka ke mahkamah, [*Tepuk*] [*Sorak*] dengan menunjukkan meriam, *rocket launcher*, senjata-senjata yang dirampas, semua pameran di mahkamah. Barulah ini memberi satu keyakinan kepada rakyat. Sekarang hanya takut hilang kuasa, maka hendak menyekat gerak-geri parti pembangkang.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat jangan pergi jauh, nanti lupa apa yang Yang Berhormat ingin bentangkan. [*Ketawa*]

Tuan Lim Hock Seng: Sebenarnya di peringkat ini, apa pun boleh ceritalah....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Bukan lain sebab. Saya ingin hendak bantu Yang Berhormat, jangan terkeluar sangat jauh. Apa Yang Berhormat sediakan belum bentang lagi, mungkin Yang Berhormat hendak bangkit.

Tuan Lim Hock Seng: Sebenarnya apa yang sudah saya sedia, telah habis saya katakan. [*Ketawa*]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat, orang lain hendak berucap.

Tuan Lim Hock Seng: Tidak boleh hilang. Tetapi ini juga satu perkara perkembangan terbaru dan juga satu perkara yang penting di mana kami menyeru supaya kerajaan menimbang gaji dan faedah-faedah untuk anggota polis dan kami tidak menyalahi kegiatan anggota polis di peringkat menjalankan tanggungjawab mereka. Mereka hanya menjalankan tanggungjawab atas perintah dari atasan. Pegawai-pegawai yang tertinggi sahajalah yang membuat satu arahan di mana ini tidak dialu-alukan oleh satu negara yang demokrasi kerana hendak menyekat, hendak memusnahkan segala kegiatan-kegiatan parti pembangkang ini. Itulah pendirian kita dan kita harap kerajaan boleh pandang berat tentang pengaduan semua ini. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Batang Lupar.

4.16 ptg.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar [Batang Lupar]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya duduk di Dewan ini dan mendengar sebahagian daripada hujah-hujah Yang Berhormat bagi Tambun dan saya amat tertarik sekalilah. Bagan pun boleh tahan juga cerita hal polis tetapi apabila mengatakan demokrasi, menceritakan hal mahkamah, keadilan dan sebagainya itu, belum tepat lagi.

Kalau kita lihat, Yang Berhormat jangan kita taksub sangat dengan cerita demokrasi. Kadang-kadang kita tidak faham. Bagi Yang Berhormat pasti tidak faham. Saya banyak faham dan lebih faham lagi. Saya dididik dalam jurang yang demikian. Tetapi dalam masa yang sama saya juga menerima hakikat bahawa negara kita perlu dijaga daripada apa sekali, cara, masalah dan malapetaka. Saya tidaklah ingin mengulang tetapi terpaksa mengulang fakta. Kalau kita pergi ke negara jiran kita, negara Indonesia umpamanya, saya sendiri pernah ditangkap oleh pihak yang menggunakan undang-undang sendiri, yang tidak ada penguatkuasaan oleh pihak kerajaan. Saya pernah ditahan selama dua jam dan saya tidak tahu apa akan berlaku, saya lihat orang bawa senjata, pedang, senapang, tombak dan sebagainya. Jadi, itu dalam satu situasi.

Yang satu situasi lagi saya pergi ke negara jiran juga saya berjumpa budak-budak meminta sedekah. Beratus-ratus ribu dalam satu bandar yang ada 2 juta penduduk. Anak-anak ini pergi jumpa kita mengatakan - dia tak boleh bercakap bahasa kita, tidak boleh berinteraksi dengan bahasa Inggeris. Mereka menggunakan signal kata [*Sambil menunjukkan di perut*] Di sini, di sini, menunjukkan yang perut mereka lapar dan belum makan. Umur empat, lima tahun.

Dalam keadaan ekonomi sekarang ini, kita belum lagi ke Iraq, belum lagi pergi ke Korea Utara, kita belum lagi pergi ke seluruh benua Russia melihat bagaimana tertekan manusia yang telah terdedah dalam keadaan yang mana mereka apabila terlepas daripada belunggu Komunis dahulu, umpamanya di Russia, Soviet Union dan banyak negara yang terlibat, terus mengambil model demokrasi, kebebasan dan sebagainya ala-Amerika, ala British yang ada dilihat pada masa sekarang. Tetapi apa yang kita jarang menilai ialah berapa lamakah pihak England, berapa lamakah pihak Amerika, berapa lamakah pihak Perancis dan Eropah baru sampai ke tahap yang mereka ada sekarang ini.

Kalau kita lihat perjuangan kemerdekaan, perjuangan demokrasi di negara-negara tersebut, umpamanya di Amerika, semenjak Thomas Jefferson sebut, all man are created equal. Pada masa itu kita tahu Jefferson sendiri tidak percaya dengan evolution of slavery, dengan izin, dan masih banyak kesan yang menunjukkan dia masih percaya dengan soal itu. Dia tidak buat. Ada organisasi-organisasi yang tertentu pada ketika itu, dia bukan ahli. Maknanya, dia mewujudkan perkara all man were created equal itu, hanya celoteh di mulutnya sahaja, tidak benar. Benda ini diemblazoned dalam rumah-rumah memorial mereka. Tetapi benda ini adalah omong-omong kosong pihak mereka.

Hingga tahun 1960'an apabila Presiden Johnson membuat undang-undang, barulah wanita umpamanya banyak di negeri Amerika tidak boleh mengundi wanita mereka. Tetapi ini baru diwujudkan tahun 1960'an. Ini menunjukkan bahawa beratus tahun, hampir 300 tahun baru wujud kemerdekaan dan kebebasan, freedom dan sebagainya itu ala Amerika yang kita lihat sekarang ini.

Begitu juga England. Saya pernah berbincang dengan Peter Hind sendiri, Minister of Commonwealth, Britain. Saya berjumpa dengan Peter Hind, saya bercakap dengan Peter Hind, dia kata "you tak boleh cakap yang you punya corak demokrasi, cara liberalisasi kamu digunakan di negara Afrika dan di Asia yang mana baru mendapat kemerdekaan selepas Perang Dunia Kedua." Saya kata, "You sudah membudayakan demokrasi, sudah membudayakan kebebasan, sudah membudaya semua benda ini sudah menjadi budaya kamu. Jadi macam mana kamu, for all the last 1000 years almost." Daripada, Magna Carta dia buat 1215 dahulu. Yang Berhormat tahukah Magna Carta, sudah wujudnya kebebasan di England. Pada ketika ini England sudah berhasrat untuk mewujudkan kebebasan dan sebagainya. Tetapi semenjak Magna Carta itu dibuat - berapa kepala raja, kepala princes, kepala orang besar, kepala pemimpin telah dipotong oleh pihak Britain. Macam-macam telah berlaku semenjak itu dan tidak ada menunjukkan kebebasan, tidak menunjukkan demokrasi yang sebenarnya.

Bahkan pada masa sekarang kalau kita lihat dalam konteks demokrasi yang sebenarnya datang keadilan kepada semua manusia, belum lagi boleh dikatakan di Amerika dan di British wujudnya kerana pegawai-pegawainya, kalau polisnya. Macam mana treatment polis dengan orang coloured people umpamanya, orang macam kita ini, mungkin kita orang kelas dua kalau duduk di Britain dan Amerika. Jangan bangga sangat Kalau pergi ke sana baru tahu. Mungkin Yang Berhormat

sudah duduk di sana, saya pun sudah duduk di sana juga. Saya duduk di England empat tahun. Saya ketahui dan saya bercampur dengan mereka, bahkan saya acquired sebahagian daripada budaya mereka. Tetapi masalahnya, saya tidak menerima hakikat bahawa apa yang mereka amalkan itu sebagai yang baik tetapi yang baik saya terima. Saya mempelajari yang buruk dan menilai juga yang baik, melihat juga yang baik, saya terima yang baik tetapi yang buruk, saya tak terima.

Umpamanya, kalau kita lihat persoalan polis, Yang Berhormat sebutkan tadi, saya setuju. Tetapi kalau di Britain macam mana tindakan seorang polis apabila seorang coloured people melaporkan satu kehilangan barang-barang umpamanya, dan kalau orang itu Orang Putih yang melapur. Orang Putih itu satu treatment dan kepada orang yang melapur tadi satu treatment lain. Kalau orang kulit warna melaporkan kehilangan, the first impression kepada mereka ialah bahawa this is fault, mungkin dia bohong dan sebagainya, tanggapan (impression) yang pertama, the first impression. Tetapi kalau Orang Putih itu dia tangkap siapa yang salah, mungkin orang kulit warna yang curi barang Orang Putih ini. Ini tanggapan yang berlainan. Dia buat seribu daya mereka.

Jadi, diskriminasi daripada segi warna kulit sudah wujud di negara mereka terlalu lama. Sampai sekarang masih hidup walaupun undang-undang mereka kebebasan, demokrasi dan sebagainya semua ada. Jadi, dalam keadaan sekarang janganlah bangga sangat soal demokrasi, kebebasan. Kita kena lihat, pergi ke negara-negara ini.

Macam mana Rusia apabila hendak meng*adopt* Western democracy, principal dan practice, macam mana keadaan. Apa yang berlaku di negara mereka. Bread pun tidak keluar, barang makanan tidak cukup, duit pun tidak ada. Ada benda kita lihat departmental store, kosong kedai-kedai. Saya berada di sana Yang Berhormat, tidak lama – 8 hari. Saya melihat. Pergi merayau-rayau, lihat, tidak ada benda hendak dibeli pun. Rubel hari ini harga itu esok harga itu. Nilai ditukar dengan wang Amerika, kita bayar wang Amerika itu berlainan. Hari ini kita belanja lain, besok belanja lain tetapi makanan yang sama kita makan. Oleh kerana keadaan fluctuation of exchange rate itu berlaku. Oleh kerana ekonomi tidak terbendung.

Jadi, ini negara yang baru menerima hakikat demokrasi. Kalau kita lihat jiran kita, apa yang sudah berlaku. Hampir 3 milion orang tidak bekerja di Jakarta sahaja dan lihat juga di mana-mana tempat pun. Orang yang mempraktikkan, hendak membudayakan kebebasan dengan serta-merta dasar ini ataupun ideologi ini

hendak dipakaikan. Jadi, sebaik-baiknyalah sebagai kita, kita terima sedikit demi sedikit supaya orang kita membudayakan amalan-amalan ini, utopia ini sedikit demi sedikit sampai ini menjadi darah daging dan satu amalan yang boleh kita terima seterusnya. Kerana soal demokrasi, soal kebebasan dan semua sekali ini, kadang-kadang kalau kita tidak tahu menjaga diri sendiri. Tahulah kita macam mana hendak membuat rusuhan di jalan raya umpamanya, kita bakar rumah, bakar kereta, bakar apa benda sekali. Jadi, kita tidak tahu mana letaknya kebebasan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat...Yang Berhormat...Rompin bangun.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:...dan di mana letaknya menjadi anarchy.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Terima kasih. Seputeh hari ini dia pakai baju merah...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ini bukan soalan, itu penjelasan. *[Ketawa]*

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Bertanya kepada Batang Lumar, lepas itu disampuk oleh Seputeh memakai baju yang merah hari ini. Ada sesuatu yang bahaya untuk dia menyediakan diri dia untuk hari ini atau untuk malam ini. Untuk makluman kepada PAS bahawa Seputeh kacau dia merah hari ini – pakai baju merah.

Saya hendak bertanya kepada Batang Lumar. Ini konsep kebebasan, hak asasi manusia, ideologi utopia Barat ini, bila mereka menghujah tentang isu kebebasan, hak asasi manusia (human rights), konon inilah satu model demokrasi, model pentadbiran negara supaya hak untuk berkumpul, hak untuk berdemonstrasi, ini dihujahkan sebagai satu perkara yang mesti diikuti. Kalau tidak, kita di Timur ini tidak ada satu masyarakat yang bertamadun.

Tetapi saya hendak bertanya kepada satu contoh, apa pandangan Batang Lumar. Pertama, apa yang berlaku di Bosnia, yang berlaku dahulu sampai ada pembunuhan. Pada ketika itu kaedahnya berbeza. Lepas itu, di Inggeris sendiri, dia punya belakang dapur sendiri, the back door sendiri, di dapur sendiri ada Ireland. Di Ireland kita tahu bahawa di sana mana dibenarkan perkumpulan Katolik tidak dibenarkan bebas mengadakan demonstrasi, mengadakan hak berkumpul. Kadang-kadang IRA dia tahan. Cuma saya rasa dekat 2000 – 3000 lagi IRA yang ditahan di dalam jail di Ireland tetapi di sini tidak bising.

Mereka tidak bising tetapi macam dia ada double standard. Kalau sesuatu keadaan model itu baik kepada mereka, dia bertepuk tangan, inilah modelnya tetapi bila berlaku di belakang dapur mereka sendiri, macam di Ireland, dia senyap. Ini macam mana, ini kontradiksi Barat ini. Cakap lain, buat lain. Kadang-kadang lebih kepada kepentingan mereka. Bukan hangat untuk mengagungkan idea itu tetapi model dan idea ini – hak kebebasan, hak asasi ini, ini semua yang sebenarnya unsur-unsur digunakan untuk menjaga kepentingan mereka. Bukan sangat mahu melihat idealisme ini dilaksanakan dengan benar. Saya minta pandangan Batang Lupar.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Memang tepat sekali Tuan Yang di-Pertua. Kalau kita lihat dahulu apabila Malaysia didatangi oleh pihak pendatang asing menggunakan kapal dari Vietnam. Orang hanyut Vietnam itu datang banyak-banyak ke Malaysia dahulu. Jadi, apabila ada satu statement yang dibuat oleh kerajaan kita mengatakan kita hendak tolak mereka ke laut dan sebagainya, heboh di sana-sini. Bukan di sini sahaja, di Amerika tetapi masalah di sini Dato' dari Rompin, bukan salah orang Amerika sahaja. Amerika mempunyai ideologi dan pendapat mereka sendiri dan kepentingan politik dan negara mereka sendiri.

Tetapi apa yang menjadi masalah kita ialah ini – pak turut, parrot daripada negara kita ini ikut sama menuduh negara kita pun jahat juga. Tetapi bila berlaku orang Haiti datang ke Florida, betul-betul di kurung di laut. Sampai kapal karam orang mati di laut, tidak seorang pun berani bercakap. Di Amerika dia anggap ini perkara biasa sahaja. Tugas dan tanggungjawab pegawai-pegawai mereka. Tugas dan tanggungjawab security forces mereka, tugas dan tanggungjawab security guard mereka. Jadi, kita apa hendak bising. Mereka sudah buat, maknanya apa Amerika buat itu semuanya betul. Kita di sini bunuh orang di Amerika pun betul juga. Florida punya High Court, Supreme Court bersetuju yang menang ini George Bush ini, bapa dia pengebom Tripoli dulu, dia hendak bom dunia sekarang. Betul juga kata kita. Kita tidak bising-bising pun.

Tetapi kalau perkara ini berlaku di negara kita ini sudah sibuk di sana sini, yang kita kata

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat....Yang Berhormat....

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:...kita sudah tidak demokrasi, kita orang jahat, semua kerajaan jahat ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Kemaman bangun.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih. Saya hendak tanya kalaulah sistem Amerika pun tidak betul, Malaysia demokrasi tetapi ada ISAny, penyekatan medianya. Jadi, sistem mana yang paling sesuai. Jadi, PAS ada cadangkan supaya mengimplementasikan sistem Islam dihentam oleh UMNO. Jadi, apa yang terbaik ini, yang patut kita buat di Malaysia?

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Yang Berhormat, Yang Berhormat saya berterima kasihlah soalan itu. Bijak soalan itu. Pertama kali Yang Berhormat cakap bijak dalam Parlimen.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Menyampuk]*

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Ha, sebab Yang Berhormat. Soalan saya kata Amerika membudayakan demokrasi mereka sudah 300, hampir 400 tahun. England semenjak Magna Carta Yang Berhormat. Sudah hampir 800, 900 tahun membudayakan demokrasi, kebebasan dan sebagainya. Baru sampai ke epik sekarang, sudah 800 tahun, 400 tahun di Amerika. Baru sampai ke peringkat ini. Dalam keadaan ini pun, sebagaimana Yang Berhormat Dato' Rompin tadi cakap memang masih berlaku orang Ireland masih banyak ditahan.

Di Amerika, beribu orang yang ditahan oleh kerana tangkapan daripada imigresen tersadai dalam jails mereka. Sampai sekarang siapa yang tahu, tidak tahu. Tetapi sebenarnya beratus ribu manusia yang tersadai dalam jail imigresen tanpa bicara, tanpa belaan, tanpa apa tindakan daripada sesiapa pun. Kita diam sahaja. Orang yang ditahan itu orang Mexico, orang China, orang daripada Eastern Europe, Yang Berhormat. Mungkin orang Melayu pun ada, kita tidak tahu. Budak-budak kita yang pergi belajar tidak mahu balik. Dia kata sampai diam di kampung, kalau you pergi ke Massachusetts Yang Berhormat, ada satu kampung orang Melayu yang tidak mahu balik. Jadi, kita tidak tahu di antara anak-anak kita ini masih ada juga masuk dalam jail imigresen di Amerika. Tetapi kenapa kita tidak sibuk.

Di sini baru seorang dua orang untuk mempertahankan keadaan negara ini kita sudah sibuk. Tadi Yang Berhormat kata, saya tidak kata yang sistem Amerika itu tidak baik. Kita kalau hendak adopt apa-apa sistem Yang Berhormat, secara jangan mendadak, gradual. Budayakan dulu kebebasan sedikit demi sedikit. Kalau Yang

Berhormat tidak tahu berenang terjun Laut China Selatan, mati kalau Batang Lupa pun mati dimakan buaya, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Saya minta penjelasan dari Batang Lupa, dapat diulaskan tentang model negara ini. Saya tertarik dengan isu model negara. Sudah semestinya apa yang ada kita bersyukur, aman, damai, ada tempat, pembangkang pilihan raya pun boleh menang. Ada demokrasi di negara kita. Kalau model Islam, model negara, kita kata negara sekarang ini negara Malaysia inilah negara Islam. Yang kita tidak bersetuju ialah model Islam cara ala PAS ini, ala syiah, ala Taliban ini, seperti yang kita tahu. Yang itu pun ADIL pun tidak berapa hendak terima dan DAP tidak boleh hendak terima. Sebenarnya kita ini negara Islam. Yang depa tidak bersetuju sebab dia bukan yang memerintah. Macam ADIL sendiri, dia belum kemukakan apa agenda dia, dia kata parti ADIL. Dia kata, parti bukan Melayu, parti bukan Islam, tidak tahu parti apa, tidak tahulah. Saya minta pandangan Batang Lupa tentang model negara kita yang ada ini sudah cukup baik. Yang mereka tidak boleh terima kerana kata pembangkang dia membangkang sahajalah.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Ya Dato', terima kasih Dato'. Sebenarnya saya hendak habiskan cerita model ini tadi. Jadi, Yang Berhormat bagi Kemaman bertanya apa model yang baik. Itu kemudian. Yang model katakan model PAS ini, model PAS saya tidak tahu. Sama ada model PAS ini adakah model ala Taliban, adakah PAS ini membawa model ala Shukri Mustafa, syiah, tidak tahu, saya tidak tahu kerana pembangkang sudah dua tahun saya dengar ucapan-ucapan dalam Belanjawan, tidak adapun menunjuk dasar alternatif sebenarnya, dasar alternatif kepada dasar kerajaan.

Kalau kita hendak menjadi seorang Ketua Pembangkang yang credible, kita mesti menunjukkan satu cadangan yang berasingan, berlainan daripada model-model dan cadangan-cadangan kerajaan. Jadi, dalam keadaan sedemikian, pada masa sekarang, Yang Berhormat model British, kata orang, coloured people no good. Kalau orang dari negeri China dia kata Ching, kalau dari Hong Kong dia kata Hongki, kalau dari Pakistan dia panggil Paki. Yang Berhormat saya duduk 4 tahun di sana, kena panggil China pun ada, Paki pun ada, semua ada. Jadi, saya tahu semua ini. Jadi, kalau belum duduk di sana jangan bercakap soal sedemikian.

Jadi, model kita Yang Berhormat ialah model kita sendiri. Sesuai dengan keadaan kita sendiri, sesuai dengan agama kita sendiri. Soal Islamic state,

umpamanya tadi. Islamic state model mana yang PAS hendak pelopori. Yang DAP hendak sokongkan itu...

Puan Teresa Kok Suh Sim: Minta Penjelasan.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Tunggu, tunggu dulu, Yang Berhormat. Duduk dulu kejap. Belum habis sentence ini. Yang model Islamic kita, saya terbaca apa yang disebut oleh Tan Sri Hamid Othman pagi tadi mengatakan negara kita memang sudah mengamal semua asas-asas dan dasar-dasar Islamic state mengikut pengajian-pengajian yang dibaca daripada Imam Ghazali dan macam-macam lagi. Yang Berhormat, saya bukan sahaja membaca Western Philosophy Yang Berhormat, saya membaca Eastern and Arabic Philosophy daripada

Puan Teresa Kok Suh Sim: Saya hanya hendak minta tanya bilakah Batang Lutar akan habiskan ucapan supaya kami dari pembangkang ini boleh tolong sambungkan ucapan Yang Berhormat. *[Ketawa]*

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Ketawa]* Lain kali Yang Berhormat, pergilah keluar tanya sayalah. Okay terima kasih Yang Berhormat. Saya akan habiskan juga. Saya takkan cerita panjang lebar sangat.

Tan Sri Dato Seri Dr. Abdul Hamid Pawanteh: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon penjelasan daripada Yang Berhormat. Kerana sama seperti kita negara Iran juga mencari-cari model yang terbaik kepada mereka dan baru-baru ini upacara angkat sumpah Presiden yang baru mereka pilih telah terpaksa ditangguhkan dengan majoriti democratic yang amat besar terpaksa ditangguhkan kerana pihak Khomeini memikirkan satu aliran atau satu model yang baik. Pihak Khatami sebaliknya pula memikirkan model yang lain pula yang baik. Ini adalah perjuangan rakyat dan negara syiah, Islamic state sehingga namanya pun Islamic Republic of Iran masih lagi meraba-raba untuk mencapai model yang sesuai bagi mereka. Apakah pandangan Yang Berhormat? Terima kasih.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Saya mendengar cerita masalah di Iran. Kita melihat dan mendengar juga cerita masalah di Pakistan dan negara-negara Islam yang lain, ada pula negara Islam yang secara mendadak terikut-ikut dengan Amerika oleh kerana Amerika ini dia pandai, dia beri pisang di mulut, dia tarik di belakang, jadi dia main belakang. *[Ketawa]* Jadi, inilah style Amerika ini. Jadi, saya melihat bahkan Iran telah memperjuangkan satu model yang mereka anggap baik dahulu, sekarang telah mencari-cari model yang lebih baik

daripada apa yang mereka kata baik dahulu, jadi maknanya Yang Berhormat tidak ada satu model yang completely fix, dengan izin, tetapi flexible mengikut cita rasa dan kemahuan dan kemampuan negara itu mentadbir dengan baik.

Saya pernah berhujah dengan pelajar di Oxford University, bertanya dengan saya soalan pentadbiran di Malaysia mengatakan tidak demokrasi dan sebagainya, malangnya budak ini daripada India, saya bertanya dengan dia, you sudah balik ke India atau tidak, you tahu atau tidak ada 847 juta manusia di India tidak cukup makan, *living below poverty level*. Kalau you tidak tahu, don't ask me about Malaysia kerana di Malaysia we have less than 7%. Jadi, dengan saya kata dengan jawapan itu sahaja that means democracy yang you practice di India belum lagi boleh menyaingi, menandingi kebaikan model yang kita amalkan oleh Barisan Nasional di Malaysia.

Jadi, dalam keadaan yang sedemikian, soal-soal pentadbiran bukanlah soal ideologi, bukan soal idealisme, bukan soal nama konsep dan falsafah. Modelnya orang kita aman, negara aman, orang hidup sentosa, dapat cukup makan kaya raya, itu model yang boleh mendatangkan kebaikan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Bachok minta laluan.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Batang Lupar yang banyak menghujahkan dari sudut syor-syor negara Islam ini. Saya ingin mengambil perhatian semula kepada kenyataan Tan Sri Abdul Hamid berhubung dengan Malaysia sebagai negara yang telah pun melengkap syarat negara Islam. Orang kampung menghujahkan bahawa Kerajaan Barisan Nasional tidak Islamic.

Seorang Ahli: PAS yang sebut bukan orang kampung yang sebut.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Saya sebut orang kampung.

Beberapa Ahli: PAS!

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Pertama, nilai keadilan yang diperjuangkan telah memenuhi syarat negara Islam tetapi pada masa yang sama, ISA sewenang-wenang diguna. *[Disampuk]* Hujah orang kampung!

Dato' Dr. Haji Jamaluddin bin Dato' Mohd. Jarjis: Hei, orang PAS, orang kampung ISA, tak ada apa.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Hujah orang kampung yang kedua ialah

....

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Orang PAS!

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Amar makruf, amal kebaikan dalam negara, tetapi pada masa yang sama menegakkan suatu cara hidup yang mungkar. Perjudian di Genting Highlands siapa hendak nafi, benda itu di negeri Pahang.

Dato' Dr. Haji Jamaluddin bin Dato' Mohd. Jarjis: Bukan orang Melayu, orang Cina.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Ha, betul, Cina. Tetapi orang Melayu curi-curi masuk.

Dato' Dr. Haji Jamaluddin bin Dato' Mohd. Jarjis: Tak ada!

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Haii! Begitu juga ciri yang ketiga ialah sistem perundangan Islam telah hendak dilaksanakan contohnya Hudud, tetapi dipertikai sehabis-habisnya sampai sekarang belum direkomen.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat!

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Minta penjelasan, model sebenar natijah negara Islam yang ingin dicapai oleh Malaysia mengikut pandangan Yang Berhormat, sila.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Yang Berhormat, saya mempunyai satu pendirian bahawa kalau orang Islam tu kuat kukuh dari segi ekonominya, stabil daripada segi politiknya, amalan dan kebaikan yang hendak mereka amalkan, mereka buat dan dasar Islam yang mereka hendak pelopori akan berjaya, tetapi Yang Berhormat kalau negara itu dipecahbelahkan ataupun dikucar-kacirkan dengan masalah-masalah dengki, hamun, masalah sumpah, khianat, fitnah-memfitnah dan bermacam-macam lagi, siapa yang mengata orang yang tidak Islam, siapa yang buat, tanya diri itu dahulu Yang Berhormat. Bukan saya, saya tidak pernah mengatakan seseorang itu amalan demikian, dia kafir, saya tidak pernah mengata itu, mungkin Yang Berhormat sendiri pernah membuat, jadi oleh kerana melihat amalan orang lain yang berbuat sedemikian.

Jadi, dengan sendirinya kalau kita lihat, tadi Yang Berhormat mengatakan Genting Highlands siapa punya. Okay, jawapan daripada Rompin, orang Cina. Okay, orang Cina boleh berjudi, minum arak dan sebagainya dan membuat apa yang ada di Genting. Soalnya orang Melayu masuk dan Yang Berhormat jumpa, mungkin Yang Berhormat lihat, tugas dan tanggungjawab Yang Berhormat patut menasihat, Islam meminta Yang Berhormat memberi nasihat kepada orang yang berbuat

kesalahan, jangan terus cari orang kerajaan yang salah, sendiri itu yang buat dahulu, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Haji Jamaluddin bin Dato' Mohd. Jarjis: Saya hendak bertanya Batang Lumar, orang Tionghua di Terengganu dan Kelantan masih dibenarkan untuk minum arak, Kerajaan Kelantan dan Terengganu tidak menghalangkannya, itu baiklah kita bersetujulah, hak orang Tionghua, lepas itu pula di Terengganu semasa Kerajaan Barisan Nasional memerintah, kata bela babi tak bagus, tetapi Kerajaan baru PAS kata berilah kepada Terengganu bela babi.

Lepas itu patung Budha pula yang terbesar dunia, keduanya di Kelantan. Jadi, nampak jelas macam lagu di sini lain, di sana lain, di kampung lain, ini apa ini, saya hendak bertanya pandangan Ahli Yang Berhormat bagi Batang Lumar, macam ini macam politik sebenarnya, minta pandangan Yang Berhormat.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya, dan Yang Berhormat Dato' dari Rompin, saya memang bersetujulah, kalau kita Barisan Nasional kata Barisan Nasional ini satu parti politik, kita tahulah memang kita orang politik, begitu juga pihak PAS, walaupun ada disematkan nama Islam di dalam parti, tetapi sebenarnya akhirnya sebenarnya parti ini parti politik, budi pekerti mereka politik, tindakan mereka politik, yang hasad dengki, soalan Internet, sumpah dan seranah, apa lagi benda yang jahat itu, semua ini tindakan-tindakan politik yang berlebihan. Sebenarnya semua benda ini politik, bahkan soal Islamic state ini pun dipolitikkan juga, soal politik kerana hendak mencari masalah dan kesalahan orang lain.

Jadi, kalau kita telah buat asas ekonomi kita, asas keislaman kita dan kita menjalankan agama kita dan orang Tionghua, orang bukan Islam lain, orang bukan bumiputera di Sarawak umpamanya menjalankan keagamaan mereka sendiri, kita tidak menghalang, tetapi PAS dahulu tidak boleh berdamping dengan DAP oleh kerana DAP ini bukan Islam, sekarang sudah boleh. Jadi, kalau Al-Quran berkata macam ini saya tak fahamlah kerana saya bukan orang agama sangat, mungkin Al-Quran sudah berubah pula sudah tahun 2000 ini.

Jadi, Yang Berhormat biarlah saya berpindah daripada tempat itu ke tempat lain, habis-habis saya bercakap dua jam pun nanti tidak habis pula hal demokrasi ini. Sebab belajar demokrasi ini selama tiga tahun di universiti, jadi biarlah saya bercerita apa yang Seputeh cakapkan tadi, cerita hal perbendaharaan ini.

Tadi kita telah mendengar Yang Berhormat daripada Tambun telah membuat satu penilaian, membuat satu hujah yang begitu padat sekali, bahkan saya kagum dengan hujah-hujah yang telah dibuat oleh Ahli Yang Berhormat, kagum dengan Renong, berhubung dengan MAS dan sebagainya.

Jadi, saya tidak hendaklah bercerita soal itu, tetapi saya ingin jugalah bertanya sedikit sahajalah, kerana persoalan ini disuarakan ada daripada pembangkang tadi tetapi tidak begitu menepatkan. Jadi, saya ingin hendak bertanya, dua soalan sahaja Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, kalau tidak ada di hadapan Yang Berhormat itu, saya berkehendakkan Yang Berhormat carilah daripada kementerian jawapan-jawapan yang tepat. Jikalau umpamanya kerajaan tidak mengambil alih Renong ini, apa kesannya kepada negara, dan apa kesannya kepada sistem kewangan kita, dan apa kesannya kepada ekonomi kita? Ini amat besar maknanya Yang Berhormat kerana tadi Yang Berhormat bagi Tambun telah menyebutkan kalau Renong ini dibiarkan bankrap dan gulung tikar umpamanya, dengan sendirinya kita punya NPL akan melambung tinggi sampai ke 14%, kalau ini 14% NPL ini kepada orang yang macam Dato' dari Tambun faham apa ertinya ini, tetapi kepada terutama sekali pihak-pihak yang pandai berpolitik tetapi tidak tahu soalan kewangan, kena beri penjelasan apa maknanya daripada segi impak kepada negara ini, jikalau kita punya NPL sampai meningkat sampai 14%, 15% ataupun 16%, oleh kerana Renong ini ataupun Renong Group ini dibiarkan bankrap.

Dan yang kedua, saya hendak tahu juga Yang Berhormat, ini juga soalan kerana apabila satu-satu syarikat diswastakan satu-satu projek ataupun beberapa projek dan dalam penswastan ini ada agreement yang tertentu telah dibuat di antara kerajaan dengan syarikat ini dan jikalau syarikat ini lagi saya menyebut Yang Berhormat daripada Tambun kata ada orang ramai orang mahu kerana mengikut penilaian-penilaian tujuh syarikat yang membuat penilaian harga tadi, semua mengatakan nilai harga ini lebih daripada RM5, ada juga yang mengatakan RM13.

Jadi, dengan sendirinya nilai syarikat ini masih besar. Jadi kalau kita tak hendak take over, kerajaan tidak mengambil alih dan dibiarkan daripada swasta di Malaysia dan mengikut penilaian Yang Berhormat Tambun juga tidak ada satu syarikat pun di Malaysia yang boleh mengambil alih Renong Group ini daripada sesiapa, jadi dengan sendirinya akan diambil alih ataupun ada orang luar, orang asing berupaya mengambil alih. Kalau syarikat ini diambil alih oleh pihak asing, apa akan berlaku dengan segala tolnya, dengan agreement, dengan kerajaannya,

dan kefleksibelan agreement yang telah diwujudkan di antara Renong dengan kerajaan, apabila pihak asing masuk menjadi mereka inilah pihak Renong, mereka inilah yang boleh berbincang dan berunding dengan kerajaan supaya mengambil alih pentadbiran, dan mereka inilah yang akan boleh mengenakan berapa harga tol, berapa caj yang kena tol, mereka inilah yang tidak kisah dengan soal politik, soal sosial, soal ekonomi negara ini, mereka ini akan mentadbir syarikat-syarikat ini, adakah anggapan ataupun benda ini betul Yang Berhormat, kalau betul dalam agreement ini dan apa akan terjadi kepada jalan-jalan raya kita, projek-projek yang telah diberi kepada pihak yang sekarang dinamakan Renong kalau diambil alih oleh pihak daripada luar negara kita.

Jadi, ini perlu jawapan Yang Berhormat supaya menjelaskan kepada semua Ahli Dewan, bahkan kalau dimasukkan dalam surat khabar dijelaskan kepada masyarakat umum di Malaysia keseluruhannya supaya kita jangan membuat satu andaian dan tanggapan yang salah kenapa kerajaan perlu mengambil alih Renong ini, walaupun kalau kita lihat dalam sistem penswastaan di negara ini memang jelas kepada kita bahawa kerajaan adalah the last resort, kalau syarikat ini tidak berupaya lagi mentadbir syarikatnya, tidak berupaya lagi menjalankan businessnya untuk mengendalikan projek-projek yang telah diswastakan, kerajaanlah yang akan mengambil alih tugas dan bukan sahaja daripada yang tertulis tetapi juga kepada hakikat yang sebenarnya.

Jadi, dalam keadaan yang sedemikian tadi Tambun menyebut kerajaan kita sepatutnya terlibat dalam pengurusan syarikat-syarikat swasta yang sedemikian dan persoalan daripada Yang Berhormat Lipis sejauh manakah kita mesti boleh terlibat dengan pengurusan-pengurusan syarikat yang sedemikian.

Tuan Yang di-Pertua, jadi saya hendak bertanya dalam soalan ini kalau kita lihat tiap-tiap kali syarikat-syarikat ini yang mungkin kerajaan tidak secara langsung dalam prinsip undang-undang syarikat kita yang kita warisi daripada England walaupun kita telah perbaharui, perbaiki kesesuaiannya di negara kita tetapi masih banyak dasar-dasar dan sebagainya masih kita ikut konsep-konsep, undang-undang yang boleh dikatakan universal ini masih diguna di negara kita.

Maknanya, kalau syarikat persendirian dan orang inilah yang boleh mentadbirkannya tetapi dalam keadaan yang mana kerajaan sebagai *the last resort* ataupun *banker of the last resort* kepada syarikat-syarikat sedemikian atau *bailor of the last resort*, apa sahaja terminologi yang kita guna, kita kena tahu kadang-kadang

kalau kita lihat syarikat-syarikat yang telah membuat kesalahan di bursa saham, apabila syarikat ini membuat kesalahan oleh kerana kesilapan dan kecuaiannya yang telah dibuat oleh pentadbir-pentadbir syarikat sama ada CEOnya, pengarahnya dan sebagainya syarikat itulah yang telah dihukumkan. Tetapi hukuman yang sedemikian tidak dapat membendung masalah itu daripada berlaku oleh kerana yang menguruskan ini tetap bebas daripada hukuman.

Mungkin ada kesalahan-kesalahan yang bercorak peribadi, ada ciri-ciri peribadi telah dibawa ke mahkamah dan akan dihukum mungkin juga dia telah dihantarkan ke penjara, ini belum mencukupi. Apa yang saya kata iaitu kesalahan pentadbir korporat itu sendiri kalau dibuat kecuaiannya yang nampaknya kesalahan syarikat sepatutnya pentadbir itulah yang dibebankan supaya pada masa yang akan datang mereka akan berjaga-jaga supaya mentadbir syarikat mereka dengan baik.

Dalam keadaan sedemikian saya bersetuju juga soalan sejauh mana kita hendak terlibat dalam pentadbir syarikat-syarikat penswastaan. Umpamanya, kadang-kadang kalau orang ini mentadbirkan satu syarikat yang besar dia pula mempunyai satu corak hidup yang sudah berlainan. Dia sudah jadi bukan macam manusia Malaysia yang biasa ini, dia sudah gunakan benda-benda yang menghairankan. Kita tidak fikir orang Malaysia boleh buat, boleh gunakan, gunakan *private jet* sendiri yang mungkin bernilai beratus-ratus juta dan beli *yacht* lagi yang mungkin ratus-ratus juta. Di Malaysia ini orang hendak repair sedikit pun tidak boleh, cat pun tidak boleh, kena hantar ke negeri orang Putih baru boleh buat.

Dalam masa yang sama duit mana yang dipakai? Ini kemungkinan duit daripada syarikat ini dia pakai di sini. Sepatutnya duit syarikat ini di *flow back* untuk dilaburkan dalam syarikat dan digunakan untuk syarikat sampai projek penswastaan ini habis, siap dan tidak mendatangkan kesan lagi kepada pihak kerajaan. Tetapi sekarang telah digunakan pengarah, digunakan shareholders yang mentadbir syarikat itu sewenang-wenangnya sebagai hak mutlak. Apabila syarikat telah terkilan ataupun syarikat mendatangkan masalah nanti – ha, sudah kerajaanlah yang akan ke hadapan untuk mengambil alih masalah-masalah yang telah mereka buat.

Jadi, Tuan Yang di-Pertua, saya pindah kepada soalan lain. Sudah lama saya cerita soalan ini tetapi dengan cara sedikitlah, belum dapat persoalannya juga. Kalau kita lihat dalam peruntukan ini untuk bantuan kewangan kepada Indah Water Konsortium, pengurusan sisa pepejal oleh Syarikat Alam Flora, bantuan kewangan

kepada Perbadanan Kemajuan Ekonomi, Pengurusan Sisa Pepejal oleh Syarikat Southern Waste Management Sdn. Berhad.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin hendak tanyalah perkara-perkara yang saya sebut ini adalah perkara-perkara yang saya minat. Saya berminat persoalan *waste management* dan sebagainya. Saya suka melihat keadaan yang baik, yang bersih supaya Malaysia ini bukan sahaja tidak ada maki hamun, tidak ada pencemaran politik tetapi juga kita mesti mengelakkan daripada pencemaran alam sebenarnya daripada bukan sahaja kita ke alam politik ini kadang-kadang ia banyak tercemar. Tetapi sekarang kita hendak mengelakkan daripada pencemaran alam yang sebenarnya, alam yang telah Tuhan ciptakan untuk manusia untuk hidup selesa, baik dan sebagainya tetapi kadang-kadang oleh kerana kemajuan kita, oleh kerana pembangunan kita, oleh kerana aktiviti manusia itu sendiri telah mendatangkan pencemaran kepada alam yang telah dicipta untuk kita ini.

Jadi, diberilah syarikat di Semenanjung Malaysia ini empat syarikat kalau tidak salah saya, kalau lebih Yang Berhormat minta tolong beritahu yang mana satu lebih. Kalau kurang pun berilah tahu sekurang-kurangnya saya salah tetapi yang saya tahu ialah empat syarikat yang telah diberi untuk membuat *waste management* ini. Saya juga difahamkan bahawa semasa syarikat-syarikat ini membuat cadangan kepada pihak kerajaan dahulu, wah, bukan main tebal *proposal paper* macam ini satu volume. Dia kata yang muka pertama daripada yang satu sampai sepuluh menunjukkan kita punya tindakan awal macam mana *collection* kita. Daripada nombor 11 sampai nombor 20 ini mengatakan macam mana *recycle* kita, yang 30 sampai nombor 40 ini macam mana pelupusan kita tetapi apabila kontrak telah diberi oleh pihak kerajaan kepada syarikat ini semua *proposal paper* ini pengarah pun sudah tidak tahu lagi, apa benda yang hendak dibuat.

Jadi, tinggalah mereka ini jadi *rubbish collector* sahaja tetapi dalam masa yang sama kerajaan mengeluarkan duit tiap-tiap tahun. Selain daripada pengeluaran daripada pihak kerajaan, tuan rumah atau masyarakat Malaysia keseluruhannya di tiap-tiap pintu, tiap-tiap rumah juga kena bayar.

Jadi, Yang Berhormat, sejauh manakah pihak agensi yang sebenarnya telah diamanahkan untuk membuat pengawalseliaan kepada syarikat-syarikat ini telah membuat, menjalankan tugas mereka supaya melihat semula buku-buku cadangan mereka ini dan melihat apakah syarat-syarat yang telah ditetapkan dalam buku cadangan mereka, dalam surat janji yang telah kerajaan tandatangani di antara

kerajaan dengan mereka ini telah tercapai. Apa lagi yang belum dicapai dan bila perkara ini hendak dicapaikan? Umpamanya, saya tidak melihat di negara kita ini iaitu aktiviti untuk guna semula (*recycle*), pelupusan dengan sistematik, macam-macam lagi. Masa dahulu bermacam-macam teknologi, teknologi daripada Kanada, teknologi daripada Australia, teknologi daripada Amerika, macam-macam teknologi tetapi sekarang teknologi pun sudah tidak tahu lagi, semua tidak ada. Apa yang tinggal '*take more money*'.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, banyak lagikah?

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: '*Take banyak money*,' Tuan Yang di-Pertua.

Jadi, saya berharaplah pihak agensi yang telah diamanahkan untuk mengawal selia syarikat-syarikat ini menjalankan tugas mereka dengan sebaiknya supaya mereka ini mengambil tugas-tugas kerajaan ini supaya menjalankan tugas mereka dengan baik.

Yang penghabisan, Tuan Yang di-Pertua, alhamdulillah, ini yang penghabisan. Persoalan KLIA, apabila orang bercakap soalan KLIA ini saya menggunakan KLIA enam bulan setahun semenjak KLIA itu dijadikan. Tiap-tiap pagi kita jalan macam tadi 100 meter jalan kaki daripada *aerobridge* No. 8 sampai ke tempat teksi, jauh juga itu.

Jadi, memang tiap-tiap kali kita berjalan kita mengatakan inilah lapangan terbang yang terindah, yang terbaik di kawasan ini. Kita berharap juga pengurusannya juga terbaik. Jadi, masalahnya satu sahaja, Tuan Yang di-Pertua, saya target yang satu ini sahaja, sebagaimana yang dilaporkan kepada Dewan ini baru-baru ini mengatakan walaupun penarikan empat syarikat penerbangan lain tetapi *passengernya* atau *passenger load* masih meningkat naik menunjukkan bahawa pengurangan penerbangan masuk ataupun syarikat-syarikat penerbangan masuk tidak menjejaskan prestasi KLIA daripada segi *passenger load*. Tetapi apa yang saya hendak sebutkan di sini ialah soalan lain. Umpamanya Malaysia banyak mengeluarkan *ornamental fish*, ikan-ikan kolam disimpan di rumah, disimpan di kolam-kolam, ikan-ikan hiasan.

Kita juga boleh mengeluarkan buah-buahan tropikal dan sayur-sayuran yang fresh tetapi malangnya KLIA tidak dapat menjalankan tugas ini sebagai center untuk packaging, repackaging dan seterusnya mengeksport barang-barang ini. Masih

banyak *ornamental fish* ini, sayur-sayuran kita, buah-buahan kita terpaksa dieksport menerusi Lapangan Terbang Singapura.

Jadi, ini adalah amat menyedihkan. Malaysia mengeluarkan sayur, Malaysia yang keluarkan buah, Malaysia yang keluarkan ikan-ikan ini untuk dieksport ke Eropah, Amerika dan ke Jepun tetapi airport lain pula yang dapat keuntungan hasil daripada yang kita jual. Jadi, orang yang jual ikan ini memang dapat hasillah sendiri tetapi kerajaan belum melihat hasil ini dapat.

Jadi, saya hendak bertanya dengan pihak kementerian apakah tindakan supaya soalan facilities bukan sahaja KLIA, ini adalah satu masalah kepada MAS umpamanya, kalau MAS Kargo menjadi satu masalah, apakah tindakan kerajaan supaya MAS Kargo ini dioverhauled. Sekarang kerajaan sudah ambil alih MAS Kargo ini. Apakah tindakan susulan supaya MAS Kargo ini, kalau orang di dalam jahat sangat, saya cari dia. Lebih baik orang ini iaitu orang yang tidak guna dalam syarikat-syarikat ataupun dalam agensi-agensi yang sedemikian dilepaskan jangan bekerja di sana lagi, ganti dengan orang lain. Ramai orang yang masih lepasan sekolah, lepasan universiti mahu cari kerja pada masa sekarang. Kita boleh bawa mereka ini supaya MAS Kargo ini boleh kita perbaiki kedudukannya bahkan kita boleh meningkatkan pengeluaran buah-buahan kita sebagaimana yang kerajaan hendakkan.

Pada masa sekarang kita tidak boleh meningkatkan kerana pengeluaran buah-buahan yang fresh, sayur umpamanya kena dihantar ke lapangan terbang dan boleh dihantar ke negara-negara dalam masa 12 jam ataupun 24 jam itu juga. Tetapi kalau kita hendak hantar menerusi Singapura umpamanya mungkin kita tidak mendapatkan hasil yang sedemikian.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Terima kasih. Wah! Ini macam patut you lambat kahwin lah, arah orang macam itu sahaja. [Ketawa] Jangan itu macam pakai tangan wow, bahaya wow. Laki-laki tidak mahu dekat nanti.

Tuan Yang di-Pertua, saya minta pandangan Yang Berhormat bagi Batang Lupar, saya setuju benar dengan pandangan Batang Lupar. Penting benar sama ada pertanggungjawaban ini MAB ataupun MAS tetapi satu negara melabur amat besar dalam mengadakan satu airport yang baru, lapangan terbang yang baru.

Baru-baru ini pun menggunakan peruntukan dana rakyat juga untuk mengambil alih MAS. Perlu kedua-dua ini diambil satu kaedah yang baru memulihkan balik imej kita. Saya mengambil satu contoh yang saya sendiri lalui iaitu

menaiki kapal terbang daripada Singapura ke Kuala Lumpur mengambil masa hanya lebih kurang 40-50 minit. Tetapi apabila kapal terbang itu sampai kira-kira 50 meter dari *aerobridge* dia mengambil masa pun kira-kira 40-50 minit juga untuk the last 50 meter kepada *aerobridge*.

Saya dalam kapal terbang itu sebagai rakyat Malaysia tidak berani kata Ahli Parlimen takut malu, rasa malu dalam kapal terbang itu bagaimana boleh berlaku, apa jua sebab musababnya sama ada ini tanggungjawab MAB kah atau ini tanggungjawab MAS. Saya rasa kedua-dua tidak boleh mengata, MAB kata MAS, MAS kata MAB tetapi kita rakyat Malaysia kedua-duanya MAB dan MAS. Dengan pengurusan baru MAS satu tindakan, jaminan baru MAB. Ini berlaku hanya dua tiga minggu yang lalu ya. Jadikan ini sejarahlah supaya insiden-insiden ini hanya diletakkan dalam muzium sahaja dan dalam sejarah negara kita. Amat malu kita bila berlaku begini, ini pengalaman saya sendiri.

Saya bersetuju dengan Yang Berhormat bagi Batang Lupa dan adakah insiden-insiden ini boleh merosakkan imej dan pengurusan kedua-duanya. Kita mesti mengambil satu tekad yang baru supaya ini semua menjadi satu sejarah dalam lembaran sejarah negara kita.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Betul, Tuan Yang di-Pertua. Kadang-kadang kita boleh membina benda yang indah, benda yang canggih, benda yang besar, umpamanya Twin Towers, KL Tower, Lapangan Terbang, Sepang Circuit, semua benda-benda ini, benda-benda yang canggih, benda-benda yang indah, benda-benda yang besar, benda-benda yang memang mengagumkan masyarakat asing yang dapat datang ke negara kita. Tetapi dalam masa yang sama kita mesti kena ingat apa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kata, kita kena tahu bagaimana menjaga benda ini, bukan sahaja daripada segi fizikalnya tetapi maintenance daripada segi kegunaannya sekali. Jadi, dalam keadaan yang sebagaimana yang Yang Berhormat bagi Rompin sebut, penerbangan daripada Singapura ke Kuala Lumpur sama jauh dengan penerbangan kapal itu daripada beberapa meter ke *aerobridge* dia.

Jadi, ini memang menyedihkan. Saya mempunyai pengalaman yang sama, sekali - alhamdulillah - hanya sekali sahajalah, kurang lebih 30 minit tunggu baru *aero bridge* dengan kapal terbang itu bercantum dan saya boleh keluar. Jadi sepatutnya ini tidak berlaku dan saya berharap pengurusan pihak MAB, MAS, siapa sahaja yang terlibat ataupun yang terlibat dengan pengurusan ini haraplah mereka

ini berganding bahu, jangan fikirkan sangat, ini tugas saya, ini tugas MAS, tidak. Ini kita rakyat Malaysia, kita mesti boleh seirama dan senada untuk mewujudkan gambaran yang baik kepada semua.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Boleh minta penjelasan . Boleh sedikit?

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Saya hendak berhenti, ramai kawan ini.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Boleh? Ini saya pun ingin turut sama dalam perkara KLIA ini, MAB dan kita tahu bahawa pengurusan baru ini sudah tentu kita ingin melihat penggunaan KLIA seperti mana Yang Berhormat sebutkan tadi barang-barang eksport, barang-barang tempatan seperti buah-buahan, durian pun kita boleh tolong eksport , gunakan kargo. Kita tahu bahawa *Formula 1* telah menarik perhatian dunia pada hari ini dengan penglibatan agensi yang tersebut dan dalam proses pemulihan ini kita dengar bahawa MAS akan cuba menarik balik penerbangandari pada destinasi yang dahulu telah terhenti.

Baru-baru ini kita dengar Menteri Pengangkutan mengatakan bahawa kemungkinan penerbangan ke Argentina yang merupakan destinasi satu-satunya ke Amerika Selatan akan diberhentikan. Saya kebetulan berpeluang pergi ke Argentina baru-baru ini menghadiri Kongres FIFA. Saya lihat bagaimana satu-satunya penerbangan daripada Asia yang menggunakan laluan ke Amerika Selatan ini melalui Buenos Aires yang mana penumpangnya terdiri daripada penumpang-penumpang daripada Afrika Selatan, daripada sebelah Cina dan sebagainya, ramai. Mungkin kita kalau boleh, kita minta supaya MAS mengkaji balik supaya destinasi ke satu-satunya yang boleh menghubungi negara-negara Amerika Selatan ini dapat dikekalkan supaya lebih ramai para pelancong akan dapat terus datang ke negara kita.

Saya minta kalau boleh setuju atau tidak Yang Berhormat supaya destinasi ini tidak diberhentikan, sebaliknya difikirkan semula, kerana saya bimbang kalau Malaysia Airlines memberhentikan penerbangan ke Argentina, mungkin syarikat penerbangan yang lain seperti Singapura Airlines akan masuk kerana kita salah satunya negara Asia yang menggunakan perkhidmatan tersebut untuk membawa penumpang ke negara Amerika Selatan. Minta sedikit penjelasan.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih, Yang Berhormat Dato'. Yang pertama apabila pihak MAS walaupun telah diambil alih oleh kerajaan

membuat satu penilaian, kita mesti melihat soalan diplomatic interests, economic interests dan interests syarikat itu sendiri. Jadi, kalau penyelidikan ini telah dibuat dan kita sudah membuat peningkatan promosi yang baik, tetapi dalam masa yang sama masih kita mengalami masalah kerugian, jadi, saya tidak hendaklah memaksa pihak MAS hendak mengatakan MAS mesti pergi ke Amerika Selatan. Jadi, kalau semua penyelidikan soalan economic interests kita ini dan diplomatic interests dan sebagainya belum dibuat penyelidikan dan pendekatan promosi kita belum diwujudkan sebaik mungkin, saya setujulah dengan apa Yang Berhormat sebut.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Terima kasih Yang Berhormat bagi Batang Lupar. Seperti Yang Berhormat katakan tadi bahawa bila saya melihat di antara MAS dengan MAB, dengan izin, Malaysia Airport Berhad seolah-olah tidak ada kerjasama di antara satu dengan lain, jadi seperti satu ada jurang perpisahan yang luas. Apakah Yang Berhormat setuju bahawa MAB ini mesti bekerja rapat dengan MAS untuk meningkatkan imej MAS itu sendiri? Contohnya beberapa kes kerosakan bagasi yang di bawa oleh MAS bukan berpunca daripada MAS tetapi berpunca daripada MAB. Ini adalah kerana kebanyakan handling, dengan izin, ataupun memunggah bagasi itu di buat oleh MAB, tetapi imej yang dibawa ialah imej kepada MAS. Penumpang menyalahkan MAS yang menyebabkan kerosakan beg-beg mereka.

Begitu juga dengan misalnya kemudahan MAB, seolah-olah MAS ini seperti diberi beberapa kesukaran untuk meningkatkan khidmat mereka, misalnya parking rights, dengan izin harga yang dikenakan kepada MAS adalah begitu tinggi, sedangkan Kuala Lumpur ataupun MAB KLIA adalah stesen untuk MAS. Sepatutnya MAS diberi harga yang minimum ataupun diskaun yang begitu baik supaya MAS berfungsi dengan lebih baik. Sekarang ini kita lihat KLIA yang di bawah MAB tidak begitu banyak digunakan. Apakah punca yang sebenarnya sama ada kita begitu mengenakan caj yang terlalu tinggi kepada syarikat penerbangan yang lain sehingga mereka tidak mahu datang ke Kuala Lumpur?

Mahu tidak mahu KLIA ini telah sedia, apa salahnya kita beri caj yang begitu minimum kepada syarikat-syarikat lain supaya mereka ramai datang ke KLIA. Dan yang kita mahu ialah penumpang itu datang, bukannya kesukaran ataupun keuntungan yang dipentingkan sangat kepada MAB, tetapi keseluruhan syarikat penerbangan dan juga penumpang yang datang ke Malaysia. Itu yang kita pentingkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, panjang lagi?

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Sedikit, sedikit lagi, Tuan Yang di-Pertua. Sebenarnya kawan mencelah, Tuan Yang di-Pertua. Jadi...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat telah berucap lebih daripada satu jam.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Betulkah ini?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ya.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Minta maafilah, Tuan Yang di-Pertua. Saya akan habiskan.

Sebagai menjawab soalan ini saya bersetuju supaya MAS dan MAB bekerjasama. Ini bukan soalan MAS dan bukan soalan MAB. Ini soalan Malaysia, ini soalan negara ini dan sekarang MAS telah diambil alih oleh kerajaan. Kalau MAB tidak mendengar, ketukkan kepala MAB itu. MAS mesti membuat Kemajuan negara ini bukan terletak kepada pemimpin-pemimpin MAB ataupun kepada pemimpin-pemimpin MAS. Negara ini ada kredibiliti, ada imej dan kepentingan negara ini mesti tidak boleh diabaikan oleh mana-mana pihak. Saya cukup bersetuju kerana tadi saya sendiri sudah menyebut, soalan kerosakan barang-barang. Kita tidak boleh menggunakan packaging, re-packaging di KLIA dan sebagainya, oleh kerana sebab yang tertentu.

Jadi, saya menyeru pihak Menteri telah membuat begitu baik di Tanjung Pelepas. Saya sekarang meminta kepada pihak Menteri Pengangkutan supaya - Menteri Pengangkutankah ini?

Seorang Ahli: Menteri Pengangkutan.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: .. Pergi lihat MAS dan MAB secara peribadi, lihat macam mana Yang Berhormat sudah berjaya ...

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Boleh minta penjelasan sedikit lagi? Sikit lagi?

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: ..membuat di Tanjong Pelepas itu supaya MAB dan MAS itu boleh bekerjasama sebagai orang Malaysia biasa.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih. Saya ingat dalam hal ini kalau boleh kementerian berkenaan memikirkan supaya koordinasi ataupun penyelarasan melantik satu bos sahaja. Ini bermakna MAS dan MAB satu, di bawah satu orang, tidak perlu MAS dengan satu bos, MAB satu bos.

Lantik satu bos sahaja - kita cadangkan - supaya kementerian memikirkan, supaya bila ada penyelarasan itu tidak berlaku masing-masing ada masalah. MAS dan MAB ini digabung dan satu orang sahaja yang menguasai perjalanan MAS dan MAB. Minta sedikit pandangan.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Yang Berhormat, saya sarankan saranan daripada Yang Berhormat bagi Larut itu dikaji bagaimana kalau diwujudkan lembaga ataupun badan untuk mengawal selia tindakan-tindakan MAS dan MAB dan mana-mana yang berkenaan termasuk MAS, MAS Cargo dan sebagainya supaya mendatangkan imej, supaya orang tidak lari. Yang Berhormat, yang penting sekali kita sekarang telah mendapatkan 3% peningkatan business oleh kerana menteri melihat sendiri. tetapi dalam keadaan yang sedemikian Yang Berhormat, kalau kecuaian kita meng'handling' klien kita, misalnya orang dahulu daripada Singapura lari ke Tanjung Pelepas, kalau mereka salah handling, tidak puas hati, mereka marah dan melihat kecuaian kita untuk handling perkara-perkara macam ini, mereka boleh lari semula ke Singapura Yang Berhormat. Ini mesti kena ingat, ini penting....

Tuan Jimmy Lim Donald: *[Bangun]*

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Bukan sahaja hendak menarik tetapi juga

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, saya hendak tanya Sri Aman tentang MAS lagi atau pun KLIA. Yang Berhormat, sungguhpun sekarang kita di peringkat perbahasan dasar akan tetapi Kementerian Pengangkutan memang tidak terlibat dalam peruntukan tambahan ini

Tuan Jimmy Lim Donald: Tuan Yang di-Pertua...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat sebenarnya mengikut Peraturan Mesyuarat 67(5) saya boleh tidak membenarkan Yang Berhormat menyentuh perkara yang tidak berkaitan langsung dengan

Tuan Jimmy Lim Donald: Sedikit sahaja Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Oleh kerana masa Yang Berhormat...

Tuan Jimmy Lim Donald: Ya, sedikit sahaja. Saya hendak minta sahabat saya Yang Berhormat bagi Batang Lupa kerana di *airport* lain di seluruh dunia, apabila kapal terbang mendarat, empat atau lima kumpulan bergegas ke kapal

terbang dalam masa beberapa saat sahaja dan saya tidak nampak ini berlaku di KLIA.

Yang kedua, mungkin ini kerana kita juga masih beroperasi di Subang. Apa kata Yang Berhormat bagi Batang Lupa kalaulah kita mengumpulkan dan menutup Subang supaya semua tenaga disatukan di sana dan tidak ada pembaziran lagi.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Kalau saya tidak jawab secara peribadi, secara profesional saya setuju. Saya tidak bersetuju diadakan dua lapangan terbang yang mana kita berbelanja lebih dengan tidak ada guna langsung. Hanya untuk hendak selamatkan sedikit masa sahaja. Daripada KLIA pergi ke Kuala Lumpur satu jam, daripada Subang pergi ke Kuala Lumpur hanya setengah jam. Jadi kenapa kita heboh sangat. Jadi saya tidak melihat masalah, saya bersetuju dengan Yang Berhormat bagi Sri Aman tetapi Datuk, apa yang hendak saya sebutkan lagi supaya prestasi kita jangan berkurang dan mereka yang buat kecuai dan kesalahan sama ada daripada segi keburukan perangai, budi pekerti dan sebagainya kita buat sama ada wujud dalam MAS Cargo atau di mana-mana atau pun di MAB patut jangan berlaku lagi supaya kita orang yang telah wujud macam di Tanjung Pelepas jangan lari balik ke Singapura oleh kerana mereka marah dengan kita.

Jadi Datuk dengan kata-kata yang sedemikian walaupun masih banyak perkara yang hendak saya sebutkan, saya menyokong dan terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Berapa ramai lagi?

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Enam. Saya akan hadkan masalah, setiap orang 15 minit. Jadi saya beri kepada Seputeh.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Seputeh pakai baju merah.

5.23 ptg.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua...

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Lelaki dahululah Datuk.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Puas saya tunggu. Dengar cakap saya sekarang. Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menarik perhatian kerajaan terhadap dua projek pembangunan yang melibatkan agensi kerajaan negeri yang telah mencemarkan nama baik kerajaan.

Projek pertama ialah Pangsapuri Vila OUG. Mengikut perjanjian jual beli, Pangsapuri Vila OUG sepatutnya siap dibina pada tahun 1997 tetapi pembinaannya hanya siap dan diserahkan kepada pembeli pada awal bulan Januari tahun ini dengan taraf kelayakan TCF sahaja. Walau bagaimanapun pembeli rumah yang berpindah masuk ke pangsapuri tersebut menghadapi banyak masalah yang disebabkan oleh kelengkapan yang tidak siap di pangsapuri mereka. Ini termasuk paip saluran air utama tidak disambung oleh JBA dan tidak ada air dalam tangki air bomba. Masalah ini hanya dibereskan selepas perkara ini dilaporkan oleh media dalam awal bulan Julai ini. Selain itu para penduduk pangsapuri jenis *town house* ini juga tidak puas hati kerana pagar pangsapuri yang dibina separuh, lif yang terlalu kecil dan tidak beroperasi, bahan pembinaan dan cat yang rendah kualiti, paip pembetungan dalaman yang tersekat, masalah anai-anai, perparitan yang tersumbat, tiada *owning* atau bumbung yang tetap, keselamatan penghuni pangsapuri yang kurang memuaskan dan sebagainya.

Wakil penduduk Vila OUG pernah berjumpa dengan Yang Berhormat Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan bersama-sama dengan Persatuan Pembeli-pembeli Rumah pada 24 Mei tahun ini tetapi mereka rasa kecewa terhadap hasil perjumpaan tersebut khususnya apabila Yang Berhormat Timbalan Menteri menyeru pembeli rumah ini cuba berkompromi dengan pemaju sebelum mereka mendapat hak milik strata

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Ini *point of order* Tuan Yang di-Pertua, 36, ini sepatutnya perbincangan dasar. Ini agak spesifik, saya ingat saya lebih mirip mendengar pandangan Seputeh tentang modul demokrasi, keadilan negara, apa peranan DAP masa isu dia dengan PAS, bercerai atau tidak bercerai. Ini cerita apartmen.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah Yang Berhormat.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Saya rasa standard ahli DAP amat lebih tinggi daripada ini. Minta pandangan sedikit, mungkin Seputeh seorang yang intelektual

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, bukan atas peraturan, hendak minta penjelasan.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Hendak minta pandangan, tertumpu kepada konsep dan dasar sebab saya ingat DAP kepimpinannya baik.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Tuan Yang di-Pertua, tadi teladan yang buruk telah ditunjukkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat Barisan Nasional yang berucap tadi. Sekarang saya hanya cuba menunjukkan teladan yang baik supaya dipelajari oleh orang seperti Rompin dan yang lain... *[Ketawa]* Untuk belajar bagaimana berbahas dalam Parlimen dan membuat persediaan yang serius semasa perbahasan.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Puan Teresa Kok Suh Sim: Dengar dahulu. Soalan yang ditanya oleh para penduduk dan saya adalah, kenapa Yang Berhormat Timbalan Menteri menyeru mereka berkompromi dengan pemaju tetapi bukan mengambil tindakan terhadap pemaju yang menyusahkan pembeli rumah tersebut. Apakah peranan dan kuasa kementerian terhadap pemaju yang melakukan kesalahan? Kenapakah suatu kementerian yang menguruskan hal ehwal perumahan tidak mempunyai kuasa untuk menyelesaikan masalah perumahan. Pemaju projek pangsapuri yang rendah kualiti ini ialah Syarikat Pembangunan Brisdale yang merupakan anak syarikat kepada Perbadanan Kerajaan Negeri Selangor (PKNS). Sekiranya Kementerian Perumahan tidak mengambil tindakan tegas terhadap Syarikat Pembangunan Brisdale, apakah jaminan yang boleh diberi oleh anak syarikat kerajaan kepada orang ramai. Projek pembangunan yang satu lagi ialah Nilai Industrial State yang dibina oleh beberapa syarikat swasta bersama dengan PKNS ...

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Sri Gading.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Sebuah agensi Kerajaan Negeri Sembilan.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak berapa faham, dia baca....

Puan Teresa Kok Suh Sim: Sri Gading, jangan kacaulah.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Bukan kacau, saya tidak faham.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Saya tidak bagi laluan. Bagi saya teruskan.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Ketawa]*

Puan Teresa Kok Suh Sim: Projek ini pernah dilancarkan oleh Menteri Pengangkutan beberapa tahun yang lepas dan malah ia digelar sebagai Malaysia

first and only industrial park with inland port untuk perdagangan antarabangsa. Walau bagaimanapun, hari ini projek yang dilancarkan oleh menteri ini hanya merupakan satu projek yang gagal dan terbiar.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Seputeh, Tebrau bangun.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Sedikit boleh? Saya cuma hendak penjelasan. Saya meneliti ucapan dia baguslah tetapi saya cari dekat bab mana dia masuk ini, peruntukan mana? Tambahan pula ada

Puan Teresa Kok Suh Sim: Ini P.29 mengenai penswastaan.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: *[Menyampuk]*

Puan Teresa Kok Suh Sim: Tidak, ini lain.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Pergi ke Selangor.

Puan Teresa Kok Suh Sim: *[Ketawa]* Hari ini Zon Perindustrian Nilai ini bukan sahaja lewat diserahkan kepada para pembeli selama empat tahun, kesemua unit ini juga diserahkan kepada pembeli dalam keadaan yang amat tidak lengkap termasuk tiada pemasangan yang asas seperti *switch electric, power point socket, main switch board, basin*, paip air dan meter air, meter elektrik dan sebagainya. Pihak pemaju memberi alasan mereka tidak menyempurnakan pemasangan mengikut tempoh yang ditetapkan dalam perjanjian ialah kerana mengkhuatiri pemasangan ini akan hilang. Ini merupakan satu alasan yang amat aneh dan absurd.

Sehingga hari ini tapak projek yang mengandungi peratusan unit tersebut tiada satu pun dihuni dan dipakai oleh pembeli kerana keadaan yang mengecewakan ini. Para pembeli Nilai Industrial Park ini tidak boleh mengadu kepada Kementerian Perumahan kerana projek pembangunan perindustrian bukan berada dalam bidang kuasa kementerian ini dan negara kita malah tidak ada undang-undang yang menjaga hak pembeli ataupun pelabur di projek perindustrian seperti ini. Bukankah ini aneh? Bukankah kerajaan harus diberi kuasa untuk mengawal selia semua projek perumahan dan projek perindustrian? Saya berharap Kabinet agar mengambil berat terhadap masalah projek pembinaan yang melibatkan agensi kerajaan yang saya sebut tadi.

Kerajaan haruslah faham bahawa sebab rakyat membeli unit dalam projek pembinaan yang melibatkan agensi kerajaan adalah kerana mereka mempunyai

keyakinan terhadap kerajaan. Mereka memang tidak sangka projek yang dibina oleh agensi kerajaan adalah begitu teruk dan tidak bertanggungjawab. Tibalah masanya bagi kerajaan campur tangan untuk membetulkan keadaan ini dan meminda Akta Pemaju supaya merangkumi kesemua projek pembinaan perumahan dan perindustrian. Selain itu Kementerian Perumahan mesti campur tangan dalam kedua-dua projek pembangunan yang melibatkan agensi kerajaan ini demi menjaga kepentingan pembeli dan juga imej dan nama baik kerajaan.

Tuan Yang di-Pertua...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, masa cukup, Yang Berhormat boleh sambung hari esok. Ada lapan minit lagi.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Terima kasih.

USUL MENANGGUHKAN MESYUARAT DI BAWAH PERATURAN MESYUARAT 16(3)

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan [Datuk M. Kayveas]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

Bahawa menurut Peraturan Mesyuarat 16(3), mesyuarat ini hendaklah ditangguhkan sekarang. Terima kasih.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan [Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

UCAPAN PENANGGUHAN

Prestasi Pelajar Bumiputera Merosot

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat diberi tujuh setengah minit untuk berucap.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Berapa minit?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tujuh setengah.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Tujuh setengah, terima kasih.

5.30 ptg.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis [Rompin]: Terima kasih. Tuan Yang di-Pertua. Pada 21 Mei 2001, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri

telah melahirkan perasaan kebimbangan beliau terhadap kemerosotan bilangan pelajar bumiputera yang memasuki institut pengajian tinggi. Menurut beliau, di sebalik kuota 55% yang diwujudkan oleh kerajaan terhadap IPTA, jumlah keseluruhan pelajar bumiputera yang melanjutkan pelajaran ke peringkat tertinggi di dalam dan luar negara serta IPT swasta amat kurang berbanding dengan pelajar bukan bumiputera. Walaupun kerajaan telah mengambil pelbagai pendekatan yang berbentuk *affirmative action* terhadap pelajar bumiputera untuk mempertingkatkan bilangan kemasukan mereka ke IPTA, prestasi akademik mereka amat mengecewakan berbanding pelajar bukan bumiputera. Ini bukan berlaku kerana sebilangan pelajar bumiputera beranggapan bahawa biarpun mereka hanya memperolehi keputusan yang cukup makan, mereka tidak perlu berusaha gigih untuk mendapat keputusan yang baik dan cemerlang kerana merasakan bahawa tempat pengajian di IPTA mereka sudah menjadi hak.

Tuan Yang di-Pertua, golongan pelajar sebegini sering menjadi sasaran pihak-pihak yang tertentu yang punya agenda politik tersendiri. Pelajar ini sewaktu di universiti akan diheret ke arah aktiviti-aktiviti sosial dan bukan akademik yang tidak mendatangkan manfaat kepada pelajaran mereka. Mereka ini harus diberikan perhatian serius oleh kerajaan. Di samping itu juga Tuan Yang di-Pertua, kenyataan bahawa fenomena pencapaian akademik bumiputera yang agak amat jauh ketinggalan di peringkat menengah.....[Disampuk]

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Kemaman bangun.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: adalah satu kenyataan yang amat membimbangkan banyak pihak. Ada masa saya beri. Ini adalah kerana kegagalan pelajar bumiputera dalam pendidikan menengah akan memberi kesan terhadap usaha kerajaan untuk memastikan bilangan kemasukan pelajar Melayu dan bumiputera ke IPTA yang mempunyai prestasi cemerlang. Kemerosotan prestasi akademik pelajar Melayu dan bumiputera akan turut menyumbang ke arah peningkatan masalah sosial di kalangan generasi muda ini. Kita turut berkongsi kebimbangan yang disuarakan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, bahawa beliau menyatakan bahawa hampir kesemua masalah sosial yang berlaku di negara ini dikaitkan dengan pelajar Melayu dan bumiputera, walaupun pelajar bukan bumiputera turut terdedah kepada persekitaran yang serupa.

Sebagai contohnya, penagihan najis dadah, gejala bohsia, bohjan, ponteng sekolah, penglibatan dalam demonstrasi haram - yang haram itu, sebelah sana yang tukang ajarnya, pemujaan syaitan melalui pengaruh *Black Metal*, jenayah merogol remaja dan lain-lain lagi menyaksikan penglibatan tinggi di kalangan pelajar Melayu dan bumiputera. Apabila kita menilai kepada punca-punca utama masalah ini Tuan Yang di-Pertua, kita akan dapati bahawa antara penyebab utama ialah kurangnya penghayatan pelajar bumiputera dan Melayu terhadap kepentingan ilmu dan ketidakseriusan mereka dalam mengejar kecemerlangan pendidikan.

Oleh itu, kita merasakan bahawa usaha untuk memastikan pendekatan kualiti pendidikan tinggi pelajar bumiputera tidak akan membuahkan hasil yang dikehendaki sekiranya satu usaha bersepadu tidak dijalankan oleh kerajaan dan semua lapisan masyarakat untuk menggembelengkan orang Melayu dan bumiputera di negara ini agar mempertingkatkan dan memperkasakan mutu pencapaian akademik mereka. Sokongan daripada pelbagai pihak, baik di peringkat kerajaan mahupun pertubuhan-pertubuhan sukarela atau politik perlu diadakan untuk memastikan wujudnya satu kumpulan besar, *pool* pelajar lulusan sekolah menengah yang layak untuk memasuki IPTA.

Berdasarkan penjelasan dan pandangan di atas, kita menyarankan supaya kerajaan melaksanakan perkara-perkara berikut:

- (i) memperkenalkan satu kejutan yang dapat memberikan tahap kesedaran kepada pelajar-pelajar Melayu dan bumiputera agar memperbaiki kecemerlangan dan prestasi akademik demi membina masa depan mereka dan menyelamatkan maruah bangsa dan negara;
- (ii) membentuk satu jawatankuasa khusus untuk merangka tindakan bersepadu untuk membantu mempertingkatkan mutu akademik pelajar bumiputera khususnya bagi mereka yang tinggal di kawasan luar bandar dan pedalaman;
- (iii) mengadakan kursus-kursus motivasi khas untuk menyedarkan pelajar bumiputera agar berusaha untuk mempertingkatkan lagi mutu pencapaian akademik mereka sejajar dengan hasrat kerajaan yang menekankan kepada kecemerlangan;
- (iv) memastikan isu kuota kemasukan ke IPTA atau penilaian meritokrasi ke atas kemasukan ke IPTA tidak dipolitikkan oleh

kumpulan tertentu yang mempunyai sikap ekstrem, berniat tidak ada lain ialah mengancam keharmonian kaum di negara ini dan kepentingan sempit politik mereka;

- (v) meningkatkan lagi usaha untuk mengimbangi penyertaan semua bangsa dalam IPT luar negara dan IPT swasta; Dan
- (vi) menyediakan kemudahan infrastruktur kewangan dan pembiayaan pendidikan yang mencukupi bagi membolehkan pelajar bumiputera yang mempunyai keputusan yang cemerlang dan baik juga layak atau mempunyai keupayaan untuk memasuki IPT swasta dan IPT luar negara.

Sekian, terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, sila. Masa yang sama.

5.56 ptg.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan [Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir]: Tuan Yang di-Pertua, saya amat menghargai pandangan dan cadangan Yang Berhormat bagi Rompin terhadap sektor pendidikan khususnya saranan agar isu jumlah dan prestasi pelajar bumiputera tidak dipolitikkan. Saya ingin menjelaskan bahawa soal kuota dan soal prestasi pelajar bumiputera adalah dua isu yang berlainan.

Oleh itu, saya berharap apabila kita membincangkan soal prestasi pelajar bumiputera, janganlah ianya dikelirukan dan cuba mengaitkannya dengan soal kuota seperti yang dilakukan oleh sesetengah pihak kebelakangan ini. Sebenarnya, kerajaan tetap berusaha untuk mempertingkatkan kemampuan dan usaha anak-anak muda bumiputera terus berjaya ke pusat pengajian tinggi. Saranan kritis mengenai kecemerlangan adalah bertujuan untuk menimbulkan satu kesedaran agar semua pihak dapat bersama mencari jalan, cara bagaimana untuk memperbaiki keadaan.

Tuan Yang di-Pertua, janganlah mana-mana pihak mempolitikkan soal jumlah dan prestasi pelajar-pelajar bumiputera di IPTA mahupun di IPTS untuk kepentingan politik semasa. Kerajaan memandang berat gangguan-gangguan dan mainan politik partisan daripada luar yang membelenggu pelajar-pelajar bumiputera dan menyeleweng tumpuan mereka daripada tanggungjawab utama mereka iaitu mencapai prestasi cemerlang dalam pelajaran mereka. Kerajaan telah memperuntukkan jumlah yang besar sebagai, dengan izin, *investment* kepada setiap

pelajar di IPTA dan IPTS. *Investment* ini ialah untuk jangka panjang bagi memenuhi kehendak negara dalam menghadapi dunia global abad ke-21.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Mengetuk mikrofon]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Kemaman.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Saya ada tujuh minit sahaja. Saya minta maaf. Selesai, kalau ada *time*, saya bagi. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua, dasar pendidikan kita sama ada di peringkat sekolah rendah, menengah mahupun pendidikan tinggi adalah jelas. Matlamat kita ialah membentuk pelajar yang berilmu, seimbang dan mempunyai ketahanan diri atau jati diri dalam menghadapi cabaran dunia zaman moden. Itulah sebabnya mengapa kerajaan tidak dapat terima aktiviti-aktiviti yang bukan akademik dan terkeluar daripada garis panduan dasar pendidikan dijalankan di sekolah-sekolah mahupun di kampus-kampus. Aktiviti-aktiviti yang tidak sihat dan berbaur politik ini tidak mendatangkan manfaat, malah akan menghakis kecenderungan mencapai kecemerlangan.

Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Pendidikan amat peka dengan soal kemerosotan prestasi pelajar-pelajar bumiputera di sekolah rendah, menengah mahupun di universiti-universiti dan hubung kait mereka dengan gejala-gejala sosial dan politik seperti yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Rompin. Seperti yang telah dinyatakan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, beberapa kali masyarakat Melayu dan bumiputera memerlukan perubahan yang radikal terhadap sikap dan budaya mereka terutamanya sikap terhadap pendidikan.

Dalam pengajaran dan pembelajaran di sekolah, maktab perguruan dan universiti, nilai-nilai seperti disiplin, menghargai masa, ketekunan, menghormati guru dan authority dan sebagainya sentiasa ditekankan. Itulah juga sebab mengapa jawatan guru disiplin dan guru kaunseling diadakan. Kerana itulah juga semua sekolah digalakkan penubuhan PIBG untuk kerjasama guru-guru dan ibu bapa bagi memantau prestasi pelajar-pelajar. Kementerian Pendidikan sentiasa mengkaji keberkesanan kaedah-kaedah ini dan memperbaikinya dari masa ke semasa.

Kementerian Pendidikan menerima baik saranan Yang Berhormat bagi Rompin agar usaha bersepadu dijalankan oleh kerajaan dan semua lapisan masyarakat serta pertubuhan-pertubuhan sukarela untuk memastikan peningkatan kualiti pendidikan pelajar bumiputera. Inilah yang kerajaan harap-harapkan. Dasar

pendidikan negara kita adalah murni tujuannya. Ia bersifat non-partisan dan akan memberi manfaat kepada semua rakyat. Semua pihak perlu menolong membantu kerajaan dalam menangani isu-isu pendidikan dan bukan hanya pandai mempolitikkan dan mengelirukannya serta merumitkan lagi usaha menyelesaikannya.

Saya ingin ucapkan sekali lagi terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Rompin kerana mencadangkan saranan-saranan yang bemas dan tepat pada masanya. Saranan seperti yang disuarakan oleh Yang Berhormat bagi Rompin berkenaan menimbulkan kesedaran, menubuhkan jawatankuasa khas, mengadakan kursus motivasi dan lain-lain semua ini diterima baik dan akan diteliti oleh Kementerian Pendidikan. Manakala isu kuota kemasukan ke IPTA pihak Kementerian Pendidikan amat bersetuju dengan Yang Berhormat bagi Rompin bahawa ia tidak seharusnya dipolitikkan.

Tuan Yang di-Pertua, di sini izinkan saya untuk menyatakan biarpun fokus ucapan saya di atas ialah terhadap masalah pelajar-pelajar bumiputera, ia tidak bererti kerajaan mengabaikan tanggungjawab terhadap penuntut-penuntut bukan bumiputera. Terima kasih.

Penguasaan Bahasa Inggeris Alat Kepentingan Bangsa Ke Arah Negara Maju Tahun 2020

5.42 ptg

Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop [Alor Gajah]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Ucapan penangguhan saya adalah berkaitan dengan penguasaan Bahasa Inggeris sebagai alat memperkasakan dominasi bangsa kita ke arah negara maju menjelang tahun 2020.

Usaha kerajaan untuk mempertingkatkan penguasaan Bahasa Inggeris tidak seharusnya disalahtafsirkan oleh mana-mana pihak. Sebaliknya usaha ini hanyalah merupakan satu alat dan langkah strategik untuk memperkembangkan sains dan teknologi yang menjadi salah satu teras strategi ilmu terutamanya dalam teknologi maklumat dan telekomunikasi. Penguasaan Bahasa Inggeris bukanlah menghakis kemampuan dan kedudukan Bahasa Melayu. Kedudukan Bahasa Melayu sesungguhnya sentiasa didukung oleh pihak kerajaan dan tidak akan hilang kekuatannya yang diibaratkan seperti ular yang menyusur akar tidak akan hilang bisanya.

Sebenarnya penguasaan Bahasa Inggeris boleh dimanfaatkan sebagai alat memperkasa daya intelek serta dominasi bangsa kita ke arah negara maju menjelang 2020. Pandangan ini mengambil kira realiti dalam era globalisasi, liberalisasi dan teknologi maklumat kini. Kita perlu akur kepada kepentingannya dalam ekonomi berasaskan pengetahuan dan penguasaan teknologi maklumat di mana Bahasa Inggeris menjadi medium yang dominan. Justeru itu saya ingin mencadangkan langkah yang perlu dilakukan oleh Kementerian Pendidikan untuk memperhebat usaha dalam mempertingkatkan penguasaan Bahasa Inggeris. Antara lain adalah seperti berikut:

Pertama, saya cadangkan supaya Kementerian Pendidikan merangka satu strategi jangka panjang berkaitan dengan mempertingkatkan penguasaan Bahasa Inggeris. Cadangan ini perlu memandangkan seolah-olah kita kini tidak mempunyai satu pelan tindakan yang konkrit.

Yang kedua, pada masa kini pula kepentingan ilmu sains dan teknologi begitu signifikan kepada pencapaian matlamat negara kita. Justeru itu saya mencadangkan ilmu sains dan teknologi berkaitan dapat diajar terus dalam Bahasa Inggeris di sekolah-sekolah.

Selain itu cadangan yang perlu diberi perhatian serius ialah pertambahan bilangan pensyarah dan guru-guru yang mahir dalam Bahasa Inggeris. Ini termasuklah pertambahan bilangan pensyarah, guru pakar, guru Bahasa Inggeris di peringkat sekolah terutamanya di luar bandar dan institut pengajian tinggi. Kementerian juga seharusnya memperuntukkan lebih banyak waktu untuk Bahasa Inggeris selain daripada jumlah waktu mengajar yang sedia ada. Ini memberi peluang kepada para pelajar mempelajari Bahasa Inggeris lebih lama di sekolah.

Di samping itu juga dicadangkan agar diadakan program intensif Bahasa Inggeris untuk kumpulan pelajar seperti program gerak gempur Matematik dan Sains yang telah berjaya dilaksanakan oleh Kementerian Pendidikan. Justeru itu, program ini harus diperkenalkan terhadap pembelajaran Bahasa Inggeris pula.

Di samping itu juga kaedah-kaedah pembelajaran dan pembelajaran, modul-modul dan bahan-bahan yang dipakai hendaklah lebih kreatif dan inovatif melalui program-program seperti kem-kem motivasi Bahasa Inggeris, pintar Inggeris atau dengan izin, smart English dan sebagainya.

Pendekatan dan kaedah pembelajaran untuk subjek Bahasa Inggeris juga perlu diambil kira terutama tumpuan memperbanyakkan aktiviti terjemahan buku,

artikel, novel, cerpen dan sebagainya dari Bahasa Melayu ke Bahasa Inggeris. Contohnya kita menterjemahkan cerita-cerita rakyat seperti cerita Nujum Pak Belalang, Batu Belah Batu Bertangkup kepada Bahasa Inggeris untuk menarik minat pelajar-pelajar membaca buku-buku tersebut dalam bahasa ini. Dengan ini penguasaan Bahasa Inggeris dapat dengan cara tidak langsung diserap oleh para pembaca. Kita perlu memberi sokongan dan kita harus juga mengelak daripada perasaan dan sentimen yang boleh mengganggu-gugat pelaksanaan penggunaan Bahasa Inggeris ini tanpa meminggirkan kepentingan Bahasa Melayu. Sesungguhnya Bahasa Inggeris hanyalah alat untuk kepentingan bahasa ke arah negara mencapai status negara maju tahun 2020.

Sekian terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Setiausaha Parlimen.

5.46 ptg.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan [Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih juga kepada Yang Berhormat bagi Alor Gajah.

Berhubung kenyataan Yang Berhormat Alor Gajah yang menyatakan kepentingan penguasaan Bahasa Inggeris sebagai alat kepentingan bangsa ke arah negara maju menjelang tahun 2020, Kementerian Pendidikan sememangnya menyedari kepentingan Bahasa Inggeris dalam situasi dunia global dan perkembangan mutakhir dalam arus perkembangan ICT. Kepentingan mewujudkan masyarakat berasaskan pengetahuan atau k-society dan ekonomi berasaskan pengetahuan atau k-ekonomi juga diakui sebagai pemangkin yang boleh melonjakkan negara untuk mencapai status negara maju menjelang tahun 2020. Kejayaan pencapaian cita-cita negara ini banyak bergantung kepada keupayaan sumber tenaga manusia masa kini dan lebih-lebih lagi sumber tenaga manusia masa depan menguasai Bahasa Inggeris.

Ekoran daripada penerimaan laporan jawatankuasa khas mengkaji strategi-strategi meningkatkan prestasi Bahasa Inggeris di kalangan pelajar sekolah, Kementerian Pendidikan telah mengorak langkah memperhebat lagi pelaksanaan program, projek dan aktiviti Bahasa Inggeris bagi menjamin peningkatan prestasi pelajar yang lebih ketara dalam menguasai bahasa berkenaan. Semua bahagian di

Kementerian Pendidikan dan Jabatan Pendidikan negeri telah diminta memberi perhatian yang serius dalam hal ini.

Kementerian menyedari bahawa faktor guru memainkan peranan yang amat penting dalam menentukan kejayaan penguasaan pelajar dalam mata pelajaran Bahasa Inggeris. Kekurangan guru Bahasa Inggeris sedang ditangani masa ini. Bagi menambah bilangan guru Bahasa Inggeris, Kementerian Pendidikan akan melaksanakan kursus conversion, dengan izin, yang melibatkan seramai 1600 orang guru mulai September 2001. Kementerian Pendidikan juga akan memulakan program dengan beberapa buah universiti di Australia, New Zealand dan United Kingdom mulai Mac 2002. Beberapa buah universiti tempatan juga telah dikenal pasti untuk melaksanakan program berkembar dengan beberapa buah maktab perguruan bagi menyediakan program yang sama mulai Mac 2002 yang sedang kita lakukan.

Tuan Yang di-Pertua, bagi meningkatkan kefasihan Bahasa Inggeris pula, pada tahun ini 200 orang guru yang dikenal pasti akan diberi kursus dengan izin, emersion selama 14 minggu. Kursus kefasihan juga akan dilaksanakan oleh British Council. Selain itu semua jabatan Bahasa Inggeris di maktab perguruan telah dan sedang menjalankan program - dengan izin - outreach untuk membantu guru-guru di sekolah yang berdekatan dalam aspek-aspek berkaitan dengan pembelajaran Bahasa Inggeris.

Kementerian Pendidikan juga menyedari pentingnya pelajar ditanam dengan tabiat membaca sejak di peringkat kanak-kanak lagi iaitu mulai tahun 1 dan 2. Satu program bacaan awal berstruktur Bahasa Inggeris akan diperkenalkan di 1,780 buah sekolah di luar bandar. Program ini menelan belanja sebanyak RM3 juta setiap tahun. Melalui program ini kanak-kanak luar bandar khususnya akan berpeluang menggunakan buku-buku cerita yang menarik minat mereka kepada Bahasa Inggeris. Rancangan TV Pendidikan juga akan diperbanyakkan dan diperhebatkan meliputi rancangan kurikulum sekolah rendah dan menengah. Pengajaran oleh guru-guru cemerlang akan di video-kan dan disebar kepada guru-guru. Melalui pita-pita video ini guru-guru akan dapat melihat contoh dan model pengajaran guru yang bukan sahaja menarik bahkan juga berkesan.

Tuan Yang di-Pertua, kementerian juga menyedari pentingnya pihak pengurusan sekolah dilatih dengan sempurna mengenai pengurusan kurikulum bahasa Inggeris. Institut Aminuddin Baki yang dipertanggungjawabkan untuk melatih

pihak pengurusan sekolah berkaitan aspek ini akan menjalankan dua kursus pada bulan Oktober dan November tahun ini.

Pada tahun 2002 dan 2003, seramai 320 orang guru besar dan pengetua akan dilatih dalam kursus yang sama. Kementerian Pendidikan juga merancang melaksanakan kempen besar-besaran bahasa Inggeris di semua peringkat pendidikan. Pelbagai aktiviti akan dilaksanakan di pelbagai peringkat bagi menyedarkan semua pihak tentang kepentingan bahasa Inggeris.

Pegawai-pegawai jabatan negeri dan Pejabat Pendidikan Daerah telah diberi taklimat tentang perkara ini. Mereka juga diminta merujuk Pekeliling Ikhtisas 1/99 yang banyak memberi contoh aktiviti yang boleh dilaksanakan bagi meningkatkan pelajar dalam bahasa Inggeris. Antaranya ialah seperti *story telling*, *'coral' telling*, maafkan saya, *'coral' speaking...* [Disampuk] Maafkan saya, *oral speaking*. Kadang-kadang sudah dua jawab ini... [Ketawa] *Debate, jazz, chintz, drama, sketches, poetry recital, English quiz, English on air* dan sebagainya. Semua aktiviti ini boleh dilaksanakan mengikut kreativiti dan kemampuan pihak sekolah.

Kementerian juga menyedari bahawa untuk menguasai sesuatu bahasa itu, para pelajar perlu didedahkan kepada bahasa berkenaan sebanyak mungkin. Pelajar juga perlu mengambil inisiatif dan terlibat secara serius dalam pembelajaran bahasa berkenaan. Dalam konteks bahasa Inggeris berkenaan, kementerian menggalakkan penambahan masa kontak pelajar dengan bahasa Inggeris. Ini boleh dilaksanakan melalui aktiviti-aktiviti di dalam dan di luar bilik darjah.

Kementerian juga menggalakkan guru-guru memberi tugas atau kerja projek kepada pelajar dan pelajar digalakkan melaksanakannya dengan menggunakan bahasa Inggeris. Guru dan pelajar patut menggunakan segala peluang yang ada untuk berinteraksi dalam bahasa Inggeris. Pepatah Inggeris ada mengatakan, "*practice make perfect*", dengan izin.

Tuan Yang di-Pertua, dalam konteks pendedahan pelajar kepada bahasa Inggeris, Kementerian Pendidikan ingin menyeru semua pihak untuk turut sama memainkan peranan. Pihak swasta perlu tampil dengan program atau projek tertentu bagi pelajar atau sekolah-sekolah tertentu bagi pelajar atau sekolah-sekolah dalam agensi swasta atau individu-individu tertentu di jabatan tertentu atau agensi tertentu dapat membuka mata pelajar tentang kepentingan bahasa Inggeris.

Sekali lagi di sini ingin saya tegaskan, walaupun kita pihak kementerian ingin mempertingkatkan kemampuan bahasa Inggeris sebagai satu mata pelajaran dan

bukanlah tujuan kita untuk bahasa Inggeris mengambil alih peranan bahasa Melayu sebagai bahasa kebangsaan atau bahasa Malaysia.

Sekali lagi saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada cadangan-cadangan yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Alor Gajah mengenai cadangan-cadangan yang telah dikemukakan dan kita akan terus teliti dengan sebaik-baik mungkin. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Selesailah ucapan-ucapan penangguhan. Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan akan bersidang semula pada jam 10.00 pagi hari esok.

Dewan ditangguhkan pada pukul 5.55 petang.

Julai 2001

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Amat Berbahagia Tuan Yang di-Pertua, Tun Dr. Mohamed Zahir bin Haji Ismail, S.S.M., P.M.N., S.P.M.K., D.S.D.K. J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Dato Seri Dr. Mahathir bin Mohamad, D.K.(Brunei), D.K.(Perlis), D.K.(Johor), D.U.K., S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J., D.P. (Sarawak), D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.M.N., P.I.S. (Kubang Pasu)

“ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, Dato’ Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi, D.G.P.N., D.S.S.A., D.M.P.N., D.J.N., K.M.N., A.M.N., S.P.M.S. (Kepala Batas)

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, Dato’ Seri Dr. Ling Liong Sik, S.P.M.P., D.G.S.M., D.P.M.P. D.P.M.S. (Labis)

“ Menteri Kerja Raya, Dato’ Seri S. Samy Vellu, S.P.M.J., S.P.M.P., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput)

“ Menteri Perusahaan Utama, Dato’ Seri Dr. Lim Keng Yaik, S.P.M.P., D.G.P.N, D.P.C.M. (Beruas)

- “ Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Amar Leo Moggie anak Irok, D.A., P.N.B.S. (Kanowit)
- “ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato’ Seri Rafidah Aziz, S.P.M.P., S.P.M.T., D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar)
- “ Menteri Pertahanan, Dato’ Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak, S.S.A.P, S.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.S., P.N.B.S., D.U.B.C.(T). (Pekan)
- “ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato’ Law Hieng Ding, P.N.B.S., K.M.N., P.B.S., P.B.J. (Sarikei)
- “ Menteri Luar Negeri, Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar, S.P.M.J., S.P.D.K., D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Kota Tinggi)
- “ Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tan Sri Dato’ Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin, P.I.S., B.S.I., S.M.J., P.S.M., S.P.M.J. (Pagoh)
- “ Menteri Kesihatan, Datuk Chua Jui Meng, D.I.M.P., S.I.M.P., S.M.J, P.I.S (Bakri)
- " **Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato’ Dr. Siti Zaharah binti Sulaiman, D.S.A.P., D.I.M.P. (Paya Besar)**

- Yang Berhormat Menteri Penerangan, Tan Sri Dato’ Seri Mohd. Khalil bin Yaakob, P.S.M., S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., J.S.M., S.M.P. (Kuantan)
- “ Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato’ Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir, P.G.D.K., D.S.D.K., A.M.K. (Kulim-Bandar Baharu)
- “ Menteri Sumber Manusia, Datuk Dr. Fong Chan Onn, D.M.S.M. (Selandar)
- “ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato’ Seri Ong Ka Ting, D.P.M.P. (Pontian)
- “ Menteri Pembangunan Usahawan, Dato’ Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, D.M.S.M., A.M.P., B.K.T. (Chenderoh)
- “ **Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato’ Haji Azmi bin Khalid, D.P.M.P., S.M.P., P.J.K. (Padang Besar)**

- “ Menteri Belia dan Sukan, Dato’ Hishammuddin bin Tun Hussein, D.S.A.P., D.P.M.J. (Tenggara)
- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Bernard Giluk Dompok (Kinabalu)
- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Seri Utama Dr. Rais bin Yatim, S.P.N.S., D.S.N.S. (Jelebu)
- “ Menteri Pertanian, Datuk Effendi Norwawi (Kuala Rajang)
- “ Menteri Pembangunan Wanita dan Keluarga, Dato’ Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil, D.I.M.P. (Lembah Pantai)
- “ Timbalan Yang di-Pertua, Dato’ Haji Muhamad bin Abdullah, D.I.M.P., S.M.P., P.J.K. (Maran)
- “ Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Lim Si Cheng, P.I.S. (Sena i)
- “ Timbalan Menteri Penerangan Dato’ Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus, D.S.N.S. (Jempol)
- “ Timbalan Menteri Luar Negeri, Datuk Dr. Leo Michael Toyad, P.G.D.K., J.B.S. (Mukah)
- “ Timbalan Menteri Kesihatan, Dato’ Seri Dr. Suleiman bin Mohamed D.P.M.S., S.S.S.A(Titiwangsa)
- “ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk Peter Chin Fah Kui, P.G.B.K. (Miri)
- “ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato’ Kerk Choo Ting, D.P.M.P. (Taiping)
- “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato’ Chan Kong Choy, D.S.A.P., D.P.M.S. (Selayang)
- Yang Berhormat Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato’ S. Subramaniam, D.P.M.J., D.S.N.S., S.M.J. (Segamat)
- " Timbalan Menteri Pertahanan, Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal, P.G.D.K. (Semporna)
- “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri Datuk Douglas Uggah Embas, P.G.B..K., P.B.S., A.B.S., A.M.N. (Betong)
- “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato’ Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh, D.S.S.A., S.M.S., S.S.A., K.M.N. (Kuala Langat)
- “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato’ Chor Chee Heung, D.S.D.K., A.M.N., J.P. (Alor Setar)
- “ Timbalan Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Tan Chai Ho, P.J.N., K.M.N., A.M.N. (Bandar Tun Razak)

- “ Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato’ G. Palanivel, D.S.S.A., S.S.A., P.J.K. (Hulu Selangor)
- “ Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Datuk Ong Tee Keat, P.J.N., S.M.S. (Ampang Jaya)
- “ Timbalan Menteri Pengangkutan, Tan Sri Dato’ Seri DiRaja Ramli bin Ngah Talib, P.C.M., S.P.C.M., A.M.N., J.P. (Pasir Salak)
- “ Timbalan Menteri Pertanian, Dato’ Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar, D.G.P.N., D.M.P.N., P.P.T. (Tasek Gelugor)
- “ Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato’ Zainal bin Dahalan, P.J.K., K.M.N., J.S.M., D.P.M.S. (Sabak Bernam)
- “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato’ Zainal Abidin bin Zin, D.P.M.P., P.M.P. (Bagan Serai)
- “ Mulia Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato’ Seri Azlan ibni Sultan Abu Bakar, S.P.T.J., D.S.A.S. (Jerantut)
- “ Timbalan Menteri Kerja Raya, Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin P.I.S. (Johor Bahru)
- “ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, Datuk Anifah Aman (Beaufort)
- “ Timbalan Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Tan Kee Kwong (Segambut)
- “ Timbalan Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dr. Tiki anak Lafe (Mas Gading)
- " Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato’ Dr. Ng Yen Yen (Raub)
- “ Timbalan Menteri Sumber Manusia, Dr. Abdul Latiff bin Ahmad (Mersing)
- Yang Berhormat Timbalan Menteri Pendidikan, Dato’ Hon Choon Kim, D.S.N.S. (Seremban)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, Dato’ Abu Bakar bin Taib, D.S.D.K., S.D.K., B.C.K., K.M.N., P.J.K. (Langkawi)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Dalam Negeri, Datuk Seri Abu Zahar bin Isnin, D.G.S.M., D.M.S.M., A.M.N. (Jasin)
- “ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Puan Hajah Khamsiyah binti Yeop, P.P.T., A.M.N., A.M.P., P.M.P. (Gerik)

- “ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Haji Noh bin Haji Omar, D.P.M.S., D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. (Tanjong Karang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pengangkutan, Tuan Ir. Donald Lim Siang Chai (Petaling Jaya Selatan)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kerja Raya, Datuk Yong Khoon Seng, D.S.P.N., K.M.N. (Stampin)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan, Tuan Hashim bin Ismail, P.P.N., P.I.S. (Ledang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Tuan Chia Kwang Chye (Bukit Bendera)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tuan Wong Kam Hoong, K.M.N. (Bayan Baru)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, Tuan S. G. Sothinathan (Telok Kemang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Robia binti Dato' Kosai (Muar)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' S. Veerasingam, P.M.P., A.M.P., A.M.N. (Tapah)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Usahawan, Datuk Rizalman bin Abdullah, P.G.D.K., J.P. (Tenom)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar, Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim, P.B.S., P.P.B., (Santubong)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan, Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir (Sungai Petani)
- " Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Datuk Fu Ah Kiow, D.I.M.P. (Mentakab)
- " Drs. Haji Abu Bakar bin Othman (Jerlun)
- “ Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron, S.M.K. (Rantau Panjang)
- Yang Berhormat Tun Abdul Ghafar bin Baba, S.S.M. (Batu Berendam)
- “ Dato' Seri Haji Abdul Hadi bin Haji Awang, D.S.S.S.M.T. (Marang)
- “ Tuan Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman (Sungai Benut)
- “ Tan Sri Dato' Seri Dr. Abdul Hamid Pawanteh, P.S.M., S.P.M.P. (Kangar)

- “ Dato’ Haji Abdul Kadir bin Annuar, S.P.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N. (Pulai)
- “ Tuan Abd. Rahman bin Yusof (Kemaman)
- “ Tan Sri Datuk Patinggi Abdul Taib Mahmud, S.P.M.J., S.P.M.T., S.S.S.A, S.S.A.P., S.S.D.K., P.S.M., S.P.M.B., D.G.S.M., P.K.C, D.P. (Kota Samarahan)
- “ Dato’ Dr. Abdullah Fadzil bin Che Wan, D.P.C.M., P.C.M. (Bukit Gantang)
- “ Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop, B.K.T., J.P., D.M.S.M., K.M.N., D.C.S.M. (Alor Gajah)
- “ Dato’ Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah, P.P.T., A.M.P. (Tambun)
- “ Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi, D.M.S.M., P.P.T., P.J.K. (Bagan Datok)
- “ Raja Dato’ Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar (Larut)
- “ Tuan Alexander Nanta Linggi, A.B.S. (Kapit)
- “ Tuan Alwi bin Jusoh (Pasir Puteh)
- “ Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad (Lipis)
- “ Datu Amirkahar bin Tun Datu Haji Mustapha (Marudu)
- “ Dato’ Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz, D.P.M.S., A.S.A. (Hulu Langat)
- “ Tuan Billy Abit Joo, K.M.N. (Hulu Rajang)
- “ Tuan Bung Moktar bin Radin, A.D.K., A.S.D.K. (Kinabatangan)
- “ Tuan Chang See Ten, P.I.S. (Gelang Patah)
- “ Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak, P.J.K. (Setiu)
- “ Puan Chew Mei Fun (Petaling Jaya Utara)
- “ Puan Chong Eng (Bukit Mertajam)
- “ Tuan Chow Kon Yeow (Tanjong)
- “ Tun Dato’ Daim Zainuddin, D.G.S.M., S.S.M., S.P.M.S., D.H.M.S., S.S.A.P. (Merbok)
- “ Dato’ Haji Fadzil bin Md. Noor, D.S.D.K. (Pendang)
- Yang Berhormat Tuan Fong Kui Lun (Bukit Bintang)
- “ Puan Fong Po Kuan (Batu Gajah)
- “ Tuan Goh Kheng Huat (Nibong Tebal)
- “ Dato Goh Siow Huat (Rasah)
- “ Dato’ Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali, D.I.M.P., S.M.S. (Parit Buntar)

- “ Tuan Hassan bin Mohamed (Besut)
- “ Tuan Henry Sum Agong, A.K. (Bukit Mas)
- “ Dato’ Hew See Tong, D.P.M.P., J.P. (Kampar)
- “ Dato’ Ho Cheong Sing, P.M.P., A.M.N. (Ipoh Barat)
- “ Tuan Hoo Seong Chang (Kluang)
- “ Tuan Husam bin Haji Musa (Kubang Kerian)
- “ Tuan Haji Ismail bin Noh (Pasir Mas)
- “ Tuan Jacob Dungau Sagan, J.B.S., K.M.N., P.P.B. (Baram)
- “ Dato’ Dr. Haji Jamaludin bin Dato’ Mohd. Jarjis, D.I.M.P., (Rompin)
- “ Dr. James Dawos Mamit, P.P.B., P.P.S. (Mambong)
- “ Tuan Jawah anak Gerang (Lubok Antu)
- “ Tuan Jimmy Lim Donald (Sri Aman)
- “ Tuan Joseph Mauh anak Ikeh (Selangau)
- “ Datuk Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan, P.G.D.K., P.N.B.S., S.S.A.P., S.P.D.K. (Keningau)
- “ Tuan Joseph Salang anak Gandum (Julau)
- “ Tuan Juslie bin Ajirol, A.S.D.K. (Libaran)
- “ Dato’ Kamarudin bin Jaffar, B.C.M, D.S.N.S. (Tumpat)
- “ Tuan Kerk Kim Hock (Kota Melaka)
- “ Tan Sri Dato’ Dr. K.S. Nijhar, P.S.M., S.P.M.J., J.M.N. (Subang)
- “ Tuan Kong Cho Ha (Lumut)
- “ Datuk Lau Ngan Siew, A.D.K., K.M.N., P.G.D.K. (Sandakan)
- “ Tuan Lee Kah Choon (Jelutong)
- “ Puan Lim Bee Kau, A.M.K., B.K.M., P.J.K. (Padang Serai)
- ” Tuan Lim Hock Seng (Bagan)
- ” Tuan Liow Tiong Lai, S.M.P. (Bentong)
- Yang Berhormat Dato’ Loke Yuen Yow, D.P.M.P., A.M.P. (Tanjong Malim)
- ” Tuan Mah Siew Keong (Teluk Intan)
- ” uan Haji Mahfuz bin Haji Omar (Pokok Sena)
- ” Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin (Arau)
- “ Tuan Haji Mat Basir bin Rahmat (Parit)
- “ Dr. Maximus Johnity Ongkili, A.S.D.K., J.P. (Bandau)

- “ Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz, P.N.J., S.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N., P.P.N. (Sri Gading)
- “ Tuan Mohamad bin Sabu (Kuala Kedah)
- “ Tuan Mohamed Nasir bin Che Daud (Kuala Krai)
- “ Tuan Mohamed Sayuti bin Said, P.P.T., P.J.K., P.P.N. (Kuala Selangor)
- “ Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan, P.J.N., S.M.J., K.M.N., P.I.S., A.M.N., P.P.N. (Tebrau)
- “ Tuan Mohd. Amar bin Abdullah (Pengkalan Chepa)
- “ Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad (Jeli)
- “ Datuk Seri Panglima Mohd. Salleh bin Tun Md. Said Keruak, P.G.D.K. (Kota Belud)
- “ Datuk Mohd. Sarit bin Haji Yusoh (Temerloh)
- “ Tuan Mohd. Yusoff bin Mohd. Nor, P.P.N., J.M.N. (Machang)
- “ Dato’ Mohd. Zain bin Omar, D.S.P.N., K.M.N., P.J.K., P.J.M., (Balik Pulau)
- “ Dato’ Ir. Mohd. Zin bin Mohamed, D.P.T.J., J.P. (Shah Alam)
- “ Tuan M. Shukrimun bin Shamsudin (Kuala Nerus)
- “ Tuan Muhamad bin Mustafa (Peringat)
- “ Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid (Hulu Terengganu)
- “ Dato' Mustafa bin Ali, D.P.M.T. (Dungun)
- “ Datuk Napsiah binti Omar (Kuala Pilah)
- “ Tuan Nasharudin bin Mat Isa (Yan)
- “ Tuan Ng Lip Yong (Batu)
- “ Datuk Osu bin Sukam, S.P.D.K., P.G.D.K., D.A. (Papar)
- “ Datuk Peter Tinggom anak Kamarau, P.P.B., P.P.C., K.M.N., P.N.B.S., J.B.S., A.M.N., P.B.S. (Saratok)
- “ Tuan Philip Benedict Lasimbang, A.S.D.K. (Penampang)
- Yang Berhormat Puan P. Komala Devi, P.P.T. (Kapar)
- “ Datuk Railey bin Haji Jeffrey, P.G.D.K., J.M.N. (Silam)
- “ Tuan Ramli bin Ibrahim (Kota Bharu)
- “ Mulia Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang)
- “ Tuan Richard Riot anak Jaem (Serian)

- “ Tuan Robert Lau Hoi Chew, J.B.S., (Sibu)
- “ Tuan Ronald Kiandee, A.S.D.K. (Beluran)
- “ Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad, D.M.S.M., P.I.S. (Parit Sulong)
- “ Tuan Saupi bin Daud (Tanah Merah)
- “ Datin Paduka Hajah Seripah Noli binti Syed Hussin, D.S.S.A (Sepang)
- “ Dato’ Shahnnon bin Ahmad, D.S.D.K., K.M.N. (Sik)
- “ Tuan Shaziman bin Abu Mansor, A.N.S. (Tampin)
- “ Tuan Shim Paw Fatt, J.P. (Tawau)
- “ Tuan Haji Siam bin Haji Kasrin, K.M.N., P.I.S. (Batu Pahat)
- “ Datuk Song Swee Guan, P.G.B.S. (Bandar Kuching)
- “ Dato’ Suhaili bin Abdul Rahman, D.I.M.P., A.S.D.K. (Labuan)
- “ Puan Sukinam Domo (Batang Sadong)
- “ Tan Sri Datuk Seri Amar Dr. Haji Sulaiman bin Haji Daud, S.I.M.P., D.A., D.S.S.A., P.N.B.S., J.B.S. (Petra Jaya)
- “ Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi (Kuala Terengganu)
- “ Tuan Taib Azamudden bin Md. Taib, J.B.S., A.M.N. (Baling)
- “ Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
- “ Dr. Tan Seng Giaw (Kepong)
- “ Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew, D.S.S.A (Kelang)
- “ Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)
- “ Tuan Thong Fah Chong (Ipoh Timur)
- “ Dato’ Dr. Ting Chew Peh, D.P.M.S., D.P.M.P. (Gopeng)
- “ Dato’ Seri Tiong King Sing, D.S.S.A., J.P. (Bintulu)
- ” Dato’ Tiong Thai King, (Lanang)
- ” Datin Seri Dr. Wan Azizah Wan Ismail (Permatang Pauh)
- “ Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar, J.B.S., P.B.S. (Batang Lupar)
- Yang Berhormat Tuan Wan Nik bin Wan Yussof (Bachok)
- ” Tuan Wilfred Madius Tangau, J.P., A.D.K. (Tuaran)
- ” Dato’ Yap Pian Hon, D.P.M.S., A.M.N., P.J.K. (Serdang)
- “ Dr. Yee Moh Chai (Tanjong Aru)
- “ Datuk Yong Teck Lee, P.G.D.K., P.J.N. (Gaya)

- “ Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob, P.G.D.K., A.D.K. (Sipitang)
- “ Dato' Seri Hajah Zaleha binti Ismail, D.P.M.S., S.M.S, K.M.N (Gombak)
- “ Tuan Zawawi bin Haji Ahmad (Padang Terap)
- “ Dato' Zulhasnan bin Rafique, D.I.M.P., A.M.N. (Wangsa Maju)

MENTERI/TIMBALAN MENTERI (SENATOR)

- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Brig. Jen. (B) Datuk Abdul Hamid bin Haji Zainal Abidin, K.M.N., P.A.T., D.P.M.P., J.S.M., P.J.N.
- “ Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Tan Sri Datuk Kasitah Gaddam, P.S.M., P.G.D.K., J.S.M.
- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Pandikar Amin Haji Mulia
- “ Menteri Pendidikan, Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad, P.S.M., D.P.M.N., D.P.C.M.
- “ Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin, D.M.S.M., D.P.M.S.
- " Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Adnan bin Tengku Mansor, K.M.N., D.S.D.K., D.I.M.P., D.S.A.P., P.J.N.
- " Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk M Kayveas, P.J.N.
- " Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan, Datuk Zainudin bin Maidin, P.J.N., J.M.N., S.M.S., A.M.K.

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN

Datuk Mohd. Salleh bin Haji Hassan

Ketua Penolong Setiausaha

Roosme binti Hamzah
Zamani bin Haji Sulaiman
Haji Mustakin bin Salamat
Shahrom bin Haji Hasan

Penolong Setiausaha

Haji Mustafa bin Abdul Rahman
Ruhana binti Abdullah
Riduan bin Rahmat

JURUBAHASA SERENTAK

Ungku Fauzie bin Ungku A. Rahman
Mazidah binti Mohamed
Hajah Paizah binti Haji Salehuddin

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Abdul Halim bin Haji Ali
Mejar (B) Zakaria bin Salleh
Mejar (B) Kamaruddin bin Abdullah

PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN DOKUMENTASI

Azhari bin Hamzah
Monarita binti Mohd. Hassan
Hajah Shamsiah binti Mohd. Yusop
Mohd Saleh bin Mohd. Yusop
Mohamed bin Osman
Hajah Norishah binti Mohd. Thani
Shamsina binti Janor
Ramlah binti Mohd. Yusuff
Jamilah Intan binti Haji Bohari
Nurziana binti Ismail
Noor Effarizan binti Mat Satib
Taharah binti Mohamed
Nik Elyana binti Ahyat
Marzila binti Muslim
Abu Bakar bin Hasan

PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN KOMPUTER

Mohd Shah bin Rahman
Sulaiman bin Sirad
Azzahar bin Hashim

PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN MESIN CETAK

Kamal bin Oyub
Haji Latif bin Ismail
Kamaroddin bin Mohd. Yusof

PARLIMEN KESEPULUH**PENGGAL KETIGA****MESYUARAT KEDUA**

Bil. 40**Isnin**

K A N D U N G A N**RANG UNDANG-UNDANG:**

Rang Undang-undang Kesihatan Mental 2001 (Halaman 1)

Rang Undang-undang Perbekalan Tambahan (2001) 2001 (Halaman 32)

USUL-USUL:

Anggaran Pembangunan (Tambahan) (Bil.2) 2001 (Halaman 32)

Menangguhkan Mesyuarat Di Bawah Peraturan Mesyuarat 16(3) (Halaman 120)

UCAPAN-UCAPAN PENANGGUHAN:**Prestasi Pelajar Bumiputera Merosot**

– Y.B. Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis [Rompin] (Halaman 120)

**Penguasaan Bahasa Inggeris Alat Kepentingan Bangsa
Ke Arah Negara Maju Tahun 2020**

– Y.B. Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop [Alor Gajah] (Halaman 125)